

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 6 listopada 2015 r.

Poz. 8796

UCHWAŁA NR VIII.46.2015 RADY GMINY JASIEC

z dnia 30 września 2015 r.

w sprawie uchwalenia "Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /t.j. Dz.U. z 2013 r. Nr 594 ze zm./ Rada Gminy Jasieniec uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się „*Strategię Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014 – 2020*” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. „*Strategia Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020*” jest dokumentem otwartym, który na miarę potrzeb wynikających ze zmiany warunków i możliwości działania samorządu Gminy Jasieniec będzie aktualizowany.

§ 3. Traci moc uchwała nr XXIV/39/04 Rady Gminy Jasieniec z dnia 5 sierpnia 2004r. w sprawie: uchwalenia „*Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Jasieniec*”.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady

mgr inż Grzegorz Osiński

Załącznik
do Uchwały Nr VIII.46.2015
Rady Gminy Jasieniec
z dnia 30 września 2015 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY JASIENIEC NA LATA 2014-2020

Spis treści

1	Wprowadzenie	4
1.1	Cel opracowania	4
1.2	Metodologia prac oraz organizacja procesu tworzenia Strategii	5
2	Diagnoza stanu społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec	6
2.1	Informacje ogólne.....	6
2.1.1	Samorząd i administracja.....	6
2.1.2	Położenie geograficzne i administracyjne	10
2.1.3	Zagospodarowanie przestrzenne.....	11
2.1.4	Krajobraz kulturowy	12
2.2	Uwarunkowania środowiskowe.....	14
2.2.1	Rzeźba terenu	14
2.2.2	Wody powierzchniowe	15
2.2.3	Wody podziemne	15
2.2.4	Geologia i hydrogeologia	15
2.2.5	Gleby	16
2.2.6	Fauna, flora i obszary chronione	17
2.2.7	Klimat	17
2.2.8	Powietrze	18
2.2.9	Hałas	19
2.3	Uwarunkowania społeczne	20
2.3.1	Demografia	20
2.3.2	Rynek pracy i poziom bezrobocia	23
2.3.3	Edukacja i kultura	28
2.3.4	Sport i rekreacja.....	31
2.3.5	Ochrona zdrowia.....	32
2.3.6	Opieka społeczna	33
2.3.7	Bezpieczeństwo publiczne.....	37
2.4	Uwarunkowania gospodarcze	38
2.4.1	Struktura podmiotów gospodarczych	38
2.4.2	Rolnictwo.....	41
2.4.3	Turystyka	43
2.5	Infrastruktura techniczna	43
2.5.1	Gospodarka wodno-ściekowa	43
2.5.2	Zaopatrzenie w energię, ciepło i gaz	46
2.5.3	Gospodarka odpadami	47
2.5.4	Telekomunikacja	47
2.5.5	Transport i komunikacja	47
3	Podsumowanie konsultacji społecznych	48
4	Identyfikacja głównych problemów gminy Jasieniec	53
5	Analiza SWOT	54
6	Wizja i misja gminy Jasieniec.....	58
7	Obszary i cele strategiczne.....	59
8	Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu	68
9	Finansowanie działań strategicznych.....	79
10	System wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii.....	79

Spis tabel

Tabela 1. <i>Schemat wybranych zadań własnych gminy Jasieniec</i>	6
Tabela 2. <i>Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Jasieńcu</i>	7
Tabela 3. <i>Zestawienie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jasieniec</i>	11
Tabela 4. <i>Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego na terenie gminy Jasieniec</i>	15
Tabela 5. <i>Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Jasieniec</i>	16
Tabela 6. <i>Tło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w sąsiedztwie gminy Jasieniec</i>	18
Tabela 7. <i>Liczba ludności w gminie Jasieniec w latach 2010-2014</i>	20
Tabela 8. <i>Liczba urodzeń i zgonów w gminie Jasieniec w latach 2010-2014</i>	21
Tabela 9. <i>Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Jasieniec w latach 2010-2013 (dane GUS)</i>	21
Tabela 10. <i>Struktura wiekowa w gminie Jasieniec w latach 2010-2013 (dane GUS)</i>	22
Tabela 11. <i>Struktura bezrobocia w gminach powiatu grójeckiego za marzec 2015r. (PUP Grójec)</i>	25
Tabela 12. <i>Bezrobocie na terenie gminy Jasieniec i powiatu grójeckiego w latach 2010-2014</i>	26
Tabela 13. <i>Placówki oświatowe zarządzane przez władze gminy Jasieniec</i>	28
Tabela 14. <i>Placówki oświatowe zarządzane przez władze powiatu grójeckiego</i>	30
Tabela 15. <i>Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Jasieniec w latach 2010-2014</i>	39
Tabela 16. <i>Rodzaje działalności gospodarczych na terenie gminy Jasieniec w 2014r.</i>	39
Tabela 17. <i>Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy Jasieniec</i>	41
Tabela 18. <i>Infrastruktura wodociągowa na terenie gminy Jasieniec w latach 2010-2014</i>	44
Tabela 19. <i>Infrastruktura kanalizacyjna na terenie gminy Jasieniec w latach 2010-2014</i>	45
Tabela 20. <i>Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Jasieniec</i>	48
Tabela 21. <i>Analiza SWOT gminy Jasieniec – atuty i słabe strony</i>	54
Tabela 22. <i>Analiza SWOT gminy Jasieniec – szanse i zagrożenia</i>	56
Tabela 23. <i>Obszary strategiczne rozwoju gminy Jasieniec</i>	59
Tabela 24. <i>Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań rozwoju gminy Jasieniec w latach 2014-2020</i>	60
Tabela 25. <i>Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec z wybranymi dokumentami wyższego szczebla</i>	73
Tabela 26. <i>Zestawienie wskaźników monitoringu realizacji Strategii rozwoju gminy Jasieniec na lata 2014-2020</i>	81

Spis wykresów

Wykres 1 <i>Liczba ludności w gminie Jasieniec w latach 2010-2014</i>	20
Wykres 2 <i>Struktura wiekowa w gminie Jasieniec w latach 2010-2014</i>	22
Wykres 3 <i>Udział bezrobotnych w gminach powiatu grójeckiego – stan na marzec 2015r.</i>	26
Wykres 4 <i>Ilość bezrobotnych na terenie gminy Jasieniec i powiatu grójeckiego w latach 2010-2014</i>	27
Wykres 5 <i>Powody ubiegania się mieszkańców gminy Jasieniec o pomoc społeczną w latach 2012-2014</i>	35
Wykres 6 <i>Wydatki na świadczenia pomocy społecznej w latach 2012-2014 wg źródła finansowania</i>	36
Wykres 7 <i>Udział gospodarstw rolnych na terenie gminy Jasieniec</i>	42
Wykres 8 <i>Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze gospodarki i infrastruktury</i>	49
Wykres 9 <i>Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze społeczeństwa</i>	50
Wykres 10 <i>Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze środowisko</i>	51
Wykres 11 <i>Opinia mieszkańców gminy Jasieniec o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii</i>	51
Wykres 12 <i>Podział respondentów ze względu na płeć</i>	52
Wykres 13 <i>Podział respondentów ze względu na wiek</i>	52
Wykres 14 <i>Podział respondentów ze względu na zatrudnienie</i>	52
Wykres 15 <i>Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania</i>	52

1 Wprowadzenie

Strategia rozwoju gminy Jasieniec jest programowaniem przyszłego działania, w oparciu o wyznaczone cele i kierunki. Strategia pozwala na uporządkowanie lokalnych działań, nadanie priorytetów oraz zaplanowanie długoterminowych zadań zmierzających do uporządkowania życia społeczno-gospodarczego gminy. Dokument ten uwzględnia potrzeby lokalnej społeczności oraz promuje współpracę pomiędzy samorządem gminnym a jednostkami oświaty, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami, mającymi wpływ na kształtowanie wizerunku i rozwoju gminy Jasieniec. Odpowiednio sprecyzowane założenia oraz kierunki rozwoju ułatwiają lokalnym władzom współpracę oraz nawiązywanie kontaktów z innymi jednostkami samorządowymi i pozarządowymi.

Taka strategia to doskonale narzędzie do stymulowania rozwoju gminy. Dzięki jej założeniom, będzie można sterować rozwojem gminy tak, by równocześnie godzić interesy polityki województwa z lokalnymi interesami samorządu gminy oraz interesami podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Władze samorządowe gminy Jasieniec dostrzegły konieczność sformułowania strategicznych kierunków rozwoju gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności. Istotne jest również to, że strategia rozwoju gminy jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Dzięki opracowaniu strategii jest szansa na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów zewnętrznych. Wreszcie dokument ten daje ogromne możliwości promocji gminy. Warto podkreślić jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian.

Reasumując, tworzenie programu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego efekty wdrożeniowe zależą od konsekwencji, zaangażowania ludzi i samorządu oraz od umiejętności i otwartości we wprowadzaniu konkretnych korekt w uchwalonych przez władze lokalne planach.

1.1 Cel opracowania

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na dynamikę zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w obrębie gminy, jak i w jej otoczeniu (rzeczywiste procesy i zjawiska – natury gospodarczej, społecznej, kulturowej, zarządczej, itp.), a także wynika z nurtu przesłanek formalno-prawnych, uzasadniających potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych wszystkich JST w kraju (konieczność przeglądu i weryfikacji Strategii w kontekście dostosowania założeń do wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym).

Wśród kluczowych czynników, determinujących potrzebę przygotowania Strategii Gminy Jasieniec na lata 2014-2020, należy zatem wymienić:

- 1) **Dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu** - gmina funkcjonuje w interakcji z otoczeniem. Szereg poważnych przeobrażeń, jak np.: ogólnooświatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju JST, czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych, wpływa w dużym stopniu także na sytuację Gminy Jasieniec. Nowa Strategia Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020 winna się zatem opierać na konkretnych założeniach oraz definiować cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu jej konkurencyjności i przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych.

- 2) ***Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego*** - ostatnie lata to okres weryfikacji oraz powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym szczebla krajowego i regionalnego. Aktualny system prowadzenia polityki rozwoju w Polsce, oparty jest o hierarchiczny układ dokumentów strategicznych, wzajemnie ze sobą spójnych i powiązanych. Obejmuje wytyczne płynące ze strategii Europa 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK) oraz 9 strategii zintegrowanych, w tym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), wyznaczającej cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich. Nowy paradygmat polityki regionalnej, zdefiniowany w ramach KSRR, oparty jest o model polaryzacyjno-dyfuzyjny, zakładający pełne wykorzystanie naturalnych procesów koncentracji i przepływów zasobów i osób, które ogniskują się w sieciach osadniczych, tworzonych przez duże ośrodki, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału do absorpcji i dyfuzji procesów rozwojowych na obszarach położonych poza funkcjonalnymi obszarami miast wojewódzkich. W tak ujęty system prowadzenia polityki rozwoju wpisuje się Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku stanowiąca z kolei podstawę dla konstruowania subregionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji, płynących z dokumentów nadrzędnych, pozwoliło na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec z priorytetami rozwojowymi województwa.
- 3) ***Ujednolicenie horyzontu czasowego strategii Rozwoju Gminy Jasieniec z horyzontem czasowym nowego programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych*** - horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec sięga 2020 roku, czego bezpośrednim uzasadnieniem jest przyjęcie okresu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020), a także zbieżnego z horyzontem Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.

1.2 Metodologia prac oraz organizacja procesu tworzenia Strategii

Metodę opracowania określić należy jako ekspercko - partnerską, ponieważ koncepcja strategii powstała jako opracowanie eksperckie przy partnerskim udziale przedstawicieli i pracowników Urzędu Gminy w Jasieńcu. Przy opracowaniu Strategii wykorzystano publikacje Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, wyniki raportów i analiz środowiskowych, społecznych i gospodarczych prowadzonych na terenie powiatu i województwa, opracowania programowe i planistyczne gminy Jasieniec (m.in. Program Ochrony Środowiska, Program Rozwoju Lokalnego Gminy Jasieniec, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, itp.) oraz sprawozdania jednostek organizacyjnych gminy (szkół, przedszkola, biblioteki itp.). Ponadto istotnym źródłem informacji były dane pochodzące z poszczególnych referatów Urzędu Gminy w Jasieńcu m.in. Referatu Finansowego, Referatu Spraw Obywatelskich, Referatu Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej oraz Referatu Rozwoju i Polityki Informacyjnej. Na potrzeby niniejszej Strategii w czerwcu 2015r. zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród lokalnej społeczności, których celem było zidentyfikowanie potrzeb, problemów, słabych i możliwych stron gminy oraz szans i zagrożeń dla jej przyszłego funkcjonowania. Ankiety zostały skonstruowane w taki sposób, aby zebrać dane w trzech obszarach priorytetowych: gospodarka, społeczeństwo oraz infrastruktura i środowisko. Informacja o ankietyzacji pojawiła się na stronie Urzędu Gminy w Jasieńcu, tablicy informacyjnej Urzędu oraz tablicach informacyjnych poszczególnych sołectw gminy. Ankiety można było wypełnić elektronicznie poprzez stronę internetową www.jasieniec.pl lub papierowo dostarczając ją na adres Urzędu Gminy w Jasieńcu. Dodatkowo dnia 27 czerwca 2015r. zostały przeprowadzone trzy spotkania z udziałem społeczeństwa, na których została przedstawiona koncepcja Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2015. Na spotkaniach omówiono

główne cele strategiczne oraz towarzyszące im cele operacyjne. Odnotowano postulaty mieszkańców, które posłużyły do dalszej analizy.

Ocena rozwoju gminy okiem jej mieszkańców jest najlepszą formą i podstawą precyzowania dalszych celów krótko i długoterminowych. Zebrane w powyższy sposób dane umożliwiły diagnozę stanu społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec w zakresie uwarunkowań środowiskowych, społecznych, gospodarczych i technicznych.

Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy **SWOT** (**S** Strengths – mocne strony; **W** Weaknesses – słabe strony; **O** Opportunities – szanse; **T** Threats – zagrożenia), która stała się podstawą zidentyfikowania obszarów problemowych oraz opracowania części strategicznej, czyli wskazania rozwiązań, które powinny w pozytywny sposób wpłynąć na ograniczenie tych problemów. Strategia dotyczy przedziału czasowego sześciu lat, zgodnych z okresem programowania w Unii Europejskiej.

Po ocenie stanu istniejącego gminy Jasieniec oraz analizie SWOT przystąpiono do wyznaczenia celów strategicznych zgodnych i kompatybilnych z celami określonymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego. Przy wyznaczaniu celów strategicznych wzięto pod uwagę kondycję finansową gminy, założenia wieloletniego planu inwestycyjnego, dochody i wydatki Gminy oraz potencjał społeczno-gospodarczy gminy i doświadczenie jednostek organizacyjnych. Starano się sprecyzować takie cele strategiczne, które ograniczą rozpoznane problemy, a tym samym będą możliwe do realizacji przy znanym potencjale społecznym, gospodarczym i ekonomicznym gminy Jasieniec.

2 Diagnoza stanu społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec

2.1 Informacje ogólne

2.1.1 Samorząd i administracja

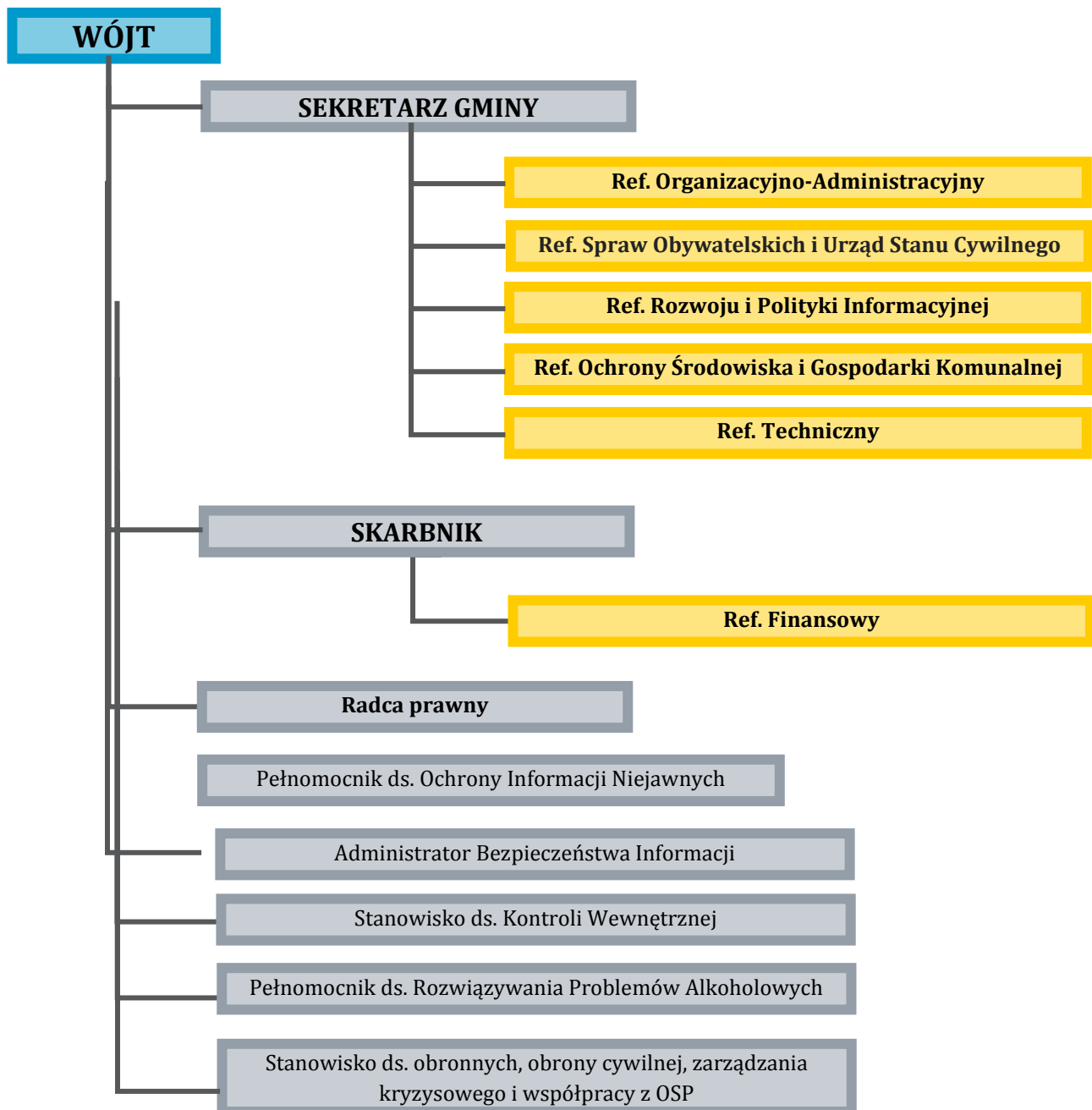
Gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce. Gmina jako jednostka posiadająca osobowość prawną wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Zadania gminy w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb zostały określone w art. 7 Ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 poz. 594 ze zm.).

Tabela 1. Schemat wybranych zadań własnych gminy Jasieniec

„wodociągi i zaopatrzenie ludności w wodę”	„dbałość o ład przestrzenny”	„ochrona środowiska”
„rozwój lokalnego transportu zbiorowego”	„rozwój życia kulturalnego gminy”	„działalność w zakresie telekomunikacji”
„utrzymanie czystości i porządku w gminie”	„ochrona zdrowia”	„kanalizacja i oczyszczanie ścieków”
„dbałość o budownictwo mieszkaniowe”	„pomoc społeczna”	„edukacja publiczna”
„promocja gminy”	„polityka prorodzinna”	„współpraca ze społecznością lokalną”
„infrastruktura komunikacyjna i drogowa”	„współpraca z organizacjami i instytucjami”	„dbałość o porządek i bezpieczeństwo publiczne”

Zakres działania, strukturę organizacyjną oraz tryb pracy i zasady załatwiania spraw określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy w Jasiońcu przyjęty Zarządzeniem nr 16.2015 Wójta Gminy Jasiońiec z dnia 26 lutego 2015r. Wójt gminy kieruje Urzędem przy pomocy *Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy oraz kierowników referatów*. Strukturę organizacyjną Urzędu Gminy Jasiońiec przedstawiono na poniższym schemacie.

Tabela 2. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Jasiońcu

W strukturze gminy działają również następujące jednostki organizacyjne:

- ✓ Przedszkole Publiczne "Bajkowy Świat" w Jasiońcu ul. Szkolna 7
- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Suskiego w Jasiońcu, ul. Szkolna 7
- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. Czesława Sadłowskiego w Zbroszy Dużej, Zbrosza Duża 30
- ✓ Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Jasiońcu, ul. Szkolna 7
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Jasiońiec, ul. Warecka 42

- ✓ Gminna Bibliotek Publiczna, Jasieniec ul. Warecka 42 z filią w Publicznej Szkole Podstawowej w Zbroszy Dużej
- ✓ Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jasieńcu (ul. Czerska 5) z punktem filialnym w Gośniewicach (Gośniewice 45)

Do organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Jasieniec należą:

✓ **Gminny Klub Sportowy KRASKA**

Adres siedziby:

ul. Czerska 7, 05-604 Jasieniec

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie kultury fizycznej

Podstawowy zakres działalności:

- organizacja szkoleń sportowych w różnych dziedzinach sportowych
- organizacja zawodów i imprez własnych oraz w państwowym systemie zawodów sportowych
- propagowanie rozwoju kultury fizycznej
- organizacja kursów, szkoleń i obozów sportowych dla zawodników, działaczy i instruktorów

GKS Kraska posiada rozwinięte sekcje piłki nożnej oraz podnoszenia ciężarów. Bazą sekcji piłkarskiej jest boisko przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. W. Witosa w Jasieńcu oraz hala sportowa przy Publicznym Gimnazjum im. K. K. Baczyńskiego w Jasieńcu. W skład sekcji wchodzi drużyna seniorów rozgrywająca mecze w radomskiej klasie A oraz trzy drużyny młodzieżowe i dziecięce rozgrywające mecze w ramach młodzieżowych rozgrywek ROZPN. Obecnie trwa nabór do drużyny dzieci z rocznika 2008 i młodszych.

Sekcja podnoszenia ciężarów trenuje w siłowni gminnej w Publicznym Gimnazjum im. K.K. Baczyńskiego w Jasieńcu. Przy współpracy z Radomskim Stowarzyszeniem Sportu i Rekreacji Osób Niepełnosprawnych sekcja kładzie duży nacisk na aktywność sportową osób z różnego rodzaju dysfunkcjami. Sportowcy sekcji podnoszenia ciężarów osiągają bardzo dobre wyniki w krajowych i międzynarodowych zawodach lekkoatletycznych.

✓ **Uczniowski Klub Sportowy ISKRA**

Adres siedziby:

Zbrosza Duża 30, 05-604 Jasieniec,

tel.: 48 6241537, e-mail: uksiskra@onet.eu,

www.iskrazbroszaduza.futbolowo.pl

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie kultury fizycznej

Podstawowy zakres działalności:

UKS Iskra opiera swą działalność na pracy członków Klubu, rodziców, oraz sympatyków. We współpracy z Gminą Jasieniec oraz innymi organizacjami Klub planuje oraz organizuje pozalekcyjne życie uczniów. Zachęca do uczestniczenia w imprezach sportowych i turystycznych. Organizuje uczniom i młodzieży różnorodne formy współzawodnictwa sportowego ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych. Stara się angażować wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier, zabaw i turystyki dostosowanych do wieku i stopnia sprawności i zainteresowań sportowych. Działanie klubu ukierunkowane jest na integrowanie środowisk uczniowskich, rodzicielskich i nauczycielskich.

UKS Iskra posiada rozwiniętą sekcję piłki nożnej. Drużyna seniorów rozgrywa swoje mecze w radomskiej Klasie B. Juniorzy prowadzą rozgrywki w Lidze Juniorów Młodszych. Obecnie trwa nabór do rocznika 1995 i młodszy. Wszyscy chętni do brania udziału w zajęciach organizowanych przez Klub,

mają zapewnioną profesjonalną opiekę trenerską dającą możliwość szybkiego rozwoju, oraz sympatyczną atmosferę na zajęciach.

✓ **Stowarzyszenie „Szansa dla dziecka”**

Adres siedziby:

ul. Szkolna 7, 05-604 Jasieniec

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie;

Rejestracja: KRS 0000302833 w dniu 18.04.2008r.

Podstawowy zakres działalności:

Mobilizacja szkoły i środowiska lokalnego do pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych dzięki czemu będzie można: promować szkołę, wyrównywać szanse edukacyjne dzieci z naszego środowiska, budować społeczeństwo wiedzy, podnieść poziom czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, wzbogacić wiedzę na temat tradycji kulturowych i zwyczajów polskich, podtrzymywać tradycję szkoły.

✓ **Ochotnicza Straż Pożarna w Boglewicach**

Adres siedziby:

Boglewice 46, 05-604 Jasieniec

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie; Rejestracja: KRS 0000206358 w dniu 10.05.2004r.

✓ **Ochotnicza Straż Pożarna w Gośniewicach**

Adres siedziby:

Gośniewice 46A, 05-604 Jasieniec

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie

Rejestracja: KRS 0000122819 w dniu 20.08.2002r.

✓ **Ochotnicza Straż Pożarna w Jasińcu**

Adres siedziby:

ul. Kasztanowa 6, 05-604 Jasieniec, tel.: 48 661 37 87

www.ospjasieniec.pl

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie; Rejestracja: KRS 0000213389 w dniu 30.07.2004r.

✓ **Ochotnicza Straż Pożarna w Zbroszy Dużej**

Adres siedziby:

Zbrosza Duża 36, 05-604 Jasieniec

Status prawny organizacji:

forma prawna: Stowarzyszenie; Rejestracja: KRS 0000245850 w dniu 15.12.2005r.

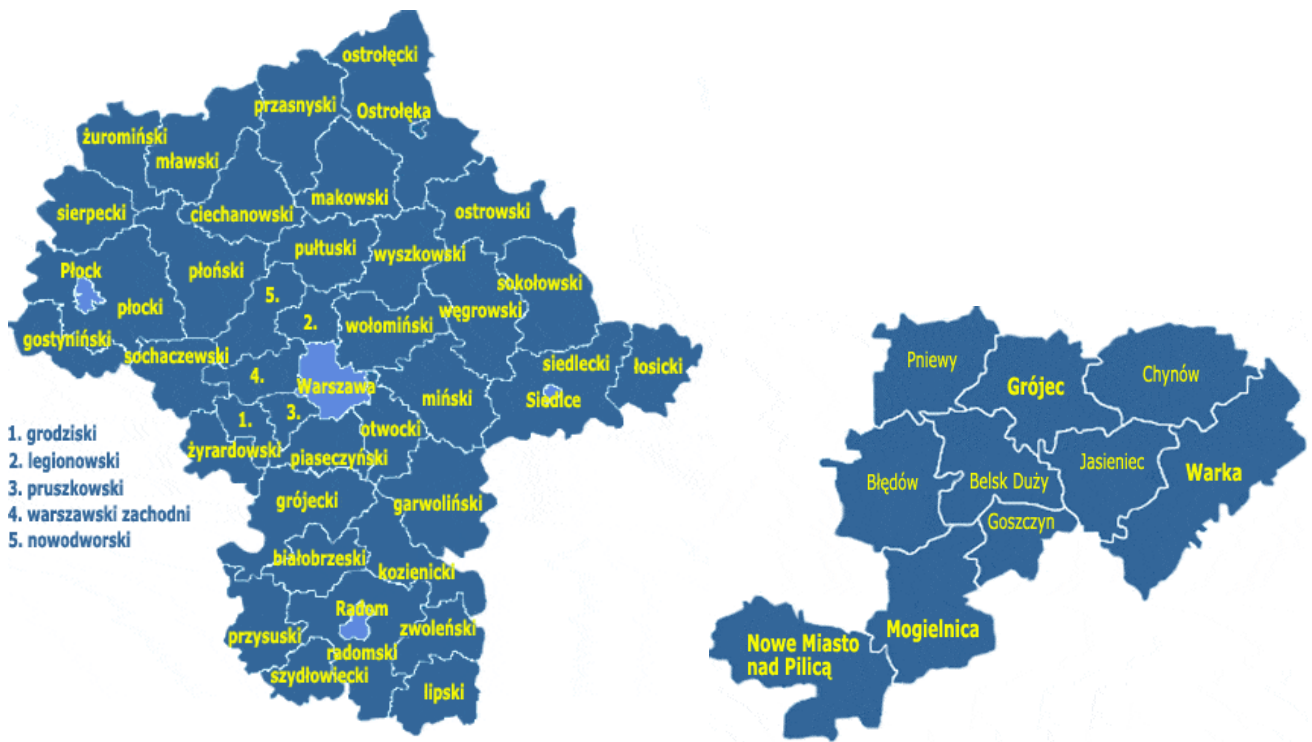
Ochotnicze straże pożarne są jednostkami umundurowanymi, wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt, przeznaczonymi w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami. OSP Jasieniec jest jednostką funkcjonującą w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Druhowie prowadzą działalność kulturalno-oświatową i rozrywkową organizując Dzień Dziecka, zabawy odpustowe. Andrzejki, bale sylwestrowe pikniki wiejskie itp., aktywnie uczestniczą w świętach kościelnych i państwowych oraz reprezentowanie OSP w organach samorządowych. Prowadzą aktywną współpracę z innymi organizacjami społecznymi na terenie powiatu grójeckiego.

2.1.2 Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Jasieniec położona jest w południowo-wschodniej części powiatu grójeckiego w województwie mazowieckim. Od strony południowej graniczy z gminą Promna (powiat białobrzeski), od południowo-wschodu i wschodu z gminą miejsko-wiejską Warka (powiat grójecki), od północy z gminą miejsko-wiejską Grójec i gminą Chynów (powiat grójecki), a od zachodu z gminami Belsk Duży i Goszczyn (powiat grójecki). Jasieniec położony jest pomiędzy dwoma aglomeracjami miejskimi: Warszawą (w odległości ok. 53 km) i Radomiem (w odległości ok. 60km). Najbliższe miasta to Grójec (6km) i Warka (18 km), które łączy droga wojewódzka DW 730.

Sieć osadniczą gminy Jasieniec tworzy 36 miejscowości zorganizowanych w 31 sołectwach. Największe sołectwa to: Jasieniec, Boglewice i Zbrosza Duża. Ogółem ludność gminy liczy 5390 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r. wg danych z Urzędu Gminy) z czego blisko 20% ludności mieszka w Jasieńcu. Tylko 7 miejscowości liczy ponad 200 mieszkańców, reszta jest znacznie mniejsza.

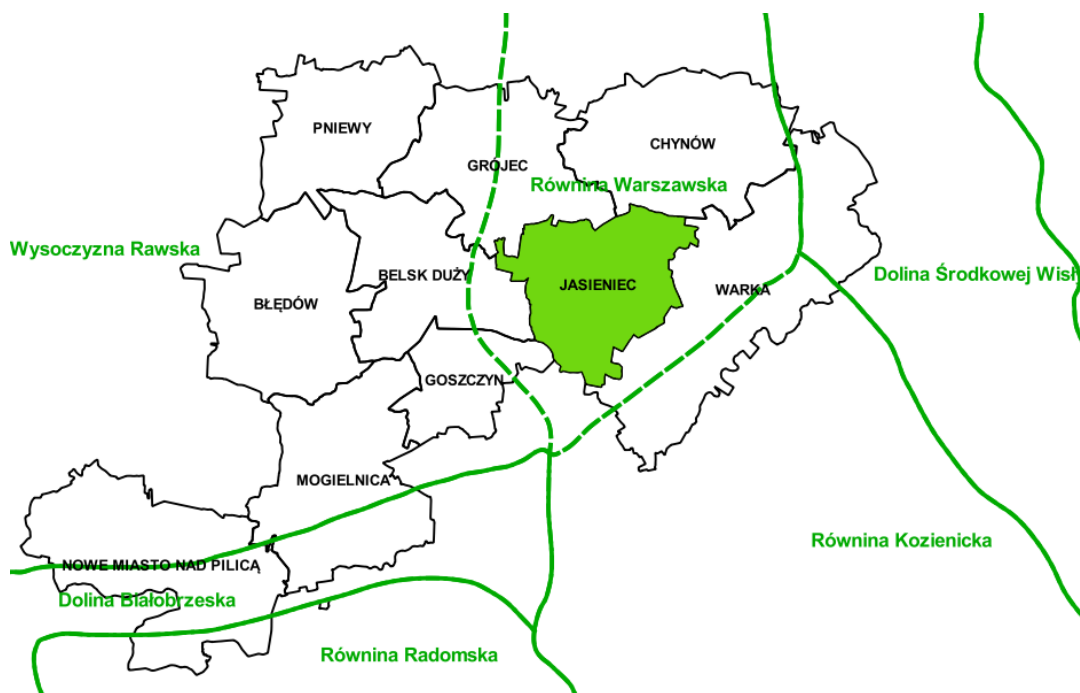
Poniżej przedstawiono lokalizację gminy Jasieniec na tle mapy podziału administracyjnego.

Źródło: www.gminy.pl

Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 2000) gmina Jasieniec w całości położona jest w obrębie:

- ✓ mezorejonu: Równina Warszawska (318.76)
- ✓ makroregionu: Nizina Środkomazowiecka (318.7)
- ✓ podprovincji: Niziny Środkowopolskie (318)
- ✓ prowincji: Niż Środkoeuropejski (31)

Źródło: opracowanie własne

2.1.3 Zagospodarowanie przestrzenne

Na obszarze gminy przeważa zabudowa rozproszona, tylko niektóre wsie odznaczają się większym jej skupieniem (Jasieniec i Boglewice). Punktem centralnym miejscowości Jasieniec jest obszar położony wzdłuż ul. Wareckiej pomiędzy ul. Czerską, a Kasztanową, na terenie którego znajduje się budynek Urzędu Gminy, kościół, budynek Banku Spółdzielczego, większość punktów handlowo usługowych oraz plac targowy. Pozostałe miejscowości gminy Jasieniec nie posiadają wyodrębnionego punktu centralnego. W wielu wsiach zabudowa jest bardziej rozproszona – wśród sadów i pól uprawnych pojedyncze zagrody z prowadzącą do nich drogą polną. W miejscowościach przeważa zabudowa jednorodzinna oraz zabudowania rolnicze, zagrodowe – funkcja mieszkalno-gospodarcza, produkcyjna – należąca do prywatnych właścicieli. Uzupełniają ją budynki użyteczności publicznej, niewielkie zakłady oraz zabytkowe obiekty XIX wiecznych dworów. Zabudowa gminy pochodzi głównie z okresu powojennego – lata 1945-1970 – z czasów przedwojennych pochodzi ok. 13% ogółu zabudowy.

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwane "planami miejscowymi". Plany miejscowe porządkują przestrzeń w gminie oraz stanowią podstawę zrównoważonego i przemyślanego planowania przestrzennego. Należy zaznaczyć, iż dokumenty te stanowią akty prawa miejscowego. Poniżej w tabeli zestawiono wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na dzień 01.06.2015r.

Tabela 3. Zestawienie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jasieniec

L.p.	Uchwała oraz nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
1.	Uchwała Nr VIII.38.2012 Rady Gminy Jasieniec z dnia 13 września 2012 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze działek nr: 114/2, 114/11, 128/33, 358/3, 128/36, 362, 128/37, 358/4, 36, 37, 91/2 oraz części działek nr 88, 90, 92/3, 92/4, 92/5 w Jasieńcu i nr 89 w Warpęsach
2.	Uchwała Nr XIX/43/01 Rady Gminy Jasieniec z dnia 1 października 2001r. w sprawie: uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego część działki nr geod. 128/35 we wsi Jasieniec gm. Jasieniec

3.	Uchwała Nr XLIII/56/06 Rady Gminy Jasieniec z dnia 13 lutego 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze sołectwa Jasieniec i części sołectwa Warpęsy w gminie Jasieniec
4.	Uchwała Nr XXXV/13/05 Rady Gminy Jasieniec z dnia 27 czerwca 2005r w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 128/26 i terenów przyległych w Jasieńcu
5.	Uchwała Nr XXXV/13/05 Rady Gminy Jasieniec z dnia 27 czerwca 2005r w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 128/26 i terenów przyległych w Jasieńcu
6.	Uchwała Nr V.21.2013 Rady Gminy Jasieniec z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Olszany.

Źródło: *Biuletyn Informacji Publicznej, Urząd Gminy Jasieniec, stan na czerwiec 2015r.*

Innym dokumentem planistycznym obowiązującym dla całego obszaru gminy Jasieniec określającym w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jasieniec. Dokument ten został przyjęty Uchwałą Nr VIII/61/99 Rady Gminy Jasieniec z dnia 25 października 1999r.

Zgodnie z przyjętą ideą porządkowania przestrzeni i zrównoważonym rozwojem poszczególnych obszarów gminy należy zmierzać, aby cały obszar gminy Jasieniec został objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Przemyślana polityka przestrzenna wpłynie pozytywnie na aspekt rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec, a tym samym doprowadzi do lepszego zorganizowania i wydzielenia stref życia społecznego i gospodarczego.

2.1.4 Krajobraz kulturowy

Pierwsze ślady osadnictwa na terenie gminy Jasieniec datowane są na schyłek epoki brązu (800-500 lat p.n.e.). Znalaziono je w dzisiejszej wsi Gośniewice nad rzeką Kraską. Inne ważne stanowiska archeologiczne znajdują się w miejscowościach: Osiny, Boglewice, Jasieniec, Warpęsy i Turowice. Nazwa wsi Jasieniec jest typową nazwą florystyczną i pochodzi od drzew - jesionów porastających te rejony. Źródłosłów tej nazwy potwierdza również nazwa nieistniejącej już wsi Jasionna (jej teren został włączony w granice administracyjne gminy Jasieniec). W roku 1508 pisano tę nazwę – Jassyenydze, ale już w 1569 roku, piszący wymieniali ją w dokumentach jako Jasieniec.

Jasieniec miał wielu właścicieli, m.in.: Domańscy, Suscy, Jarnatowscy. Najdonośniej w jego historii zapisali się książę Jan Tadeusz Lubomirski i Antoni Dall Trozzo, którzy zdecydowali o budowie w Jasieńcu cukrowni „Czersk”. W roku 1867 zaczęła działać Spółka Akcyjna, dając zatrudnienie małym chłopom i możliwość osiedlenia na przysiółku Jasieńca. Inwestycja przyczyniła się do zmiany szlaków komunikacyjnych w okolicy – łącząc większe majątki traktem grójecko – wareckim oraz do budowy kolejki wąskotorowej w 1920 r.. W tym czasie Jasieniec rozrósł się, wzrosła zamożność mieszkańców, nastąpiła urbanizacja wioski i jej kulturalny rozwój – była tu Straż Ogniowa, świetlica, szkoła dla dzieci pracowników, szpital dla ubogich. Niestety zakład upadł już w 1927 roku zmuszając wielu pracowników do zarobkowej emigracji do niedalekiej Warszawy.

W XIX wieku na terenach majątków szlacheckich zaczęły powstawać siedziby rodów. Zamieszkiwały tu rody m.in. Jasieńczyków, Łychowskich (herbu Jasieńczyk), Fałęckich, od których nazwisk zostały utworzone nazwy wsi. Pałace lub dwory wraz z zespołami parkowymi powstały w miejscowościach: Boglewice, Jasieniec, Kurczowa Wieś, Łychowska Wola, Rytomoczydła, Turowice, Warpęsy, Wola Boglewska.

Charakterystyka zasobów i dziedzictwa kulturowego gminy Jasieniec została przedstawiona w opracowanym na lata 2012-2015 „Programie opieki nad zabytkami gminy Jasieniec”. Dokument wyznacza cele, kierunki działań oraz konkretne zadania w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami na terenie gminy Jasieniec. Priorytetem „Programu opieki nad zabytkami gminy Jasieniec” jest **świadome kształtowanie**

krajobrazu kulturowego, poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych, a także racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

Na terenie gminy Jasieniec znajdują się zabytki ruchome i nieruchome wpisane do centralnego rejestru Konserwatora Zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. Ponadto na terenie gminy Jasieniec występują liczne stanowiska archeologiczne, cmentarze, miejsca pamięci Narodowej i kultu religijnego. Na krajobraz kulturowy i historyczny gminy Jasieniec składa się zatem:

- 21 zabytków nieruchomych wpisanych do centralnego Rejestru Konserwatora Zabytków Województwa Mazowieckiego
- 72 zabytki nieruchome wpisane do gminnej ewidencji zabytków (w tym 21 zabytków wpisanych również do centralnego rejestru Konserwatora Zabytków Województwa Mazowieckiego)
- zabytki ruchome stanowiące wyposażenie kościołów, nagrobki na cmentarzach parafialnych i przykościelnych
- 21 kapliczek oraz licznie występujące na terenach wszystkich miejscowości krzyże przydrożne
- 10 obiektów stanowiących miejsca pamięci narodowej
- cmentarze grzebalne rzymsko-katolickie w miejscowościach gdzie znajdują się parafie, czyli: Boglewicach, Jasieńcu i Zbroszy Dużej oraz cmentarz przykościelny w Jasieńcu (obecnie nie pełniący już funkcji grzebalnej).
- 60 stanowisk archeologicznych

Na szczególną uwagę zasługuje zespół przyrodniczy, położony w obrębie rzeki Kraski, na granicy dwóch wsi: Jasieniec i Warpęsy. W jego skład wchodzi: dwa parki podworskie, teren lasu ze stawami (przy parku w Jasieńcu), zespół trzech stawów w Jasieńcu, zespół stawów i zalesień otaczający dwór w Warpęsach, rozległe łąki w dolinie rzeki Kraski. Ponadto w gminie znajduje się 8 parków wiejskich o wartościach zabytkowych i historycznych. Są to parki w: Boglewicach, Jasieńcu, Kurczowej Wsi, Rytomoczydłach, Turowicach, Warpęsach, Łychowskiej Woli, Woli Boglewskiej. Największy powierzchniowo – ponad 15 ha – jest park w Warpęsach.

Ważnym elementem kulturowego krajobrazu gminy są miejsca kultu religijnego. Najwyższe znaczenie dla gminy mają zespoły kościelne w Jasieńcu i Boglewicach i w Zbroszy Dużej oraz cmentarze w tych miejscowościach.

Częstym motywem w krajobrazie gminy są kapliczki i krzyże przydrożne. Najczęściej występujące krzyże to drewniane dość wysokie (około 3 metrów) ustawione na rozdrożach lub krzyże kamienne ustawione na postumencie schodkowym kamiennym o prostej formie i bryłach geometrycznych – forma pasyjki. Niektóre kapliczki są odnowione. Wartość historyczną czy symboliczną mają miejsca pamięci narodowej związane z martyrologią narodu polskiego w czasie powstania styczniowego oraz I i II wojny światowej. Są to ważne obiekty dla wzmocnienia tożsamości mieszkańców. W większości przypadków są to współcześnie wystawione obiekty, w formie prostej płyty lub kamienia w płytą lub też proste groby na cmentarzach, które nie mają zasadniczej wartości artystycznej.

Poniżej przedstawiono zdjęcia najciekawszych zabytków, kształtujących krajobraz historyczno-kulturowy gminy Jasieniec.

Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Boglewicach

Cmentarz rzymsko-katolicki w Boglewicach

Kościół parafialny p.w. św. Rocha w Jasieńcu

Pałac i park w Woli Boglewskiej

Pałac i park w Jasieńcu

Pałac i park w Boglewicach

2.2 Uwarunkowania środowiskowe

2.2.1 Rzeźba terenu

Gmina Jasieniec znajduje się w całości w strefie recesji zlodowacenia środkowopolskiego. Zasadnicze elementy rzeźby, tworzącej dzisiejszą powierzchnię terenu, zostały ukształtowane w czasie stadiału Warty, kiedy po raz ostatni rejon ten w całości przykrył lodowiec, a także podczas recesji zlodowacenia północnopolskiego, kiedy istotną rolę odgrywały procesy erozyjno-denudacyjne.

Gmina Jasieniec znajduje się położona jest w całości w obrębie mezoregionu Równiny Warszawskiej, która rozciąga się od doliny Pilicy na południu po Warszawę na północy, wzdłuż lewego brzegu Wisły. Od zachodu przechodzi w bardziej wyniesioną i pofalowaną Wysoczyznę Rawską, na wschodzie (poza terenem gminy) opada w kierunku doliny Wisły stromą, ponad 20-metrową skarpą. Równina Warszawska charakteryzuje się płaską, silnie zdenudowaną powierzchnią akumulacji lodowcowej. Utwory przypowierzchniowe budują gliny zwałowe osadów zastoiskowych i wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, stadiału Warty. W obrębie analizowanego mezoregionu występują pojedyncze formy takie jak: wzgórza morenowe, porośnięte lasami powierzchnie piasków eolicznych (Ignaców-Rytomoczydła), tarasy kemowe (Osiny, Ignaców) czy powytopiskowe obniżenia terenu (Olszany). Teren Równiny rozcinają doliny, kierujących się na północny wschód - ku Wiśle, cieków powierzchniowych - Kraski i Czarnej.

2.2.2 Wody powierzchniowe

Na sieć hydrograficzną gminy Jasieniec składają się liczne rzeki oraz zbiorniki wodne. Obszar gminy w całości położony jest w dorzeczu rzeki Wisły. Głównymi rzekami gminy są:

- ✓ **rzeka Czarna** (daw. Cedron) – jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Wisły. Jest rzeką uregulowaną, a jej koryto mieści się w przedziale 5-15 m. Należy do rzek II rzędu. Swój bieg rozpoczyna w okolicy Wierzchowiny (gmina Jasieniec). Dalej płynie w kierunku północno-wschodu i opuszcza gminę Jasieniec w rejonie miejscowości Bronisławów i Mieczysławów.
- ✓ **Rzeka Kraska** – jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Jeziorki. Jest rzeką w większości uregulowaną. Należy do rzek III rzędu. Odwadnia ona północno-zachodni teren gminy Jasieniec.

Sieć hydrograficzną gminy tworzą ponadto liczne mniejsze strumienie i rzeki (Dopływ spod Kolonii Budziszynek, Dopływ spod Grudzkowoli, Dopływ spod Krobowa, Dopływ spod Kruczowej Wsi, Dopływ spod Koziegłów, Dopływ spod Miedzechowa) oraz szereg drobnych zagłębień bezodpływowych i rowów melioracyjnych. Znajduje się również wiele zbiorników wodnych, związanych przede wszystkim z dolinami rzecznyymi w miejscowościach Wola Boglewska, czy Jasieniec. Ich funkcje to retencja wód i hodowla ryb.

2.2.3 Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydroregionalnym Polski gmina Jasieniec położona jest w południowomazowieckim regionie hydrogeologicznym. Głównym elementem regionu jest niecka mazowiecka w obrębie której wyróżnia się na omawianym terenie dwa użytkowe piętra wodonośne: **trzeciorzędu i czwartorzędu**. Obszar całej gminy położony jest w granicach nieudokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) tj. GZWP nr 215 – Subniecka Warszawska oraz GZWP nr 215A Subniecka Warszawska (część centralna).

2.2.4 Geologia i hydrogeologia

Gmina Jasieniec znajduje się w obszarze Niecki Lubelskiej będącej częścią Synklinorium Brzeźnego. Na jej obszarze występują osady mezozoiczne, trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Osady mezozoiczne reprezentowane są przez różnego rodzaju wapień, margle i gezy. Utwory trzeciorzędowe na terenie gminy reprezentowane są przez piaski oligoceńskie, mioceńskie i plioceńskie. W profilu czwartorzędu przeważają plejstoceny, naprzemianległe, miększe warstwy glin zwałowych i innych osadów lodowcowych (piaski, żwiry i głązy lodowcowe) i wodnolodowcowych (piaski, żwiry, ropy, mułki). Duży udział w budowie podłoża mają także osady zastoiskowe.

Na terenie gminy Jasieniec występują udokumentowane złoża surowców naturalnych, są to kruszywa naturalne w postaci piasków i żwirów. Złoża surowców występują pomiędzy miejscowością Kurczowa Wieś a miejscowością Olszany, na północnych terenach gminy.

Tabela 4. Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego na terenie gminy Jasieniec

L.p.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodarowania złoża
1	Olszany I	Kruszywo naturalne	Złoże eksploatowane okresowo
2	Olszany III	Kruszywo naturalne	Złoże eksploatowane okresowo
3	Olszany IV	Kruszywo naturalne	Złoże eksploatowane okresowo
4	Olszany VI	Kruszywo naturalne	Złoże eksploatowane okresowo
5	Olszany VII	Kruszywo naturalne	Złoże zagospodarowane
6	Olszany VIII	Kruszywo naturalne	Złoże eksploatowane okresowo
7	Olszany IX	Kruszywo naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo
8	Kurczowa Wieś	Kruszywo naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny, stan na sierpień 2015r.

W okolicy miejscowości Jasieniec znajduje się geostanowisko – Żwirownia w Jasieńcu. Obiekt znajduje się w pobliżu trasy Grójec – Warka, za kościołem w Jasieńcu, ok. 1 km na północ, w kierunku Olszan (dane z Centralnego Rejestru Geostanowisk z Państwowego Instytutu Geologicznego).

2.2.5 Gleby

Na terenie gminy dominują gleby z rzędu bruntaoziemnych – brunatne kwaśne i wylugowane. Gleby te charakteryzują się korzystnymi stosunkami wodno-powietrznymi, a tym samym wysokimi walorami produkcyjnymi. Znaczne obszary na terenie gminy zajmują gleby bielicowe i pseudobielicowe, o dobrej kulturze, ale nieco gorszych wartościach produkcyjnych. Ponadto na terenie gminy, głównie w obrębie dolin rzecznych, występują hydrogeniczne gleby bagienne, cechujące się czynnym procesem gromadzenia osadów organicznych. W obrębie form dolinnych wytworzyły się również gleby napływowe - piaszczyste i pyłowe mady.

Gleby o wysokiej produktywności, występują przede wszystkim z centralnej i północnej części gminy, na gruntach wsi Jasieniec, Turowice, Olszany, Miedzechów, Czachów, Stefanków i Wola Boglewska. Gorsze na południu gminy - w rejonie wsi Zbrosza Duża, Koziegłowy, Michałowka.

Wg klasyfikacji bonitacyjnej w przewadze występują tu gleby orne średniej jakości, zaliczane do klas IV - IVa i IVb (42,9 %) oraz gleby klasy V (31,1 %). Pozostałe należą głównie do klas IIIb i VI (11,2 i 8,3 %). W strukturze bonitacyjnej użytków zielonych przeważają klasy IV (60 %) i III (20,6%). Grunty orne, w granicach gminy, zaliczają się w większości do żytnich kompleksów przydatności rolniczej 4 i 5, tj.: żytniego bardzo dobrego i dobrego oraz 3 - pszennego wadliwego.

Gmina Jasieniec zajmuje powierzchnię 108,24 km², co stanowi 8,5% powierzchni powiatu grójeckiego i 0,3% powierzchni województwa. Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy przeważają użytki rolne, które zajmują ok. 82% powierzchni gminy. Grunty leśne stanowią 15,1% powierzchni gminy, a grunty zabudowane i zurbanizowane ok. 2% powierzchni gminy. Poniżej w tabeli przedstawiono szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Jasieniec w oparciu o dane GUS za 2014r.

Tabela 5. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Jasieniec

L.P	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
1.	Użytki rolne	8878	82,0*
	Grunty orne	4570	51,5**
	Sady	2666	30,0**
	Łąki trwałe	690	7,8**
	Pastwiska trwałe	594	6,7**
	Grunty rolne zabudowane	301	3,4**
	Grunty pod stawami	6	0,1**
	Grunty pod rowami	51	0,6**
2.	Grunty leśne	1631	15,1*
	Lasy	1558	95,5***
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	73	4,5***
3.	Grunty zabudowane	212	2,0*
4.	Grunty pod wodami	17	0,2*
5.	Nieużytki	73	0,7*
5.	Tereny różne	13	0,1*
	RAZEM	10824	100

* % powierzchni gminy, ** % powierzchni użytków rolnych, *** % powierzchni gruntów leśnych

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych (stan na 31.12.2014r.)

2.2.6 Fauna, flora i obszary chronione

Gmina Jasieniec charakteryzuje się niskim stopniem lesistości - 15,1%. Blisko 85% gruntów leśnych jest własnością Skarbu Państwa w zarządzenia Lasów Państwowych. Pozostałe 15% gruntów leśnych należy do osób prywatnych. Większość kompleksów leśnych na terenie gminy posiada niewielką powierzchnię do 10 ha. Największym zwartym kompleksem leśnym jest „Las Boglewicki” o powierzchni ok. 1100 ha. położony w rejonie miejscowości Boglewice i Rytomoczydła przy południowo-wschodniej granicy gminy. W kompleksie tym dominuje drzewostan sosnowy z niewielkimi połaciami drzewostanów dębowych.

Na szczególną uwagę zasługuje ciekawy zespół przyrodniczy, będący częścią dziedzictwa przyrodniczego, położony w obrębie rzeki Kraski, na granicy dwóch wsi: Jasieniec i Warpęsy. W jego skład wchodzi:

- ❖ dwa parki podworskie,
- ❖ teren lasu ze stawami, położony przy parku w Jasieńcu,
- ❖ zespół trzech stawów w Jasieńcu (obecnie odnowione),
- ❖ zespół stawów i zalesień otaczający dwór w Warpęsach,
- ❖ rozległe łąki w dolinie rzeki Kraski.

Na terenie gminy Jasieniec występują pospolite gatunki zwierząt reprezentowane przez stada saren, dzików, lisów, zajęcy, kuropatw i bażantów. Tereny podmokłe stanowią idealne miejsce do bytowania czajek, słowików, jastrzębi, myszołowów, sów, puszczyków oraz płazów (żab).

Na terenie gminy Jasieniec zgodnie z rejestrem form ochrony przyrody prowadzonym przez RDOŚ w Warszawie oraz informacją z Urzędy Gminy jedynymi formami ochrony przyrody są pomniki przyrody, do których należą:

- **jesion wyniosły** - zabytkowy park pałacowy w Warpęsach, dz. ewid. 129/1
- **modrzew polski** - zabytkowy park pałacowy w Woli Boglewskiej, dz. ewid. 124/3
- **dąb szypułkowy (8 drzew)** - zabytkowy park pałacowy w Łychowskiej Woli, dz. ewid. 109/2
- **buk pospolity** - zabytkowy park pałacowy w Łychowskiej Woli, dz. ewid. 109/2

2.2.7 Klimat

Gmina Jasieniec znajduje się na pograniczu 3 regionów klimatycznych:

- ✓ mazowiecko-podlaskiego (część wysunięta najbardziej na wschód, wzdłuż Doliny Wisły)
- ✓ wielkopolsko-mazowieckiego (centralna zachodnio-północna część gminy, położona na zachód i północ od rzeki Kraski)
- ✓ łódzko-wieluńskiego (część południowa gminy, położona na południe od rzeki Czarnej)

Klimat w rejonie gminy należy do grupy umiarkowanie ciepłych i kształtowany jest przez ścierające się masy suchego powietrza kontynentalnego i wilgotnego powietrza atlantyckiego. Korzystne warunki klimatyczne tego regionu sprzyjają rozwojowi rolnictwa-głównie sadownictwa. Termiczne lato w rejonie gminy trwa 90-100 dni. Rozpoczyna się w ostatniej dekadzie maja i kończy w pierwszych dniach września. Umiarkowanie długa zima trwa ok. 90 dni i zaczyna się w pierwszej dekadzie grudnia. Okres wegetacyjny, tj. okres z temperaturą > 5°C, trwa 170-180 dni.

Średnia roczna temperatura powietrza w rejonie gminy Jasieniec wynosi ok. 7,5°C. Najzimniejszym miesiącem jest luty, którego średnia temperatura wynosi ok. -3,4°C. Najcieplejszym natomiast lipiec ze średnią temperaturą 18,2°C. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych z wielolecia w rejonie gminy jest niższa od średniej dla Polski - 600 mm i nie przekracza zazwyczaj 550 mm, za wyjątkiem terenów na wschód od Czarnej. Warunki meteorologiczne w regionie gminy Jasieniec kształtowane są przez masy morskiego powietrza, napływające głównie z sektora zachodniego, tj. z kierunków: północno-zachodniego, zachodniego oraz południowo - zachodniego (ok. 66%).

2.2.8 Powietrze

Na terenie województwa mazowieckiego monitoring jakości powietrza atmosferycznego obecnie prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015. Badania i ocena jakości powietrza prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Ostatnia roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego została przeprowadzona przez WIOŚ w 2014r. w oparciu o następujące metody pomiarowe:

- codzienne pomiary manualne prowadzone w stałych punktach (dla zanieczyszczeń: PM10, PM2,5),
- pomiary manualne prowadzone codziennie w stałych punktach (dla zanieczyszczeń: Pb(PM10), As(PM10), Cd(PM10), Ni(PM10), B(a)P(PM10)) i oznaczane w próbach łączonych,
- pomiary wysokiej jakości (automatyczne ciągłe) (dla zanieczyszczeń SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, PM10, PM2,5),
- obliczenia modelem matematycznym Calpuff (wszystkie zanieczyszczenia oprócz O₃ i C₆H₆),
- obliczenia modelem matematycznym CAMx (dla O₃) wykonane na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W 2014r. na terenie województwa mazowieckiego pomiary prowadzone były na 23 stacjach pomiarowych (14 automatycznych, 9 manualnych) metodami referencyjnymi (wszystkie zanieczyszczenia oprócz automatycznych pomiarów pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5) lub równoważnymi metodom referencyjnym (automatyczne pomiary pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5). Województwo mazowieckie podzielone jest na 4 strefy wg których dokonuje się klasyfikacji jakości powietrza:

- 1) aglomerację warszawską
- 2) miasto Radom,
- 3) miasto Płock
- 4) **strefa mazowiecka, w skład której wchodzi gmina Jasieniec.**

Na terenie Gminy Jasieniec nie występują stacje monitoringu jakości powietrza, stąd też poziom zanieczyszczeń odniesiono do strefy mazowieckiej w skład której wchodzi gmina Jasieniec. W 2014r. zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza na terenie strefy mazowieckiej doszło do przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- ✓ pył PM10 (24h, rok)
- ✓ pył PM 2,5 (rok)
- ✓ benzo(a)piren B(a)P (rok)
- ✓ ozon O₃ (max 8-h)
- ✓ ozon O₃- AOT40

W przypadku pozostałych zanieczyszczeń w strefie mazowieckiej: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni, ozon-O₃ (poziom dopuszczalny) standardy imisyjne były dotrzymane – nie odnotowano przekroczeń. Najbliższa stacja monitorująca powietrze atmosferyczne zlokalizowana jest w Belsku Dużym (gm. Belsk Duży, pow. grójecki) – stacja automatyczna o nazwa **Belsk – IGF PAN** (nadzór – Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk) monitorująca tło regionalne.

Tabela 6. Tło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w sąsiedztwie gminy Jasieniec

L.p.	Parametr	Wartość [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom jakości powietrza
1	SO ₂	2,8	Bardzo dobry
2	NO ₂	3,1	Bardzo dobry
3	NO	204	Bardzo dobry
4	O ₃	78,4	Umiarkowany
Indeks jakości powietrza¹		3,27	Umiarkowana

Źródło: System Oceny Jakości Powietrza, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, stan na 19.08.2015r.

¹ Indeks jakości powietrza jest wskaźnikiem mającym w przystępny sposób zaprezentować poziom zanieczyszczenia powietrza dla kilku substancji jednocześnie. Przyjmuje on wartość najbardziej niekorzystnego w danym momencie stężenia ze wszystkich mierzonych substancji.

Skala jakości powietrza, dla których prowadzone są pomiary automatyczne oraz Indeks jakości powietrza opracowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Na stacji Belsk – IGF PAN odnotowano umiarkowany poziom zanieczyszczenia powietrza. Poziom ten uwzględnia wartość najbardziej niekorzystnego w danym momencie stężenia ze wszystkich mierzonych substancji tj. ozonu (O₃). Poziom umiarkowany oznacza, że jakość powietrza jest akceptowalna, a zanieczyszczenia powietrza mogą stanowić zagrożenie jedynie dla osób narażonych na ryzyko tj. osoby starsze i dzieci, osoby z chorobami serca oraz dróg oddechowych, astmatycy i inne grupy podatne na zanieczyszczenia powietrza.

W rejonie gminy Jasieniec stan powietrza związany jest z ilością zanieczyszczeń emitowanych głównie przez:

- szlaki komunikacyjne;
- źródła tzw. emisji niskiej, emitory do 40 m n.p.t.: lokalne kotłownie i indywidualne systemy grzewcze
- podmioty gospodarcze, m. in.: Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Drogowych, d. Wytwórnia Mas Bitumicznych, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Samopomoc”
- oczyszczalnia ścieków w Jasińcu.

Źródła tzw. „emisji niskiej” stanowią w gminie indywidualne domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby zakładów produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, opalanych paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny). Charakterystyczną cechą indywidualnych palenisk węglowych jest ich niska sprawność oraz niepełny proces spalania powodujący nadmierną emisję zanieczyszczeń. Ponadto niewielka wysokość emitorów powoduje koncentrację zanieczyszczeń w bezpośrednim otoczeniu miejsc przebywania ludzi.

Trasy komunikacyjne stanowią liniowe źródła emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenia powietrza tworzą produkty spalania benzyn, olejów napędowych oraz w znacznie mniejszym stopniu gazu LPG. Do zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z komunikacji samochodowej zalicza się również pyły powstające podczas zużywania się nawierzchni jezdni oraz podzespołów pojazdów (opony, klocki hamulcowe) – mają one jednak marginalny udział w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z transportu samochodowego. Wpływ na wielkość emisji z transportu powierzchniowego mają stan jezdni, konstrukcja i stan techniczny pojazdów, rodzaj spalanej paliwa, płynność ruchu. Toksycznymi produktami spalania paliw są: tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, pył PM10 (zawierający sadzę oraz śladowe ilości związków ołowiu) metale ciężkie oraz lotne związki organiczne (głównie węglowodory alifatyczne).

2.2.9 Hałas

Na klimat akustyczny gminy Jasieniec decydujący wpływ ma hałas pochodzący z transportu drogowego oraz obiektów usługowych, z czego decydujący wpływ ma emisja hałasu z transportu samochodowego oraz tranzytu. Głównym węzłem komunikacyjnym gminy jest miasto Jasieniec, gdzie zbiegają się drogi powiatowe i gminne oraz droga wojewódzka DW 730 (relacji Skurów S7 – Głowaczów DK48). Poziom hałasu komunikacyjnego, szczególnie odczuwalnego w tych miejscach wiąże się z kilkoma czynnikami, wśród których najważniejsze to stan i sposób eksploatacji pojazdów oraz nawierzchni jezdni. Stan techniczny dróg, który w pojedynczych miejscach jest zły, powoduje dodatkowe wstrząsy oraz zmniejsza płynność poruszających się pojazdów, co pośrednio wpływa na klimat akustyczny gminy.

Pełna ocena stopnia zagrożenia środowiska hałasem nie jest możliwa ze względu na brak prowadzonego monitoringu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.

2.3 Uwarunkowania społeczne

2.3.1 Demografia

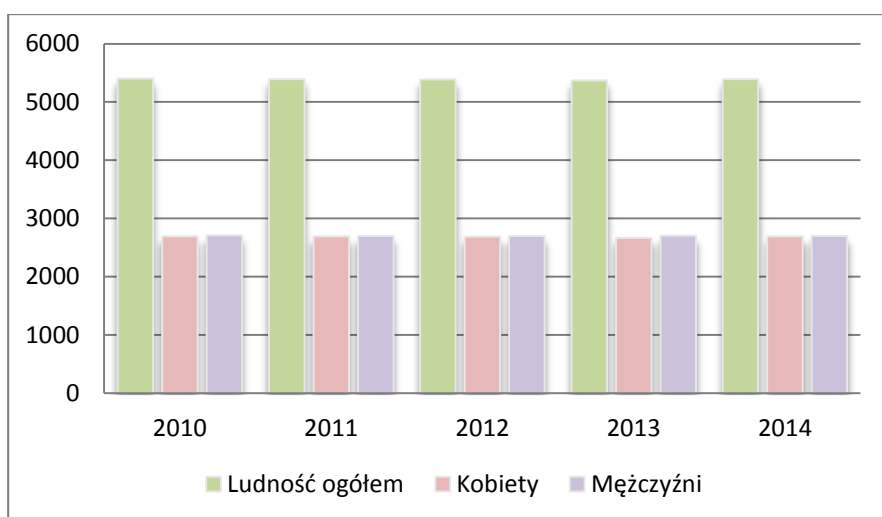
Według danych z Urzędu Gminy w Jasieńcu na dzień 31.12.2014 mieszkańcy gminy stanowią społeczność liczącą 5 390 osób. Wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie kształtuje się na poziomie 50 osób/km², w powiecie grójeckim wskaźnik ten wynosi 78 osób/km², a w województwie mazowieckim 150 osób/km². Struktura płci w gminie rozkłada się równomiernie – 2692 osób to kobiety, a 2698 osób to mężczyźni. Stan ludności gminy Jasieniec w latach 2010-2014 przedstawiono w tabeli oraz na wykresie poniżej.

Tabela 7. Liczba ludności w gminie Jasieniec w latach 2010-2014

Dane/rok	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność ogółem	5403	5393	5387	5370	5390
Kobiety	2693	2695	2689	2668	2692
Mężczyźni	2710	2698	2698	2702	2698

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Jasieniec w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Jak wynika z powyższych danych liczba ludności w latach 2010-2013 sukcesywnie malała, natomiast w roku 2014 odnotowano jej wzrost o 0,3% w stosunku do roku 2013. Niemniej jednak widać, że różnica liczby ludności w poszczególnych latach jest niewielka i można uznać, że względnie utrzymuje się na tym samym poziomie. W gminie znajduje się 36 miejscowości o bardzo zróżnicowanej liczbie mieszkańców. Przeważają miejscowości o liczbie mieszkańców do 100 osób (42% miejscowości), miejscowości o liczbie mieszkańców od 100-200 osób stanowią 39%, a miejscowości powyżej 200 mieszkańców stanowią 19% i należą do nich: Jasieniec (1222 osób), Boglewice (288 osób), Warpęsy (282 osób), Gośniewice (231 osób), Wola Boglewska (230 osób), Turowice (226 osób) i Zbrosza Duża (205 osób).

Na wahania liczby ludności mają wpływ m.in. migracje wewnętrzne i zagraniczne oraz liczba urodzeń i zgonów.

Tabela 8. Liczba urodzeń i zgonów w gminie Jasieniec w latach 2010-2014

Dane/rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba urodzeń	62	72	63	52	60
Liczba zgonów	60	72	65	63	57
Przyrost naturalny	2	0	-2	-11	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na przestrzeni lat 2010-2014 przyrost naturalny w gminie Jasieniec kształtował się w sposób nierównomierny. W latach 2011-2013 obserwowano ujemny przyrost naturalny, natomiast w roku 2014 jego poziom był zbliżony do roku 2010r. Prognozuje się zatem, że wskaźnik przyrostu naturalnego w kolejnych latach będzie dodatni, biorąc pod uwagę wzrost liczby ludności w województwie mazowieckim (z 5267072 osób w 2010r. na 5334511 w 2014r. – przyrost 67 439 osób) i powiecie grójeckim (z 98576 osób w 2010r. na 98670 osób w 2014r. – przyrost 94 osoby).

Na zróżnicowanie liczby ludności mają wpływ migracje wewnętrzne i zewnętrzne. Migracje mają na celu zmianę miejsca pobytu np. z przyczyn ekonomicznych (praca, zarobki), społecznych czy też gospodarczych. Migracje wewnętrzne dotyczą przemieszczania się ludności w granicach danej jednostki administracyjnej (gmina, powiat, województwo) lub politycznej (państwo). Migracje zewnętrzne dotyczą przemieszczania się ludności z jednej jednostki administracyjnej lub politycznej do innej. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki migracji w gminie Jasieniec w latach 2010-2013 na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Tabela 9. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Jasieniec w latach 2010-2013 (dane GUS)

Dane/rok	2010	2011	2012	2013
zameldowania w ruchu wewnętrznym	79	39	49	60
zameldowania z zagranicy	2	1	1	1
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	56	44	56	52
wymeldowania za granicę	2	0	0	1
saldo migracji wewnętrznych	23	-5	-7	8
saldo migracji zagranicznych	0	1	1	0
saldo migracji ogółem	23	-4	-6	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2010-2013)

Największą liczbę zameldowań a zarazem wymeldowań odnotowano w 2010r. W latach 2011-2012 liczba zameldowań zmalała, natomiast liczba wymeldowań utrzymała się względnie nie stałym poziomie. Spowodowało to, że wskaźnik salda migracji przyjął wartość ujemną. Niemniej jednak w 2013r. zaobserwowano ponowny wzrost zameldowań, co przyczyniło się do znacznego wzrostu salda migracji, co jest niewątpliwie zjawiskiem pozytywnym dla rozwoju gospodarczego gminy Jasieniec.

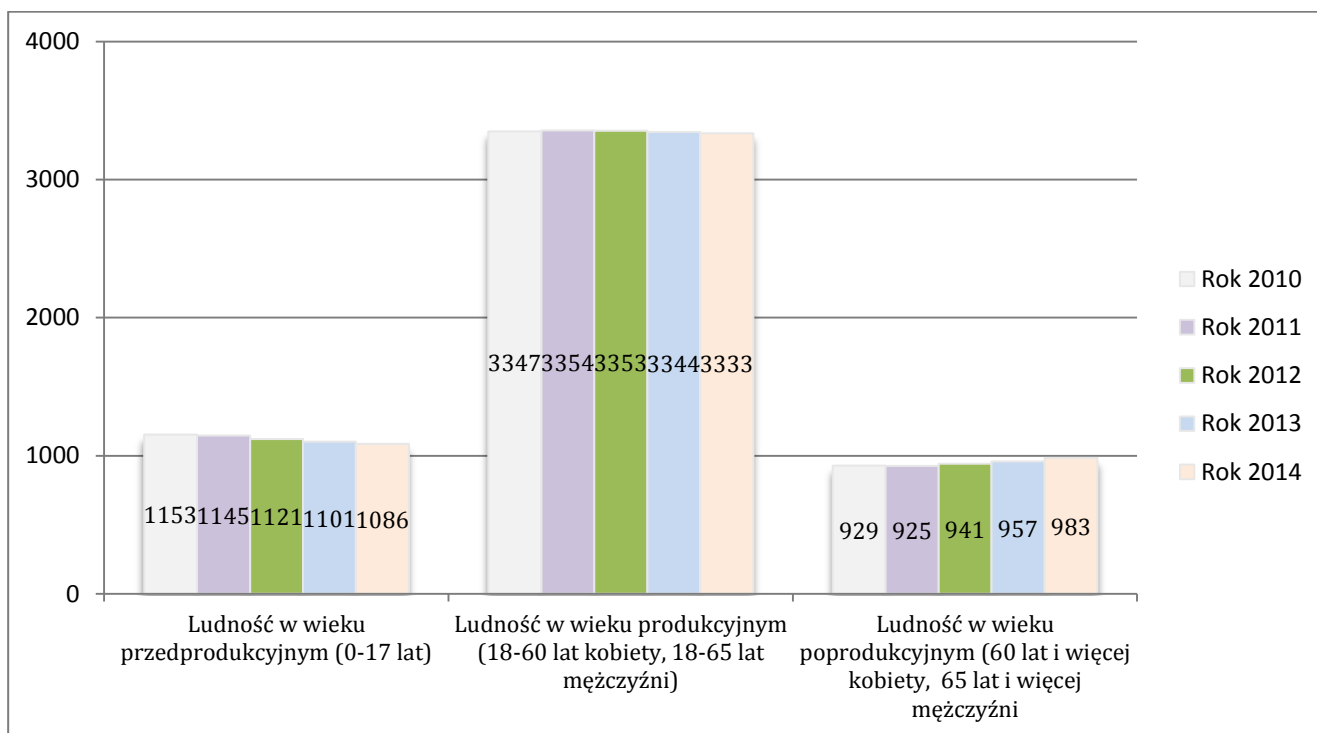
Innym rodzajem migracji charakterystycznym dla gminy Jasieniec są migracje czasowe. Największe wahania liczby ludności przebywającej (i tymczasowo zameldowanej) na terenie gminy obserwuje się w okresie czerwiec-październik, a więc w okresie zbioru owoców. W tym okresie odnotowuje się wzrost liczby mieszkańców o 1500-2000 osób. Osoby przyjezdne to najczęściej mieszkańcy Ukrainy i Białorusi.

O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa. Z punktu widzenia rozwoju każdej gminy bardzo ważna jest struktura według ekonomicznych grup wieku, dzieląca ludność na tę w wieku przedprodukcyjnym (0–14 lat), produkcyjnym (kobiety w wieku 15–59 lat i mężczyźni w wieku 15–64 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat i mężczyźni powyżej 64 lat).

Tabela 10. Struktura wiekowa w gminie Jasieniec w latach 2010-2013 (dane GUS)

Dane/rok	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	1153	1145	1121	1101	1086
Ludność w wieku produkcyjnym (18-60 lat kobiety, 18-65 lat mężczyźni)	3347	3354	3353	3344	3333
• w wieku produkcyjnym mobilnym	b.d.	b.d.	2105	2111	2111
• w wieku produkcyjnym niemobilnym	b.d.	b.d.	1248	1233	1222
Ludność w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej kobiety, 65 lat i więcej mężczyźni)	929	925	941	957	983
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62,2	61,7	61,5	61,5	62,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	80,6	80,8	83,9	86,9	90,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,8	27,6	28,1	28,6	29,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2010-2014)

Wykres 2 Struktura wiekowa w gminie Jasieniec w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2010-2014)

W latach 2010-2014 ludność w wieku produkcyjnym na terenie gminy Jasieniec utrzymywała się względnie na tym samym poziomie, co świadczy o tym, że mało osób w tej grupie wiekowej opuszcza teren gminy, co jest pozytywnym zjawiskiem wpływającym na rozwój gminy Jasieniec. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malała z roku na rok, co jest skutkiem ujemnego przyrostu naturalnego w latach 2011-2013, a także ujemnego wskaźnika salda migracji (więcej wymeldowań niż zameldowań). W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2010-2014 odnotowano wzrost, co może być oznaką starzenia się społeczeństwa i niekorzystnie może wpływać na rozwój gospodarczy gminy.

Zatrzymanie młodych, wykształconych ludzi w gminie mogłoby stać się „kołem zamachowym” rozwoju gospodarczego, jednak istnieje dość duża grupa ludzi gotowych do zmiany miejsca pracy lub zamieszkania

(mobilni). Aby pozostali oni w gminie niezbędne wydaje się stworzenie tu przyjaznego dla mieszkańców miejsca osadniczego (rozwój infrastruktury, kultury, oświaty, sportu i rekreacji, opieki zdrowotnej), a także stworzenie warunków wspierających rozwój gospodarczy i likwidację bezrobocia. Niestety obecny potencjał gospodarczy gminy nie umożliwiłby zatrudnienia wszystkich absolwentów szkół, co oznacza, iż niezbędny jest rozwój rynku pracy poprzez intensyfikację produkcji owocowo-warzywnej (głównie proekologicznej wraz z przetwórstwem, dystrybucją i sektorem usług). Z tego względu ważne jest powstanie gminnego centrum pośrednictwa pracy oraz znalezienie zewnętrznego (bądź lokalnego) inwestora strategicznego w branży sadowniczo-spożywczej. Ważne jest też stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości choćby przez doradztwo ekonomiczne i zachęcanie do tworzenia grup producenckich sadowników w gminie.

Według opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny „Prognozy ludności na lata 2014- 2050” województwo mazowieckie należy do tzw. województw „napływowych” tzn. takich, dla których liczba mieszkańców będzie systematycznie rosła do roku 2030. Przewiduje się, że zmiany te będą wynikiem dodatniego wskaźnika migracji ludności na pobyt stały, przy nieznacznie ujemnej stopie przyrostu naturalnego. Zjawisko znacznego napływu ludności zewnętrznej obserwowane jest od kilku lat na terenie województwa. Po roku 2030 prognozuje się, że liczba mieszkańców województwa mazowieckiego będzie sukcesywnie spadać, aż do roku 2050.

„Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2055” zakłada stały, lecz niewielki wzrost zasobów ludzkich na obszarze podregionu warszawskiego zachodniego oraz stały niewielki spadek ludności zamieszkującej powiat grójecki spowodowany odpływem ludności wiejskiej.

2.3.2 Rynek pracy i poziom bezrobocia

W Polsce w sensie prawnym bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub danej służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej jeżeli:

- ukończyła 18 lat,
- nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty
- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej,
- nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę
- nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego
- nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników.

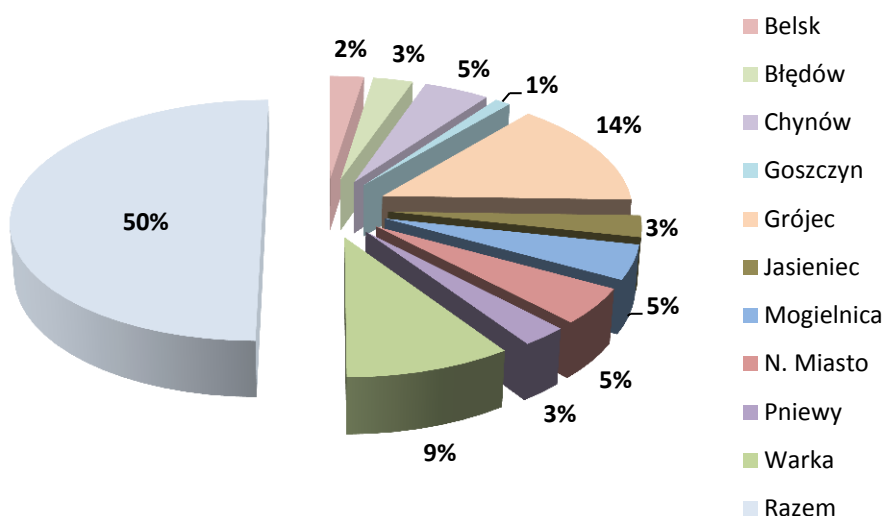
Podstawowym miernikiem wielkości bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby ludności aktywnej zawodowo (tj. pracującej i bezrobotnej łącznie) wyrażony w procentach.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu **stopa bezrobocia pod koniec marca 2015r.** w gminie Jasieniec wyniosła 4,9%, w powiecie grójeckim 6,7%, w województwie mazowieckim 9,9% a w Polsce 11,7%. Szczegółowe informacje o strukturze bezrobocia w gminie Jasieniec na tle pozostałych gmin powiatu grójeckiego za okres marca 2015r. przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. *Struktura bezrobocia w gminach powiatu grójeckiego za marzec 2015r. (PUP Grójec)*

	Belsk	Błędów	Chynów	Goszczyn	Grójec	Jasieniec	Mogielnica	N. Miasto	Pniewy	Warka	Razem
BEZROBOTNI OGÓLEM	141	166	273	66	816	166	265	278	152	546	2869
Zmiany w poziomie bezrobocia:											
- stan na koniec poprzedniego m-ca	131	164	282	66	835	173	259	277	160	558	2905
- bezrobotni zarejestrowani w m-cu	26	29	25	9	107	23	39	30	11	73	372
- bezrobotni wyrejestrowani w m-cu	16	27	34	9	126	30	33	29	19	85	408
Przyrost (ubytok) bezrobotnych w stosunku do poprzedniego m-ca	10	2	-9	0	-19	-7	6	1	-8	-12	-36
% przyrostu (ubytku) bezrobotnych w stosunku do poprzedniego m-ca	7,63	1,22	-3,19	0,00	-2,28	-4,05	2,32	0,36	-5,00	-2,15	-1,24
STRUKTURA BEZROBOTNYCH:											
- kobiety	69	74	110	33	401	87	130	100	82	283	1369
- mężczyźni	72	92	163	33	415	79	135	178	70	263	1500
- z prawem do zasiłku	19	19	32	5	125	19	33	38	18	82	390
- bez kwalifikacji zawodowych	48	73	95	34	272	66	115	99	55	167	1024
- bez doświadczenia zawodowego	52	76	80	38	232	58	110	88	58	176	968
- cudzoziemcy	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	4
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w tym:	123	141	227	57	659	146	223	235	128	461	2400
- osoby do 30 roku życia	60	79	105	42	228	66	102	98	65	202	1047
- w tym osoby do 25 roku życia	44	57	55	30	134	40	65	42	45	124	636
- długotrwale bezrobotni	64	76	126	32	354	89	121	138	73	242	1315
- powyżej 50 roku życia	35	34	63	9	260	39	69	82	37	163	791
- posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	12	19	30	8	91	23	36	26	14	59	318
- posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- niepełnosprawni	3	3	8	0	39	2	2	7	3	14	81

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu, 2015

Wykres 3 *Udział bezrobotnych w gminach powiatu grójeckiego – stan na marzec 2015r.*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu, 2015

Gmina Jasieniec plasuje się na czwartym miejscu w powiecie grójeckim pod względem najmniejszej ilości osób bezrobotnych. Jest to sytuacja niewątpliwie sprzyjająca rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy i mająca bezpośrednie przełożenie na kondycję finansową lokalnej społeczności. W marcu tego roku odnotowano więcej wyrejestrowań niż zarejestrowani osób z terenu gminy Jasieniec, co jest niewątpliwie korzystnym aspektem. Według stanu na marzec 2015r. ilość kobiet z terenu gminy Jasieniec zarejestrowanych jako bezrobotne wyniosła 87, a mężczyzn 79, w związku z czym nie obserwuje się dysproporcji w strukturze bezrobocia. Należy jednak zwrócić uwagę, że blisko 40% bezrobotnych z terenu gminy Jasieniec to osoby bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych, a 35% stanowią osoby bez doświadczenia zawodowego. Takie wysokie wskaźniki wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na kwestię związaną z doskonaleniem zawodowym, podnoszeniem kwalifikacji lub ich zmianą a także aktywną pomocą w poszukiwaniu pracy. Celem gminy powinno być podnoszenie kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności i sukcesywnie eliminowanie braku doświadczenia zawodowego poprzez system szkoleń, warsztatów czy staży.

Osoby bezrobotne do 30 roku życia na terenie gminy Jasieniec stanowią 40% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, co jest zjawiskiem niekorzystnym i mogącym powodować migracje osób młodych w poszukiwaniu pracy do większych miast. Ludzie młodzi z odpowiednim wykształceniem oraz wiedzą techniczną (zawodową) są cennym zasobem rozwoju gospodarczego gminy.

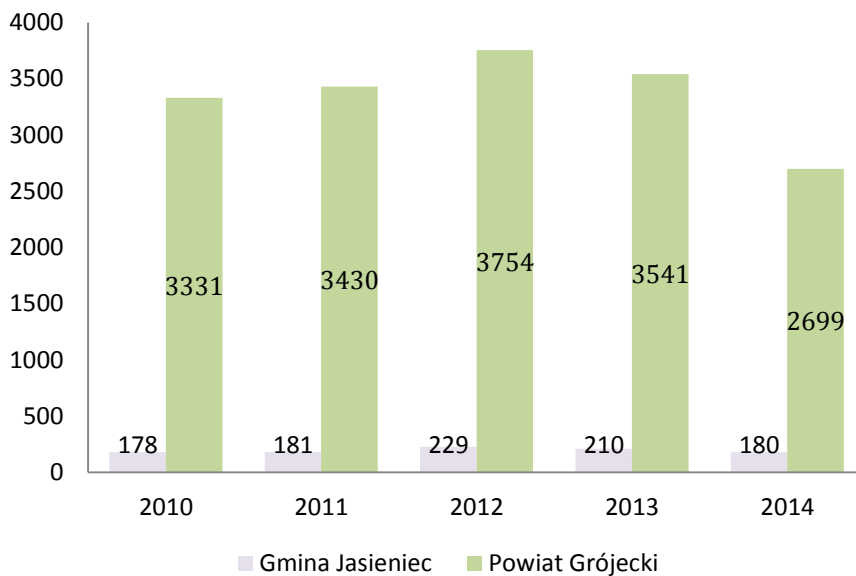
W tabeli oraz na wykresie poniżej przedstawiono liczbę osób bezrobotnych na terenie gminy Jasieniec i powiatu grójeckiego na przestrzeni lat 2010-2014.

Tabela 12. *Bezrobocie na terenie gminy Jasieniec i powiatu grójeckiego w latach 2010-2014*

Rok	2010*	2011*	2012*	2013*	2014*
Gmina Jasieniec – liczba bezrobotnych	178	181	229	210	180
Powiat Grójecki – liczba bezrobotnych	3331	3430	3754	3541	2699
Stopa bezrobocia gminy	5,9	5,9	6,8	6,3	5,4
Stopa bezrobocia powiatu	6,3	8,2	8,8	8	7,6

* - wg stanu na koniec grudnia każdego roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu, 2015

Wykres 4 Ilość bezrobotnych na terenie gminy Jasieniec i powiatu grójeckiego w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu, 2015

W latach 2010-2012 następował sukcesywny wzrost liczby osób bezrobotnych zarówno na terenie gminy Jasieniec jak i powiatu grójeckiego. W kolejnych latach odnotowano spadek tej liczby, co jest zjawiskiem niewątpliwie korzystnym i sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu regionu.

Obecnie Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu prowadzi następujące formy wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

- ✓ pośrednictwo pracy krajowe
- ✓ pośrednictwo pracy z obszaru UE i EOG
- ✓ poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa
- ✓ pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy
- ✓ szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji
- ✓ przygotowanie zawodowe dorosłych
- ✓ staże
- ✓ praktyki absolwenckie
- ✓ prace interwencyjne
- ✓ roboty publiczne
- ✓ prace społecznie użyteczne
- ✓ usługi dla niepełnosprawnych poszukujących pracy
- ✓ aktywizacja osób do 30 roku życia
- ✓ dofinansowanie do wynagrodzenia osób 50 plus
- ✓ świadczenie aktywizacyjne
- ✓ grant na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy

Ponadto finansowymi formami wsparcia w PUP w Grójcu dla bezrobotnych i poszukujących pracy są (stan na czerwiec 2015r.) są m.in.:

- ✓ zasiłek dla bezrobotnych
- ✓ ubezpieczenie zdrowotne
- ✓ dodatek aktywizacyjny
- ✓ jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- ✓ refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7 lub osobą zależną
- ✓ zwrot kosztów przejazdu

- ✓ zwrot kosztów zakwaterowania
- ✓ stypendium z tytułu podjęcia nauki
- ✓ studia podyplomowe
- ✓ pożyczka szkoleniowa

2.3.3 Edukacja i kultura

Do zadań samorządu gminnego należy zakładanie i prowadzenie, w tym finansowanie placówek oświatowych. Na terenie gminy Jasieniec funkcjonują następujące placówki oświatowe zarządzane przez władze gminne wymienione w tabelach poniżej.

Tabela 13. Placówki oświatowe zarządzane przez władze gminy Jasieniec

L.p.	Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
Kształcenie obowiązkowe zgodnie z klasyfikacją MEN			
1.	Przedszkole "Bajkowy Świat" w Jasieńcu	125 (5 grup)	8
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Suskiego w Jasieńcu	407 (58 w oddziale przedszkolnym ²)	35
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. Czesława Sadłowskiego w Zbroszy Dużej	85 (24 w oddziale przedszkolnym)	12
4.	Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	192	24

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Jasieńcu, stan na 2014r.

Placówki oświatowe starają się zapewnić bezpieczeństwo swoim uczniom oraz najwyższym poziom kształcenia. Sale dydaktyczne są wyposażone w sprzęt komputerowy służący do nauki oraz prowadzenia zajęć multimedialnych, sale gimnastyczne, biblioteki, świetlice i pracownie przedmiotowe. Poza realizacją programu nauczania prowadzone są różnego rodzaju inicjatywy mające wpływ na rozwój swoich uczniów. Dzięki różnorodnym zajęciom pozalekcyjnym, wśród których są zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno – kompensacyjne, sportowe, koła zainteresowań (m.in. koło taneczne, teatralne, ekologiczne, biblijne, plastyczne, matematyczno - ortograficzne), warsztaty tematyczne, uczniowie mogą nie tylko niwelować zaległości, ale także rozwijać zainteresowania i realizować własne pasje. Liczne konkursy, turnieje lub prezentacje powalają uczniom na udoskonalanie swoich umiejętności i rozwijanie talentów, uczą prezentowania wiedzy oraz wpływają na rozwój osobisty tj. umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz zdrowej rywalizacji pomiędzy rówieśnikami.

Przedszkole "Bajkowy Świat" w Jasieńcu realizuje liczne programy kształtujące osobowość, rozwijanie pasji i umiejętności u najmłodszych. W roku 2014/2015 zostały zrealizowane następujące projekty:

- Program dla wychowania przedszkolnego: Bezpieczne Przedszkole
- Realizacja V edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego pod honorowym Patronatem Wójta Gminy Jasieniec: Ziemia nasza planeta.

Ponadto Przedszkole „Bajkowy Świat” uzyskało liczne certyfikaty świadczące o właściwym i kreatywnym rozwijaniu przedszkolaków, m.in.:

- Otrzymanie logo i tytułu „Przedszkole z pasją” za uczenie i wychowywanie z pasją, realizowanie ciekawych inicjatyw i oryginalnych pomysłów a także za wyróżnianie się na tle innych placówek przedszkolnych, potwierdzonego certyfikatem,
- Certyfikat Akademii Zdrowego Przedszkolaka za realizację programu XII Akcji: Podróż do krainy pełnej zdrowia oraz ustanowienie Rekordu Guinnessa i Plastusiowego Rekordu Świata w największej

² Utworzone w celu stworzenia okresu przejściowego pomiędzy przedszkolem a szkołą podstawową, w związku ze zmianą dotyczącą kształcenia 6 - latków

liczbie osób myjących zęby w tym samym czasie w ramach realizacji Ogólnopolskiego Programu Edukacji Zdrowotnej dla Przedszkolaków: Akademia Aquafresh,

- Certyfikat: Przedszkole kształtuje osobowość, przyznany przez Pozaszkolny Ośrodek Edukacji.

W Szkole Podstawowej im. J. Suskiego w Jasięcu w roku 2014/2015 zostały zrealizowane następujące projekty, m.in. :

- „Nawigacja ku przyszłości” – zajęcia dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach gmin Stara Błotnica i Jasieniec wspierane narzędziami teleinformatycznymi: zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego; rozwijające zainteresowania matematyczne, przyrodnicze i artystyczne; poradnictwo zawodowe;
- Realizacja szkolnego programu „Czytaj!my” w klasach IV – VI w związku z Ogólnopolskim Rokiem Czytelnika 2014.

W Szkole Podstawowej w Zbroszy Dużej w roku 2014/2015 zostały zrealizowane następujące projekty, m.in.

- „Nawigacja ku przyszłości” – zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe (j. polski, j. angielski, matematyka) oraz zajęcia wyrównawcze (język angielski, matematyka) wspierane narzędziami teleinformatycznymi.

Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, aby wyrównać szanse edukacyjne uczniów, wzięło udział w programie unijnym „Zagrajmy o sukces”. Dzięki niemu zorganizowano dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe. Wspaniałą okazją uczenia się poprzez zabawę oraz spotkania z „żywym” językiem był udział młodzieży w warsztatach prowadzonych w języku angielskim ze studentami różnych krajów w ramach projektu „Europomobil”.

Gimnazjum kształtuje postawę szacunku i miłości do swojej „Małej Ojczyzny”. W szkole powstała Izba Pamięci, w której zostały zgromadzone zdjęcia, przedmioty codziennego użytku oraz dokumenty świadczące o naszym regionie. Inicjatywie tej wsparcia finansowego udzieliło Stowarzyszenie W.A.R.K.A. w ramach projektu „Działaj lokalnie” pt. „Nie ma przyszłości bez przeszłości”. W bieżącym roku będziemy realizowali projekt „Staropolskie obyczaje jasienieckie wykonanie”.

W placówkach oświatowych w ostatnich latach prowadzone były następujące konkursy, turnieje, akcje tematyczne m.in.

- Konkursy: „Wygraj sukces”, Turniej Wiedzy o Grójcu i Regionie „Grójbój”, Ogólnopolski Konkurs „Drugie życie elektrośmiej”, „Powiat grójecki wczoraj, dziś i jutro”, Konkurs Literacki „Przyroda Moja Miłość”, Konkurs Historyczno-Literackiego „Pamięć nieustająca”, Ogólnopolski Konkurs „Poznajemy Ojcowiznę”, Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Pożarniczej; Konkurs Poezji Religijnej; „Bezpieczeństwo i rozważa – tego od ciebie każdy wymaga”; „Zwierzaki to nie pluszaki”, ogólnopolskie konkursy językowe, itp.
- Akcje: „Sprzątanie świata”; „Cała Polska czyta dzieciom”, „Góra grosza”, „Pomóż i Ty”, „Ptasia stołówka – dokarmiamy ptaki zimą”, „Zbieramy nakrętki, makulaturę”, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Sprzątanie z okazji Dnia Ziemi”; akcja „Spełniamy marzenia” – wykonanie i wysłanie kart rodzinowych dla ciężko chorej dziewczynki; organizacja akcji; „Segregacja u źródła” z fundacją Eko – Szkoła; Akcja Szkoła! Pomóż i Ty”, „Pierwszy Dzień Wiosny”, „Święto Szkoły”, „Dzień Niepodległości” , rocznica bitwy pod Gołębiewem, „Dzień Edukacji Narodowej”, „Święto Konstytucji”, „Jasełka”, „Dzień Ziemi”, „Międzynarodowy Dzień Bibliotek Szkolnych”, „Dzień Języków Obcych”, itp.
- Akcje charytatywne: „Adopcja na odległość”, „Szlachetna paczka”, zbiórka pożywienia dla zwierząt w schroniskach, zbiórki „Symbolicznej złotówki”.
- Pikniki szkolne i przedszkolne dla dzieci i rodziców
- Wycieczki szkolne

Podobnie jak w poprzednich latach problemy wychowawcze zauważalne są szczególnie wśród młodzieży gimnazjalnej. Najczęstsze problemy to: używanie wulgaryzmów, wagary, brak szacunku do nauczycieli, rodziców i kolegów oraz palenie, agresja i picie alkoholu. Jako główne przyczyny tego stanu rzeczy wymienia się najczęściej: problemy środowiskowe, brak zainteresowania rodziców sprawami młodzieży, patologie rodzinne oraz media. Starając się kształtować właściwe postawy młodzieży dodatkowo organizowane są imprezy i programy profilaktyczne np.: konsekwencje zdrowotne picia alkoholu, wspólnie dbajmy o trzeźwość naszych młodych, fantastycznych umysłów, przepisy prawa i odpowiedzialność karna młodzieży od lat 12, pierwsza pomoc przedmedyczna, Międzynarodowy Dzień Chorych na AIDS, realizacja projektów „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę”, palenie szkodzi zdrowiu itp.

Na terenie gminy Jasieniec działa Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa, który posiada następujące profile kształcenia/specjalizacje:

- Klasa sportowa (Liceum Ogólnokształcące),
- Technik Turystyki Wiejskiej (Technikum Turystyki Wiejskiej),
- Technik informatyk (Technikum Informatyczne),
- Technik agrobiznesu (Technikum Agrobiznesu),
- Technik rolnik (Technikum Mechanizacji Rolnictwa),
- Technik żywienia i usług gastronomicznych (Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych),
- Mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych (Zasadnicza Szkoła Zawodowa),
- Mechanik pojazdów samochodowych (Zasadnicza Szkoła Zawodowa).

Ponadto w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa prowadzone są następujące kursy zawodowe dla dorosłych (od września 2014r.):

- Technik agrobiznesu,
- Technik handlowiec,
- Technik informatyk,
- Technik mechanizacji rolnictwa,
- Technik żywienia i usług gastronomicznych.

Tabela 14. Placówki oświatowe zarządzane przez władze powiatu grójeckiego

Kształcenie nieobowiązkowe zgodnie z klasyfikacją MEN		Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Jasieńcu	346 uczniów w tym: <ul style="list-style-type: none"> • Technikum Agrobiznesu – 64 uczniów • Technikum Handlowe – 17 uczniów • Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych – 96 uczniów • Technikum Informatyczne – 105 uczniów • Technikum Mechanizacji Rolnictwa – 27 uczniów • Liceum Ogólnokształcące – 21 uczniów • Zasadnicza Szkoła Zawodowa – Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych – 16 uczniów 	34

Zródło: dane z Urzędu Gminy w Jasieńcu, stan na 2015r.

Obecnie w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Jasieńcu realizowane są następujące projekty:

- 1) „Mazowieckie bez barier językowych”. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego; Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach; Działanie 9.6: Upowszechnienie uczenia się dorosłych.

- 2) Projekt ECDL Start dla mazowieckich kadr - szkolenia z obsługi komputera (podstawy pracy z komputerem, podstawy pracy w sieci, przetwarzanie tekstów, arkusze kalkulacyjne) finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
- 3) „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w powiecie grójeckim” realizowany na podstawie umowy nr POIG.08.03.00-14-153/13-00 zawartej w dniu 04.06.2014 r. z Władzą Wdrażającą Programy Europejskie, jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, Oś Priorytetowa 8 Społeczeństwo Informacyjne - zwiększanie Innowacyjności Gospodarki, Działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion.

W roku szkolnym 2014/2015 6 uczniów ZSP w Jasieńcu wzięło udział w trzymiesięcznej praktyce zawodowej w Niemczech zorganizowanej przez Towarzystwo Umiejętności Rolniczych w Poznaniu, Niemiecki Ośrodek Szkoleniowy dla Techniki Rolniczej – DEULA w Nienburgu i Dolnosaksońską Izbę Rolniczą w Hanowerze.

Na terenie gminy Jasieniec nie ma placówek typu kino czy teatr. Istotną rolę kulturotwórczą pełnią biblioteki szkolne, Gminna Biblioteka Publiczna w Jasieńcu oraz filia w Szkole Podstawowej im. ks. Cz. Sadłowskiego w Zbroszy Dużej.

W gminie realizowane są cykliczne imprezy mające charakter kulturalno-rozrywkowy tj.

- piknik rodzinny "Spotkajmy się nad stawami" - ostatnia niedziela sierpnia, organizator UG Jasieniec,
- gminne Mistrzostwa w Warcabach Klasycznych i Szachach - przełom lutego i marca, organizator UG Jasieniec,
- "Katyń ... Ocalić od zapomnienia" - kwiecień, organizatorzy: parafia w Boglewicach, rodzina ppor. Stanisława Mikołajczyka (zamordowanego w Katyniu), ZSP w Jasieńcu,
- gminny Koncert Kolęd - styczeń, organizator: PSP w Jasieńcu,
- Koncert Pieśni Sakralnej w hołdzie Janowi Pawłowi II - kwiecień, organizator: ZSP w Jasieńcu,
- uroczystości patriotyczne: 11 listopada - organizator: Gimnazjum w Jasieńcu; uroczystości przy mogile Powstańców Powstania Styczniowego w Gołębiowie - maj, organizator Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowej Wsi (gm. Warka) i Urząd Gminy Jasieniec,
- pikniki rodzinne: przedszkole, szkoły podstawowe,
- udział w corocznych Dożynkach Powiatu Grójeckiego w Lewiczynie (gm. Belsk Duży).

2.3.4 Sport i rekreacja

Sport, kultura fizyczna i rekreacja służącej mają rozwojowi społeczeństwa, zachowaniu przez obywateli sprawności fizycznej (oraz intelektualnej) i zdrowia, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Jednym z obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego jest tworzenie warunków prawno – organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Jak wynika z przyjętej Strategii Rozwoju kraju na lata 2007-2015 upowszechnianie sportu jest kluczowym elementem podnoszenia poziomu kondycji fizycznej oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i patologiom społecznym. Tworzenie nowych oraz modernizacja istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla obywateli będzie poszerzać możliwości aktywnego spędzenia wolnego czasu i promocji zdrowego trybu życia.

Na terenie gminy Jasieniec obiektami sportu i rekreacji są:

1) **Obiekty sportowe:**

- hala sportowa, boisko i siłownia przy Publicznym Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Jasieńcu, ul. Szkolna
- hala sportowa i boisko sportowe przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych in. Wincentego Witosa w Jasieńcu, ul. Czerska,

- świetlica wiejska: 2 sale przystosowana do zajęć fitness i ruchowych,
  - boisko sportowe przy szkole podstawowej w Zbroszy Dużej,
- 2) **Obiekty rekreacyjne :**
- stawy jasienieckie - miejsce wypoczynku rodzinnego i imprez plenerowych,
- 3) **Kluby sportowe:**
- GKS Kraska Jasieniec (sekcja piłki nożnej, sekcja podnoszenia ciężarów),
  - UKS Iskra Zbrosza Duża (piłka nożna).

Dostępna infrastruktura sportowa oraz zaangażowanie nauczycieli i uczniów Gimnazjum skutkuje zdobywaniem licznych medali za osiągnięcia sportowe, w takich dziedzinach jak koszykówka, biegi przełajowe, piłka ręczna lub siatkówka.

2.3.5 *Ochrona zdrowia*

Do zadań gminy w zakresie ochrony zdrowia publicznego, należy m.in. zabezpieczenie dostępności do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa i ginekologii oraz stomatologii zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (§ 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 10 października 2001 r. w sprawie zasad i warunków, jakim powinien odpowiadać minimalny plan zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej).

Do zadań gminy w zakresie ochrony zdrowia należy pełnienie funkcji organu założycielskiego dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (SPZOZ), przy czym kompetencje i obowiązki gminy jako organu założycielskiego określa ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Na terenie Gminy Jasieniec funkcjonuje Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (GSPZOZ) w Jasięcu z punktem filialnym w Gośniewicach, które świadczą usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy.

Ośrodek Zdrowia w Jasięcu dysponuje następującym personelem medycznym:

1. Lekarz rodzinny (internista, lekarz medycyny pracy)
2. Lekarz rodzinny (pediatra)
3. Lekarz rodzinny – umowa zlecenie
4. Pielęgniarka szkolna
5. Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna
6. Położna środowiskowo-rodzinna
7. Pielęgniarka w punkcie szczepień

W Ośrodku mieści się również: gabinet lekarski, gabinet zabiegowy, gabinet do USG, punkt szczepień. Istnieje możliwość pobrania krwi do analiz. GSPZOZ oferuje również bezpłatne konsultacje u lekarzy specjalistów: ortopedy i neurologa (raz w miesiącu).

Filia w Gośniewicach dysponuje następującym personelem medycznym:

1. Lekarz rodzinny
2. Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna

W budynku filii mieści się również: gabinet lekarski, gabinet zabiegowy i punkt szczepień. Istnieje możliwość pobrania krwi do analizy. Ośrodek wyposażony jest również w aparat do EKG, spirometr i holter ciśnieniowy.

Publiczną infrastrukturę medyczną uzupełniają również gabinety prywatne: gabinet stomatologiczny (2 gabinety) oraz gabinet ginekologiczno-położniczy (1 gabinet). Na terenie gminy Jasieniec nie funkcjonuje żaden szpital ani oddział ratunkowy. Najbliższy szpital powiatowy znajduje się w Grójcu, który świadczy szerszy zakres usług medycznych w tym usług specjalistycznych. Istniejący system opieki zdrowotnej nie

zabezpiecza w pełni potrzeb mieszkańców gminy Jasieniec. Niezbędne byłoby rozszerzenie usług specjalistów oraz przeprowadzenia podstawowych badań analitycznych.

Z uwagi na fakt, iż obecne warunki lokalowe istniejących ośrodków zdrowia uniemożliwiają rozszerzenie zakresu usług medycznych, rozważana jest koncepcja budowy ośrodka zdrowia spełniającego standardy i wymogi stawiane tego typu obiektom.

2.3.6 *Opieka społeczna*

Na terenie gminy Jasieniec zadania pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieńcu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieńcu jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, które obejmują w szczególności:

- 1) Przyjmowanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń
- 2) Praca socjalna czyli działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi
- 3) Prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej
- 4) Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
- 5) Realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych
- 6) Rozwój nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb

W ramach swej działalności Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z2013 poz. 182 późniejszymi zmianami). Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 7) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 8) praca socjalna,
- 9) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 10) prowadzenie i zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- 11) tworzenie gminnego systemu profilaktyki nad dzieckiem i rodziną,
- 12) dożywianie dzieci,
- 13) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- 14) kierowanie do domu pomocy społecznej i naliczanie oraz ewentualne ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 15) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnianie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań zleconych gminie należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,

- 2) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa
- sieroctwa
- bezdomności
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby
- przemocy w rodzinie
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- alkoholizmowi lub narkomanii
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomocy udziela się w różnych formach, należą do nich w szczególności:

- **Usługi opiekuńcze.** Osobom samotnym, które z powodu wieku choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnianie kontaktów z otoczeniem, lekarzem, przygotowywanie posiłków, robienie zakupów, powierzchowne utrzymywanie czystości w pomieszczeniach mieszkalnych oraz załatwianie spraw urzędowych. Rada Gminy Jasieniec określa w drodze uchwały szczegółowe zasady odpłatności za usługi opiekuńcze, zwolnienia od tych opłat.
- **Pomoc rzeczowa.** Realizowana poprzez udzielanie schronienia i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej. Schronienia udziela się w noclegowniach, domach dla bezdomnych i innych miejscach. Przyznawanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczanie osobie niezbędnej odzieży. A również w formie leków na podstawie porozumienia z pracownikami Apteki, oraz regulowania należności za energię elektryczną w wyjątkowych sytuacjach.
- **Pomoc finansowa.** Realizowana w postaci świadczeń pieniężnych są to m.in.: Zasiłki, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.
- **Pomoc w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.** Osobom i rodzinom udziela się (niezależnie od sytuacji dochodowej) pomocy w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego w szczególności psychologicznego. Osobom i rodzinom może zostać również udzielana pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i innych spraw bytowych w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem.
Rodzaje świadczeń pieniężnych:

Świadczenia pieniężne to w szczególności:

- **Zasiłek stały** przysługuje osobie pełnoletniej samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dla osoby samotnie

gospodarującej. A także przysługuje osobie pozostającej w rodzinie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie.

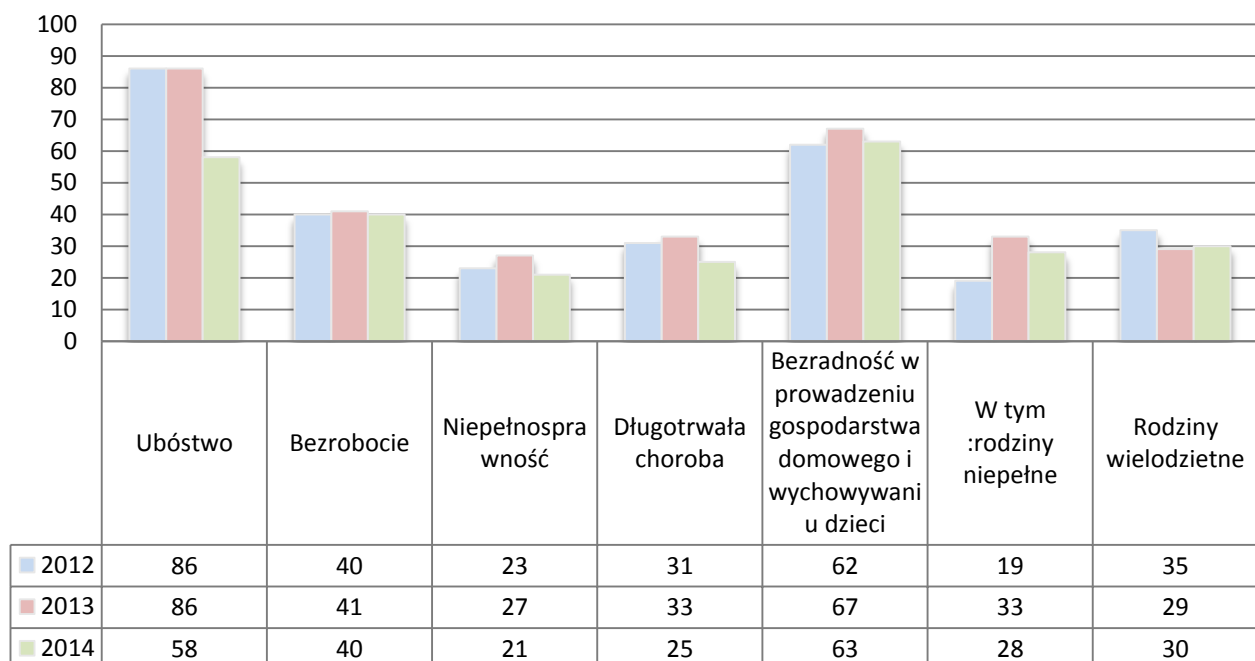
- **Zasilek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Może być przyznany osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego osoby lub rodziny, a dochody oraz posiadane zasoby pieniężne nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb.
- **Zasilek celowy**, specjalny zasiłek przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej osobie i rodzinie może zostać przyznany zasiłek celowy zależny od spełnienia kryterium dochodowego 542 zł osoba samotnie gospodarująca i 456 zł dla osoby gospodarującej w rodzinie w szczególności na pokrycie w części lub całości kosztów zakupu leków i leczenia, remontu mieszkania, opału i odzieży, pogrzebu. Może zostać przyznany osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Gdy osoba, rodzina nie spełnia kryterium dochodowego a występują przesłanki przyznawana jest pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego.

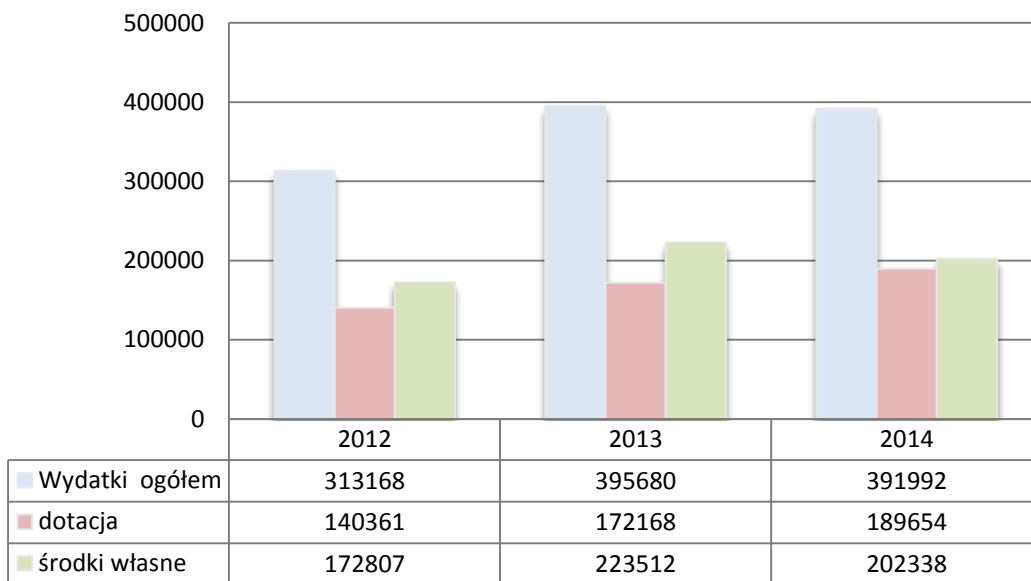
Świadczenia niepieniężne to w szczególności:

- Praca socjalna
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne
- Pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie
- Sprawienie pogrzebu
- Interwencja kryzysowa
- Schronienie
- Posiłek
- Niezbędne ubranie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizując swoje zadania, objął w 2014 roku różnorodną formą pomocy 437 osób, w 2013r. 438 osób a w 2012r. 514 osób. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2012-2014 przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5 Powody ubiegania się mieszkańców gminy Jasieniec o pomoc społeczną w latach 2012-2014

Wykres 6 Wydatki na świadczenia pomocy społecznej w latach 2012-2014 wg źródła finansowania

W 2014r. Gmina Jasieniec przeznaczyła na pomoc społeczną 11% założonych na ten rok wydatków (sprawozdanie z wykonania planów wydatków budżetowych za rok 2014). Zaplanowana kwota została wykorzystana blisko w 97%. Oznacza to, że potrzeby w zakresie świadczenia opieki społecznej w gminie Jasieniec są wysokie, a wysoki wskaźnik wykorzystania założonych funduszy wskazuje na prawidłowe zarządzanie finansami przez GOPS w Jasieńcu.

Zadaniem własnym gminy jest również prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych co wynika z art.4, ust.1 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4) ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrolę przestrzegania zasad obrotu tymi napojami,
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Gmina Jasieniec posiada „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” na rok 2015 przyjęty Uchwałą nr II.6.2015 z dnia 26 lutego 2015, w którym została przedstawiona diagnoza środowiska lokalnego, cele i zadania świadczonej pomocy oraz źródła finansowania. Ponadto Gmina Jasieniec posiada „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” na lata 2015-2016, w którym zdiagnozowano zjawisko przemocy w rodzinie oraz przyjęto harmonogram działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2015-2016.

Na terenie gminy działa powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Jasieniec Nr 15.2011 z dnia 29 czerwca 2011 r. Zespół Interdyscyplinary. ds. opieki nad rodziną. Celem działania Zespołu jest koordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Jasieniec. Działania Zespołu skierowane są do rodzin w

kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu.

Adresatami działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny są:

1. rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka lub współmałżonka,
2. rodziny, w których dzieci są zaniedbywane (niedożywienie, brak opieki lekarskiej, brak realizacji obowiązku szkolnego itp.),
3. rodziny, w których nadużywa się alkoholu lub używa się niedozwolonych środków uzależniających,
4. rodziny, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dzieckiem (dziećmi), pojawiają się zaburzenia zachowania dzieci na tle takich konfliktów, ucieczki z domów itd.),
5. rodziny, w których rodzice (opiekunowie) są umyślowo, emocjonalnie lub fizycznie upośledzeni.
6. rodziny, w których matka lub ojciec zostali osadzeni w więzieniu,
7. rodziny zastępcze i adopcyjne, które przeżywają problemy związane z wychowywaniem powierzonych dzieci,
8. rodziny, w których przynajmniej jedno z rodziców jest nieletnie,
9. osoby samotne, wymagające objęcia pomocą.

Na terenie gminy Jasieniec działa „Środowiskowy Dom Samopomocy” (ŚDS) w Łychowskiej Woli na podstawie uchwały Rady Powiatu Grójeckiego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie powołania Środowiskowego Domu Samopomocy w Łychowskiej Woli. Przedmiotem działalności ŚDS jest świadczenie pomocy na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez reintegrację społeczną tych osób, przełamanie odosobnienia, niesienie pomocy w usamodzielnieniu się i nabyciu umiejętności samo opieki. Dom realizuje zadania, w szczególności w formie udzielania świadczeń w zakresie rehabilitacji społecznej oraz zapewnienia oparcia i samopomocy poprzez:

- podtrzymywanie i rozwijanie u osób niepełnosprawnych intelektualnie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- podejmowanie działań w celu przygotowania takich osób do podjęcia pracy,
- działania wspierające, terapię zajęciową,
- poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne,
- rehabilitację ruchową według potrzeb,
- konsultacje lekarskie według potrzeb,
- rozwijanie zainteresowań sportowych, muzycznych, plastycznych, przyrodniczych,
- korzystanie z miejsc odpoczynku -placówek kulturalnych i rekreacyjnych, naukę korzystania z gier edukacyjnych-towarzyskich.

2.3.7 *Bezpieczeństwo publiczne*

Policja

Nad przestrzeganiem porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli w gminie Jasieniec czuwa Posterunek Policji w Jasieńcu, który zatrudnia 4 funkcjonariuszy dysponujących jednym radiowozem. Dla poprawienia stanu bezpieczeństwa w gminie niezbędne jest uzupełnienie obsady o dwóch policjantów. Posterunek czynny jest przez całą dobę (służba rotacyjna funkcjonariuszy). Do podstawowych zadań Policji należą:

- ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, bezpieczeństwa i porządku publicznego (we współpracy z agencjami ochrony mienia, szkołami, jednostkami wojskowymi w rejonach zagrożenia),
- prewencja przestępstw i zjawisk kryminogennych,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń.

Na terenie gminy Jasieniec nie dochodzi do większych przestępstw i wykroczeń. Na przestrzeni lat nie dochodzi do nasilenia zjawisk kryminogennych. Gmina Jasieniec należy do spokojnych gmin, a najwięcej

interwencji odnotowuje się w aspekcie kłótni rodzinnych i międzysąsiedzkich. Na terenie gminy Jasieniec przeprowadzono:

- w roku 2010 - 464 interwencji w tym: 105 interwencji domowych, 359 interwencji innych tj. w miejscach publicznych i w ruchu drogowym.
- w roku 2011 - 316 interwencji w tym 108 interwencji domowych, 208 interwencji innych tj. w miejscach publicznych i w ruchu drogowym
- w roku 2012 - 381 interwencji w tym 84 interwencji domowych, 297 interwencji innych tj. w miejscach publicznych i w ruchu drogowym
- w roku 2013 - 454 interwencji w tym 105 interwencji domowych, 349 interwencji innych tj. w miejscach publicznych i w ruchu drogowym
- w roku 2014 - 392 interwencji w tym 72 interwencje domowe, 320 interwencje inne tj. w miejscach publicznych i w ruchu drogowym.

Straż Pożarna

Na terenie gminy nie funkcjonują jednostki państwowej straży pożarnej. Operacyjnie gmina Jasieniec należy do rejonu zabezpieczanego przez Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą w Grójcu. Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Jasieniec realizują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej OSP w miejscowościach:

- ✓ **Jasieniec** - zgodnie z decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1999 roku jednostka w Jasieńcu została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, który odpowiada za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W 2014r. jednostka w Jasieńcu została wyposażona w nowoczesną strażnicę.
- ✓ **Gośniewice** – jednostka wspomagająca
- ✓ **Zbrosza Duża**
- ✓ **Boglewice**
- ✓ **Ryszki**

Zadania ochotniczych straży pożarnych wynikają z ustawy z dnia z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. Ochotnicze straże pożarne realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży. Podstawowymi celami i zadaniami Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) wynikającymi m.in. z ich statutów jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych zdarzeń niebezpiecznych i klęsk, a także informowanie ludności i istniejących zagrożeniach. Dodatkowo OSP gminy Jasieniec angażują się w propagowanie idei sportu, kultury, oświaty i rozrywki poprzez współpracę ze szkołami i liczne festyny organizowane na terenie gminy.

2.4 Uwarunkowania gospodarcze

2.4.1 Struktura podmiotów gospodarczych

Obszar gminy Jasieniec jest regionem typowo rolniczym, którego główną funkcją zewnętrzną jest i będzie gospodarka rolna, ukierunkowana na wysoko wyspecjalizowane sadownictwo. Funkcją wewnętrzną gminy jest przede wszystkim obsługa ludności i rolnictwa, a w przyszłości - ruchu turystycznego.

W gminie Jasieniec zarejestrowanych jest 340 podmiotów gospodarki narodowej (dane GUS - stan na 31.12.2014r.). W przeważającej większości podmioty te reprezentują sektor prywatny 96%, a pozostałe 4% to podmioty sektora publicznego. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową strukturę podmiotów gospodarczych w gminie Jasieniec na przestrzeni lat 2010-2014.

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Jasieniec w latach 2010-2014

ROK	2010	2011	2012	2013	2014
sektor publiczny - ogółem	15	15	15	15	15
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12	12	12
sektor prywatny - ogółem	322	313	317	309	325
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	266	254	254	245	258
sektor prywatny - spółki handlowe	9	10	13	15	17
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4	4	4	4	4
sektor prywatny - spółdzielnie	4	4	4	4	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	8	8	8	9	9
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ OGÓŁEM	337	328	332	324	340

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych, 2010-2014

Jak wynika z powyższych danych największą liczbę w sektorze prywatnym stanowią osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Ilość spółek handlowych sektora prywatnego nie przekracza 6% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie. Wynika z tego, że w gminie Jasieniec jest tendencja do zakładania mikro i makro przedsiębiorstw w formie jednoosobowych działalności gospodarczych. Rozwój mikro i makro przedsiębiorstw jest zjawiskiem korzystnym z uwagi na większą konkurencyjność, szybkość reagowania na potrzeby rynku oraz nowe dynamiczne miejsca pracy. Niewątpliwym atutem gminy byłyby również wzrost spółek handlowych w sferze sprzedaży i dystrybucji owoców, które stanowią o rozwoju gospodarczym gminy. Gmina Jasieniec przestrzennie i gospodarczo należy do "największego sadu Europy". Z racji przeważającego profilu produkcji nazywana jest "krajną kwitnących jabłoni i wiśni". Niemal na każdym kroku spotkać można sady owocowe, w których uprawia się wysyłane na cały świat jabłka i wiśnie.

Poniżej przedstawiono rodzaje działalności wg PKD2007 jakie są zarejestrowane na terenie gminy Jasieniec (dane GUS – stan na 31.12.2014r.).

Tabela 16. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie gminy Jasieniec w 2014r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2014 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	14
B. Górnictwo i wydobywanie	2
C. Przetwórstwo przemysłowe	26
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
F. Budownictwo	7
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13
H. Transport, gospodarka magazynowa	13
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3
J. Informacja i komunikacja	21
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2014 roku
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7
P. Edukacja	13
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
S. Pozostała działalność usługowa	21
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych, 2014

Zgodnie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) wg stanu na czerwiec 2015r. na terenie gminy Jasieniec zarejestrowanych jest ok. 200 małych firm prowadzących działalność w większości w zakresie:

- ✓ handlu- hurtowy, detaliczny, obwoźny;
- ✓ usług - transportowe, budowlane, księgowo, ubezpieczeniowe, medyczne, fryzjerskie, porządkowe, hydrauliczne, wulkanizacyjne, blacharskie, dla rolnictwa;
- ✓ działalności produkcyjnej – piekarnie
- ✓ działalności w zakresie przetwórstwa, przechowalnictwa i chłodnictwa owoców i warzyw.

Najważniejszymi zarejestrowanymi podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie gminy są:

- ABAKUS Biuro rachunkowe – Jasieniec
- AMAR-RAFA - eksport-import płodów rolnych – Jasieniec
- Bank Spółdzielczy w Jasieńcu
- Gabinet stomatologiczny – Jasieniec
- Gabinet lekarski – Jasieniec
- JANMAX sprzedaż płodów rolnych – Jasieniec
- PRID Grójec - Wytwórnia mas bitumicznych w Jasieńcu
- AGROSIMEX – środki ochrony roślin i nawozy – Jasieniec
- GOŁMARC Usługi Telekomunikacyjne – Jasieniec
- Stacja paliw i Stacja Obsługi Pojazdów
- Przedsiębiorstwo handlowo-usługowe AGRO-SPEC – Jasieniec
- Usługi weterynaryjne – Jasieniec
- Wulkanizacja, sprzedaż opon – Jasieniec
- RSP „Przyszłość” – Boglewice
- MASTAR Przedsiębiorstwo wielobranżowe - Wola Boglewska
- Żwirownia i betoniarnia – Olszany
- KAMPOL Skup owoców – Gośniewice
- Firma handlowa - sprzedaż art. do produkcji rolnej – Turowice
- Handel hurtowy, eksport-import – Turowice
- KACPER Punkt skupu owoców – Turowice
- Firma MAGROS – Turowice
- Firma SZULER – Turowice
- ZISIUK Zakład usługowo-produkcyjno-handlowy – Warpęsy
- Blacharstwo pojazdowe – Czachów
- Przedsiębiorstwo handlowo usługowe MEG – Czachów

- Świadczenie usług na rzecz rolnictwa – Rytomoczydła
- Z-UL - Zakład Usług Leśnych – Rytomoczydła
- Produkcja, naprawa, sprzedaż sprzętu rolniczego – Ryszki
- GABMAR Sklep ze środkami ochrony roślin - Gniejewice

Gmina Jasieniec nie należy do regionu mocno rozwiniętego gospodarczo. Rynek zdominowany jest przez małe przedsiębiorstwa prowadzące w większości działalność handlowo-usługową. Rynek ograniczony jest w większości do przetwórstwa rolno-spożywczego z dominacją sadownictwa. W takiej sytuacji ważnym jest odpowiednia organizacja przestrzeni inwestycyjnej w gminie, która przyciągnie potencjalnych inwestorów. Tworzenie stref ekonomicznych lub stref aktywności gospodarczej w powiązaniu z dobrą ofertą inwestycyjną jest niezwykle ważnym aspektem prawidłowego rozwoju gospodarczego gminy. Gmina Jasieniec powinna stworzyć przyjazne warunki dla inwestorów w postaci:

- ✓ wprowadzenia ulg podatkowych
- ✓ wyznaczenia specjalnych stref inwestycyjnych
- ✓ powołania punktu konsultacyjnego lub doradczego dla potencjalnych inwestorów
- ✓ rozbudowy i poprawy infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej w granicach kompleksów inwestycyjnych
- ✓ stworzenia oferty lokalnego rynku pracy
- ✓ możliwości uzyskania pomocy w załatwieniu spraw formalno-prawnych w gminie
- ✓ kampanii reklamowej uwarunkowań gminy Jasieniec (prasa, telewizja)

Oferta inwestycyjna gminy Jasieniec powinna być ukierunkowana na skup oraz przetwórstwo owoców i warzyw. Stworzenie w tym regionie bazy dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego jest ważnym zadaniem dla władz gminnych. Obecnie gmina Jasieniec nie posiada wyodrębnionych stref aktywności gospodarczej czy też stref ekonomicznych. Gmina nie posiada żadnych ulg podatkowych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Brak jest również rozwiniętego systemu wsparcia dla inwestorów.

2.4.2 Rolnictwo

Gmina Jasieniec ma charakter typowo rolniczy ukierunkowany na rozwój sadownictwa. Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy przeważają użytki rolne, które zajmują ok. 82% powierzchni gminy. Grunty leśne stanowią 15,1% powierzchni gminy, a grunty zabudowane i zurbanizowane ok. 2% powierzchni gminy. Wg klasyfikacji bonitacyjnej w przewadze występują tu gleby orne średniej jakości, zaliczane do klas IV - IVa i IVb (42,9 %) oraz gleby klasy V (31,1 %). Pozostałe należą głównie do klas IIIb i VI (11,2 i 8,3 %). W strukturze bonitacyjnej użytków zielonych przeważają klasy IV (60 %) i III (20,6%). Grunty orne, w granicach gminy, zaliczają się w większości do żytnich kompleksów przydatności rolniczej 4 i 5, tj.: żytniego bardzo dobrego i dobrego oraz 3 - pszennego wadliwego.

Ogółem na terenie gminy Jasieniec funkcjonuje 1059 gospodarstw rolnych (Powszechny Spis Rolny 2010). Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie gminy wynosi ok. 7 ha.

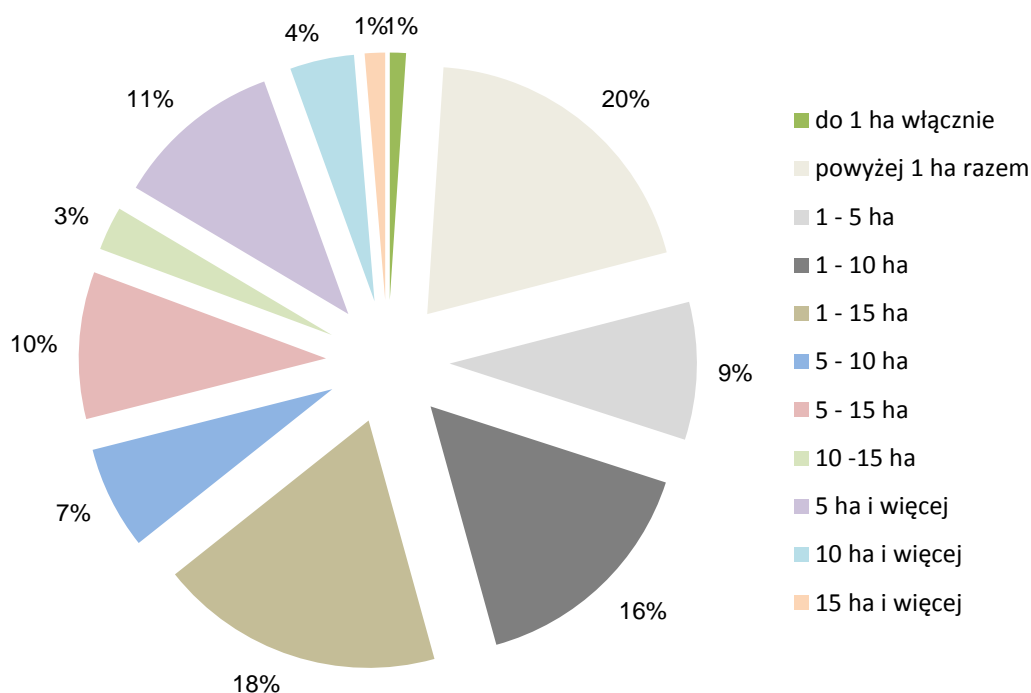
Tabela 17. *Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy Jasieniec*

Gospodarstwa rolne	Liczba	Powierzchnia [ha]
Ogółem:	1059	7576,85
do 1 ha włącznie	53	68,18
powyżej 1 ha razem	1006	7508,67
1 - 5 ha	454	1429,09
1 - 10 ha	794	4145,88
1 - 15 ha	939	6005,61
5 - 10 ha	340	2716,79

5 - 15 ha	485	4576,52
10 -15 ha	145	1859,73
5 ha i więcej	552	6079,58
10 ha i więcej	212	3362,79
15 ha i więcej	67	1503,06

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych – Powszechny Spis Rolny 2010, GUS

Wykres 7 Udział gospodarstw rolnych na terenie gminy Jasieniec

Na terenie gminy Jasieniec dominują gospodarstwa powyżej 1 ha (20%), a wśród nich najczęściej spotykanymi są te o areale od 1-15 ha (18%). Taka struktura wskazuje, że gospodarstwa nie są rozdrobnione co dobrze wpływa na efektywność ekonomiczną i produkcyjną.

W strukturze zasiewów dominują zboża: żyto, owies, mieszanki zbożowe jare i pszenica ozima. W strukturze zwierząt gospodarskich dominuje: drób i trzoda chlewna. Szczegółowe dane zestawiono w poniższych tabelach.

Specyfiką gminy Jasieniec jest znaczny udział sadownictwa w produkcji rolniczej – powiat grójecki stanowi największy ośrodek sadowniczy województwa mazowieckiego, na Mazowsze przypada zaś niemal 30% krajowej powierzchni sadów i ponad połowa krajowych zbiorów jabłek. Wiodącą rolę w uprawach sadowniczych odgrywają jabłonie (74,1%), wiśnie (14,5%), śliwy oraz czereśnie (po 4%). W rozwoju przemysłu przetwórczego niebagatelną rolę może mieć rozwój upraw krzewów owocowych i plantacji roślin jagodowych. Obecnie ich powierzchnia stanowi niecałe 5% powierzchni sadów (dominuje uprawa truskawek – około 75%, porzeczek – ok. 15% i malin – ok. 5% upraw).

W strukturze Urzędu Gminy Jasieniec (Ref. Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej) funkcjonuje doradca rolniczy. Posiada wykształcenie wyższe ogrodnicze, a jego zakres obowiązków jest następujący:

- ✓ doradztwo i prowadzenie szkoleń z zakresu: stosowania zabiegów agrotechnicznych, stosowania środków ochrony roślin, wprowadzania nowych odmian roślin i nowych technologii produkcji, możliwości ubiegania się o środki finansowe na rozwój gospodarstw rolnych
- ✓ pomoc merytoryczna rolnikom przy wypełnianiu wniosków o udzielanie różnego rodzaju form wsparcia finansowego (krajowego i UE), w tym o dopłaty bezpośrednie,

- ✓ prowadzenie obserwacji w terenie i kontroli roślin, produktów roślinnych w celu ustalenia występowania organizmów szkodliwych.

Ponadto raz w tygodniu (poniedziałek godz. 8.00 - 13.00) w UG Jasieniec dyżuruje pracownik Ośrodka Doradztwa Rolniczego Oddział Terenowy w Grójcu.

Niewątpliwie korzystnym przejawem rozwoju gospodarczego w sferze sadownictwa byłoby zakładanie lokalnych grup producenckich, co stwarza większe możliwości zbytu towaru oraz jego promocji na rynku krajowym i zagranicznym. Alternatywnym źródłem dochodu dla rolników może być agroturystyka i związane z nią rolnictwo ekologiczne. W chwili obecnej na terenie gminy Jasieniec brak jest gospodarstw agroturystycznych, co wpływa niekorzystnie na rozwój lokalnej turystyki i promocje gminy w regionie.

2.4.3 Turystyka

Turystyka na terenie gminy Jasieniec jest słabo rozwinięta. Największe braki w obsłudze ruchu turystycznego dotyczą:

- ✓ bazy noclegowej
- ✓ bazy gastronomicznej
- ✓ ścieżek dydaktycznych, pieszych, rowerowych
- ✓ sieci parkingów i punktów obsługi podróżnych (w tym punktów informacji turystycznej)
- ✓ braku promocji i reklamy gminy jako lokalnego i regionalnego ośrodka turystycznego
- ✓ braku ustanowionych obszarowych form ochrony przyrody tj. Park Krajobrazowy, Obszar chronionego Krajobrazu, Zespoły przyrodniczo Krajobrazowe, Użytki ekologiczne
- ✓ braku materiałów informacyjnych (map, przewodników itp.) o walorach krajobrazowych, kulturowych i środowiskowych gminy Jasieniec

Na terenie gminy Jasieniec znajduje się jeden zwarty kompleks leśny „Las Boglewicki”, o powierzchni ok. 1100 ha położony w rejonie miejscowości Boglewice i Rytomoczydła przy południowo-wschodniej granicy gminy. W kompleksie tym dominuje drzewostan sosnowy z niewielkimi połaciami drzewostanów dębowych. Pozostałe kompleksy leśne na terenie gminy Jasieniec posiadają niewielkie powierzchnie do 10 ha. Na uwagę zasługują kompleksy leśne w dolinie Kraski na wysokości miejscowości Jasieniec. Atutami turystycznymi gminy Jasieniec jest również zespół trzech stawów na rzece Krasce w Jasięcu oraz liczne obiekty zabytkowe (8 zespołów pałacowo-parkowych). Dodatkowym atutem gminy Jasieniec w aspekcie rozwoju turystyki jest dobre połączenie komunikacyjne z większymi ośrodkami: Warszawa, Grójec, Białobrzegi, Radom. Pozytywnym uwarunkowaniem jest stale poprawiająca się i rozbudowywana infrastruktura techniczna (kanalizacyjna, wodociągowa itp.).

2.5 Infrastruktura techniczna

2.5.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Infrastruktura wodociągowa

Administratorem sieci wodociągowej jest gmina Jasieniec. Na jej terenie znajdują się 4 stacje uzdatniania wody wraz z ujęciami zaopatrującymi mieszkańców gminy w wodę do spożycia:

Stacja Uzdatniania Wody w Jasięcu

Stacja Uzdatniania Wody w Jasięcu zlokalizowana jest w Jasięcu przy ulicy Wareckiej (działka nr ewid. 104/1, 104/2, 104/3). W skład ujęcia wchodzi 3 studnie głębinowe o wydajności średniej dobowej 1120 m³. W budynku znajdującym się na terenie ujęcia znajduje się ciąg technologiczny do uzdatniania wody surowej oraz system pomp tłoczących. Woda jest podawana w sieć metodą dwustopniową tzn. po uzdatnieniu magazynowana jest w zbiornikach o łącznej pojemności 100 m³, a następnie wtłaczana w magistralę. Ujęcie

zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Jasieniec, część Warpęs, Czachów, Kurczową Wieś, Wolę Boglewską, Boglewice, Olszany, Miedzechów, Nowy Miedzechów.

Stacja Uzdatniania Wody w Stefankowie

Stacja Uzdatniania Wody w Stefankowie zlokalizowana jest na terenie działki nr ew. 48/2. Składa się ze studni głębinowej i budynku technologicznego. Średniodobowa wydajność ujęcia wynosi 60,8 m³. Z ujęcia tego korzysta miejscowość Stefanków, Franciszków i Miedzechów.

Stacja Uzdatniania Wody w Koziegłowach

Stacja Uzdatniania Wody w Koziegłowach zlokalizowana jest na działce nr ew. 21. Składa się ze studni głębinowej oraz budynku technologicznego. Średniodobowa wydajność ujęcia wynosi 143,6 m³. Zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości Koziegłowy i Orzechowo. Zasoby umożliwiają zaopatrzenie w wodę mieszkańców kolejnych miejscowości z południowej części gminy: Leźne, Zbrosza Duża, Wierzchowina, Szymanów, Łychów, Wola Łychowska, Michałówka.

Stacja Uzdatniania Wody w Warpęsach.

Stacja Uzdatniania Wody jest zlokalizowana w miejscowości Warpęsy na działce o nr ew.140. Składa się ze studni wierconej oraz budynku technologicznego. Średniodobowa wydajność ujęcia 128 m³. Zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Warpęsy, Gośniewice, Gniejewice, Tworki oraz Turowice.

Do sieci wodociągowej wykonanych jest 693 przyłączy (stan na 31.12.2014), w tym: 17 punktów usługowo-handlowych, 2 ośrodki zdrowia, 5 szkół oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Łychowskiej Woli.

Według stanu na koniec 2014r. stopień zwodociągowania gminy wynosi 44,8%, a długość sieci wodociągowej 65,72 km (dane z Urzędu Gminy w Jasieńcu). W poniższej tabeli zestawiono charakterystyczne parametry infrastruktury wodociągowej gminy Jasieniec na przestrzeni lat 2010-2014.

Tabela 18. Infrastruktura wodociągowa na terenie gminy Jasieniec w latach 2010-2014

Parametr	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	50,3	57,2	59,8	61,7	65,7
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	50,3	57,2	59,8	61,7	65,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	477	498	510	683	693
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	75,5	75,7	74,0	85,3	b.d.
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	1822	1864	1888	2260	b.d.
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	13,9	14,0	13,7	15,7	b.d.
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	0,0	0,0	0,0	0,0	b.d.
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	13,9	14,0	13,7	15,7	b.d.

1 dam³ (dekametr) = 1000m³; b.d. – brak danych

Źródło: Dane za lata 2010-2013 – Bank Danych Lokalnych, GUS; Dane za rok 2014 – Urząd Gminy Jasieniec

Na przestrzeni lat dochodziło do stałego rozwoju sieci infrastruktury wodociągowej o czym świadczy ilość wykonywanych przyłączy oraz długość czynnej sieci rozdzielczej. Stopień zwodociągowania gminy pomimo wielu inwestycji w ostatnich latach nadal jest jednak na niskim poziomie w porównaniu ze średnią w powiecie grójeckim, gdzie stopień zwodociągowania wynosi 64,9%. Niemniej jednak pozytywnym jest sukcesywny rozwój infrastruktury wodociągowej i rozbudowa systemu w kolejnych miejscowościach gminy Jasieniec. Biorąc pod uwagę poprzednie lata oraz nową perspektywę wydatkowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020 prognozuje się, że stopień zwodociągowania gminy będzie sukcesywnie wzrastał i w 2020r. osiągnie poziom 60%.

W kolejnych latach Gmina Jasieniec zaplanowała rozbudowę sieci wodociągowej w miejscowościach Tworki, Kurczowa Wieś oraz Nowy Miedzechów, a następnie kolejne miejscowości z południowej części gminy Jasieniec.

Infrastruktura kanalizacyjna

Zarządcą i administratorem sieci kanalizacyjnej jest Gmina Jasieniec. Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Jasieńcu przy ulicy Kasztanowej 8.

Do oczyszczalni doprowadzone są ścieki bytowe pochodzące z kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej z następujących miejscowości : Jasieniec , Czachów , Warpęsy , Wola Boglewska. Dowożone są również ścieki pojazdami asenizacyjnymi z gospodarstw domowych nie posiadających bezpośredniego dostępu do kanalizacji zbiorczej.

Przepustowość oczyszczalni wynosi 2300 RLM (Q śr. = 330 m³/d). Zgodnie z warunkami pozwolenia oczyszczone ścieki odprowadzane są rowem melioracyjnym do rzeki Kraski.

Do sieci kanalizacyjnej wykonanych jest 244 przyłączy (stan na 31.12.2014), w tym: 17 punktów usługowo-handlowych, 2 ośrodki zdrowia i 4 szkoły. ŚDS w Łychowskiej Woli i Szkoła Podstawowa w Zbroszy Dużej wyposażone są w indywidualne obiektowe oczyszczalnie ścieków.

Według stanu na koniec 2014r. stopień skanalizowania gminy wynosi 35,7%, a długość sieci kanalizacyjnej 19,84 km (dane z Urzędu Gminy w Jasieńcu). W poniższej tabeli zestawiono charakterystyczne parametry infrastruktury kanalizacyjnej gminy Jasieniec na przestrzeni lat 2010-2014.

Tabela 19. Infrastruktura kanalizacyjna na terenie gminy Jasieniec w latach 2010-2014

Parametr	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	14,5	19,2	19,2	19,2	19,8
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	14,5	19,2	19,2	19,2	19,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	106	131	139	216	244
ścieki odprowadzone	dam ³	29	28	30	31,0	b.d.
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	699	790	812	1220	b.d.

1 dam³ (dekametr) = 1000m³; b.d. – brak danych

Źródło: Dane za lata 2010-2013 – Bank Danych Lokalnych, GUS; Dane za rok 2014 – Urząd Gminy Jasieniec

W latach 2010-2014 dochodziło do stopniowego wzrostu stopnia skanalizowania gminy Jasieniec, co jest pozytywnym zjawiskiem w zakresie ochrony środowiska oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

W kolejnych latach Gmina Jasieniec zaplanowała rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Boglewice, Kurczowa Wieś i Olszany, a także Gośniewice, Gniejewice i Tworki. Osobne układy kanalizacyjne oraz budowa oczyszczalni obiektowych planowana jest w pozostałych miejscowościach.

2.5.2 *Zaopatrzenie w energię, ciepło i gaz*

Gmina Jasieniec posiada opracowane na lata 2012-2027 „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Jasieniec”. W opracowaniu tym znajdują się szczegółowe dane dotyczące infrastruktury elektroenergetycznej, ciepłowniczej i gazowej na terenie gminy Jasieniec.

Energia ciepła

W gminie dominuje budownictwo jednorodzinne z własnymi indywidualnymi źródłami ciepła wbudowanymi u poszczególnych odbiorców. Wszystkie obiekty i mieszkania są zasilane w ciepło, na potrzeby grzewcze oraz na przygotowanie ciepłej wody użytkowej, z własnych indywidualnych źródeł. Podstawowym nośnikiem energii pierwotnej dla ogrzewania budynków mieszkalnych i obiektów zlokalizowanych w Gminie Jasieniec jest paliwo stałe, przede wszystkim węgiel kamienny. W dalszej kolejności wykorzystywany jest gaz płynny, energia elektryczna oraz olej opałowy. Coraz więcej mieszkań ogrzewanych jest gazem ziemnym. W indywidualnym ogrzewnictwie funkcjonują często urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji bez jakiegokolwiek regulacji procesu spalania. Moc indywidualnych i lokalnych źródeł ciepła jest dostosowywana do potrzeb odbiorców. Budownictwo mieszkaniowe jest największym użytkownikiem ciepła w gminie, jednocześnie posiadającym największe możliwości redukcji potrzeb cieplnych za pomocą działań termomodernizacyjnych. Biorąc pod uwagę wiek istniejących zasobów mieszkaniowych, stopień dotychczas przeprowadzonych działań termomodernizacyjnych przyjęto średnie oszczędności ciepła na poziomie ok. 15% do 2027 roku. Uzyskanie efektów termomodernizacyjnych uzależnione jest przede wszystkim od zaangażowania oraz możliwości finansowych właścicieli nieruchomości. Wszelkie działania termomodernizacyjne są kosztowne, a największe oszczędności i stosunkowo szybki zwrot zainwestowanych nakładów inwestycyjnych uzyskuje się prowadząc prace w sposób kompleksowy.

Zadaniem samorządu gminy jest wspomaganie likwidacji, tzw. niskiej emisji, której źródłem są piece i kotłownie węglowe, na rzecz ekologicznych systemów ogrzewania. Popieranie i promowanie przedsięwzięć indywidualnych właścicieli mieszkań, polegających na przechodzeniu na ekologicznie czyste rodzaje paliwa, np. energię elektryczną, energię ze źródeł odnawialnych (m.in. kolektory słoneczne dla potrzeb c.w.u.) itp. Działania, które można podjąć w tym zakresie to: stosowanie ulg podatkowych, ułatwienie przepływu informacji o możliwości uzyskania dotacji lub preferencyjnego kredytu.

Energia elektryczna

Dystrybucja energii elektrycznej na terenie Gminy Jasieniec poprowadzona jest z sieci zakładu energetycznego – PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna. Istniejący system zasilania w energię elektryczną zapewnia bezpieczne pokrycie potrzeb energetycznych przedmiotowego obszaru.

Przez teren gminy Jasieniec przechodzi będąca własnością PSE Operator S.A. dwutorowa linia 220 kV relacji Mory – Kozienice, Piaseczno – Kozienice. Istniejąca linia jest w dobrym stanie technicznym, wymaga okresowych zabiegów eksploatacyjnych. Trwają prace studialne i projektowe dotyczącej budowy linii przesyłowej 400kV relacji Kozienice - Mory przechodzącej przez teren Gminy Jasieniec.

Gmina Jasieniec zasilana jest w energię elektryczną liniami o napięciu 110 kV w oparciu o 2 główne punkty zasilania:

- GPZ Grójec. Stacja wyposażona jest w trzy transformatory 110/15 kV o mocach 25 MVA każdy. Transformatory te pracują przemiennie. Wykorzystanie mocy transformatorów zainstalowanych w GPZ kształtuje się średnio na poziomie 40%. Zasilanie odbywa się liniami 110 kV Warka i Piaseczno.

- GPZ Warka. Stacja wyposażona jest w dwa transformatory 110/15 kV o mocach 16 MVA każdy. Transformatory te pracują przemiennie. Wykorzystanie mocy transformatorów zainstalowanych w GPZ kształtuje się średnio na poziomie 35%. Zasilanie odbywa się liniami 110 kV Grójec i Kozienice.

Długość linii napowietrznych 15 kV - 97,1 km. Długość linii kablowych SN – 0,2 km. Linie 15 kV zasilające teren gminy:

- Grójec – Jasieniec;
- Grojec – Białobrzegi;
- Warka – Boglewice.

Długość linii napowietrznych 0,4 kV – 162,8 km, w tym z przewodami izolowanymi – 29,3 km. Długość linii nn kablowych – 5,1 km.

Paliwo gazowe

Na terenie gminy funkcjonuje system sieciowego zaopatrzenia w gaz ziemny wysokometanowy, który rozprowadzany jest przez Mazowiecką Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Radom. System zasilania Gminy Jasieniec jest oparty o gazociąg dystrybucyjny WC DN300 relacji Sękocin-Lubienia poprzez stacje I-go stopnia zlokalizowaną w miejscowości Skurów (obszar wiejski gmina Grójec). Obecnie około 42% ludności gminy korzysta z sieci gazowej. Sukcesywnie od 2006r. wzrasta liczba odbiorców gazu, natomiast zużycie gazu jest mniejsze.

2.5.3 *Gospodarka odpadami*

Gmina Jasieniec należy do Związku Międzygminnego NATURA, którego podstawową działalnością statutową jest gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gmin - uczestników związku. Do ZM NATURA należy 8 gmin, w tym 7 z powiatu grójeckiego i 1 z powiatu białobrzskiego. Obowiązujący system segregacji obejmuje następujące frakcje:

- ✓ szkło (odbierane raz na 3 miesiące)
- ✓ papier, plastik, metal (odbierane raz na miesiąc)
- ✓ duże gabaryty (odbierane dwa razy w roku)
- ✓ pozostałe odpady komunalne (odbierane raz na 2 tygodnie w zabudowie zagrodowej i raz w tygodniu w zabudowie wielorodzinnej).

W Jasieńcu przy ul. Kasztanowej 8 działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dla mieszkańców gminy Jasieniec. Odbiór odpadów realizuje firma Toensmeier Wschód O/Grójec, ul Spółdzielcza. Zgodnie z WPGO dla woj. mazowieckiego gmina Jasieniec należy do regionu radomskiego, co oznacza, że odpady komunalne zmieszane trafiają do PPUH RADKOM w Radomiu, ul Witosza 76.

2.5.4 *Telekomunikacja*

Gmina Jasieniec pokryta jest w 99% siecią telefoniczną. Usługi telekomunikacyjne zapewnia jedyny na tym rynku operator ORANGE. Istniejące na terenie gminy i w bezpośrednim sąsiedztwie stacje przesyłowe GSM zapewniają pełne pokrycie gminy zasięgiem sieci telefonii komórkowej.

2.5.5 *Transport i komunikacja*

Jasieniec ma dobre połączenie z zewnętrznym układem komunikacyjnym (dojazd do drogi krajowej nr 7 Warszawa - Kraków oraz drogi wojewódzkiej nr 730 Grójec - Warka).

Na terenie gminy Jasieniec sieć dróg stanowią:

- ✓ drogi wojewódzkie – 12,450 km (utwardzone)
- ✓ drogi powiatowe – 55,382 km (w tym utwardzone 53,382 km)
- ✓ drogi gminne – 53,080 km (w tym utwardzone 33,200 km)
- ✓ drogi wewnętrzne – 152,040 km

Szczegółowy wykaz dróg gminnych został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 20. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Jasieniec

L.p.	Numer drogi	Lokalizacja drogi – nazwa drogi	Długość drogi [km]
1.	160601W	Kurczowa Wieś-gr. gminy Jasieniec-(Częstoniew) od km 0+000 do km 1+612	1,612
2.	160602W	Jasieniec-Kurczowa Wieś-gr. gminy Jasieniec-(Kociszew) od km 0+000 do km 2+317	2,317
3.	160603W	Czachów-Kurczowa Wieś od km 0+000 do km 0+933	0,933
4.	160604W	Leżne-Koziegłowy od km 0+000 do km 1+518	1,518
5.	160605W	Turowice-Czachów od km 0+000 do km 1+574	1,574
6.	160606W	Gośniewice-Boglewice od km 0+000 do km 3 +114	3,114
7.	160607W	Boglewice-Miedzechów-gr. gminy Jasieniec-(Przyłom) od km 0+000 do km 5+599	5,599
8.	160608W	Michałówka-Przydrózek-gr. gminy Jasieniec-(Stare Biskupice) od km 0+000 do km 3+086	3,086
9.	160609W	Łychów-Wierzchowina od km 0+000 do km 2+268	2,268
10.	16061W	Miedzechów-Bronisławów-gr. gminy Jasieniec-(Małe Lipie) od km 0+000 do km 4+211	4,211
11.	160611W	Osiny-Ignaców-Marynin od km 0+000 do km 4+164	4,164
12.	160612W	Boglewice-Tworki-Łychów od km 0+000 do km 3+260	3,260
13.	160613W	Boglewice-Ryszki od km 0+000 do km 2+236	2,236
14.	160614W	Koziegłowy-Przydrózek-Łychowska Wola od km 0+000 do km 3+267	3,267
15.	160615W	Koziegłowy-Orzechowo od km 0+000 do km 1+861	1,861
16.	160617W	Wola Boglewska-Olszany od km 0+000 do km 2+304	2,304
17.	160618W	Czachów-Warpęsy od km 0+000 do km 1+960	1,960
18.	160619W	Gośniewice-Szymanów od km 0+000 do km 2+669	2,669
19.	160620W	Gołębów-gr. gminy Jasieniec-(Nowa Wieś) od km 0+000 do km 1+316	1,316
20.	160621W	droga przez wieś Miedzechów od km 0+000 do km 2+778	2,778
21.	160622W	Miedzechów-Stefanków od km 0+000 do km 0+868	0,868
22.	160623W	Bronisławów-gr. gminy Jasieniec-(Michalczew) od km 0+000 do km 0+165	0,165

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy w Jasieńcu, stan na czerwiec 2015r.

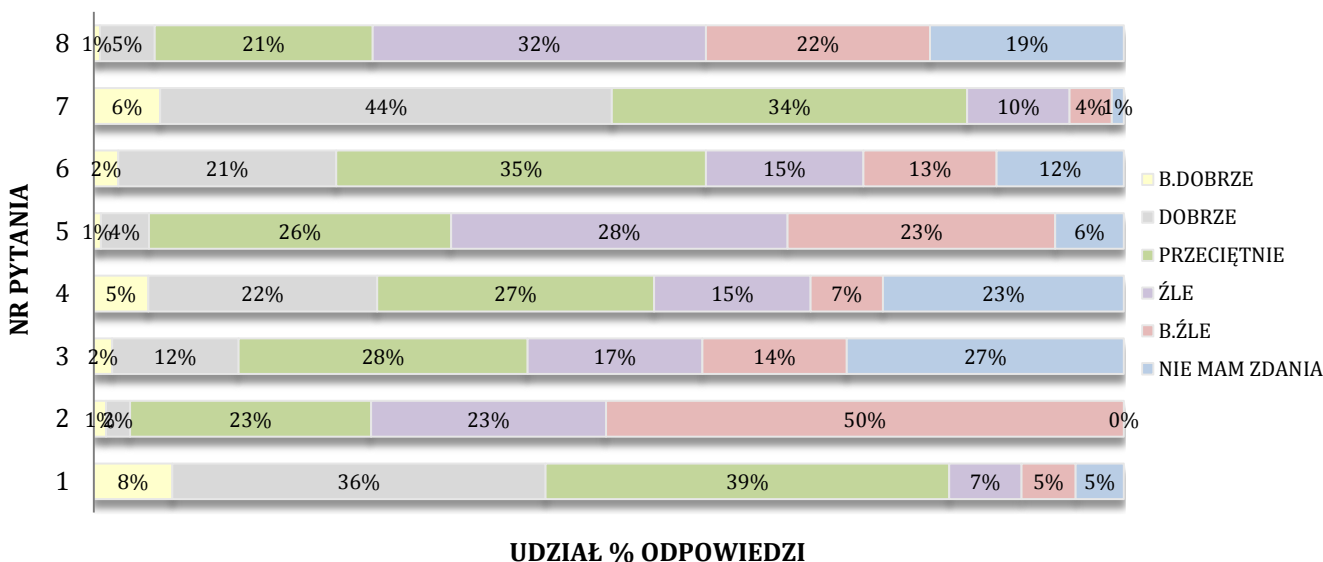
3 Podsumowanie konsultacji społecznych

W związku z prowadzeniem prac nad tworzeniem Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020 przeprowadzono ankietyzację wśród mieszkańców gminy i innych osób zainteresowanych współtworzeniem Strategii. Badaniu podlegały trzy podstawowe obszary aktywności: gospodarka, środowisko (zarówno przyrodnicze, jak i przestrzenne) oraz społeczeństwo. Ankiety można było wypełniać elektronicznie lub w tradycyjnej wersji papierowej. W wyniku ankietyzacji zebrano 172 ankiety.

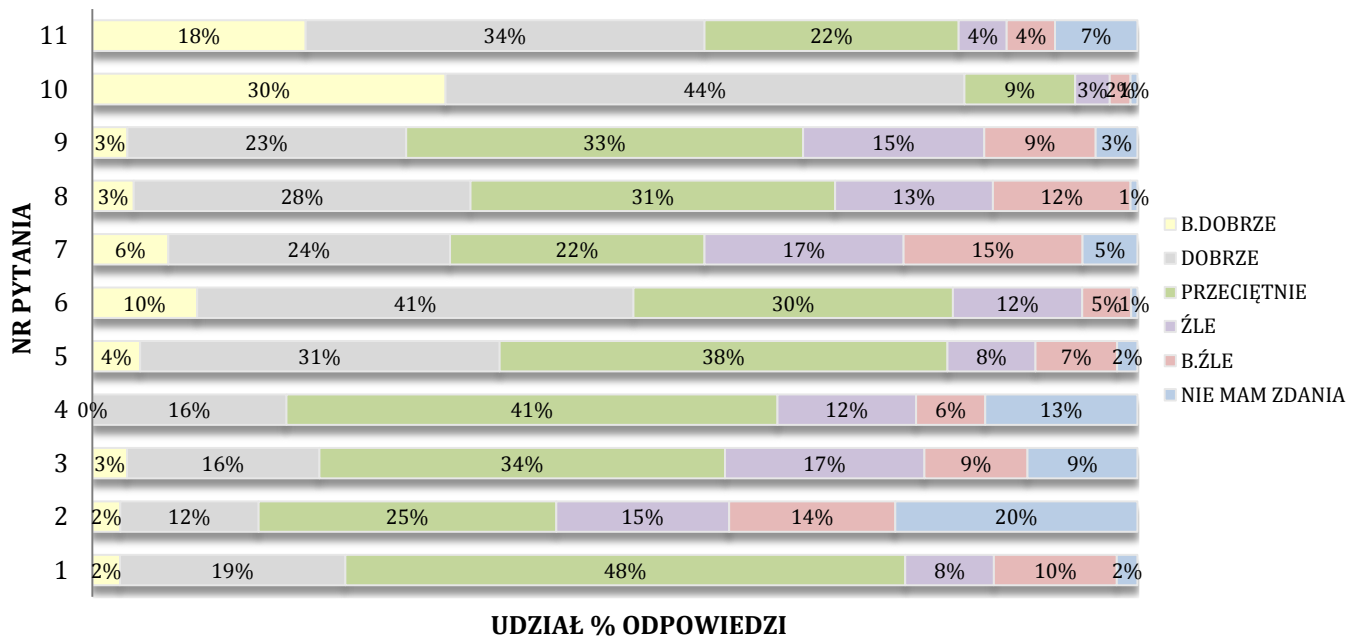
Przedstawione w ankietach opinie są ważnym źródłem informacji na temat konkretnych potrzeb w gminie. Zebrane w formie ankiet informacje, za pomocą odpowiednio dobranych narzędzi analitycznych zostały przetworzone w matrycę analityczną. Na podstawie, której możliwa była ocena aktualnej sytuacji społeczno- gospodarczej, potencjału rozwojowego gminy, mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń związanych dla rozwoju oraz wskazanie celów i priorytetów istotnych dla rozwoju Gminy Jasieniec.

W trakcie trwania ankietyzacji zorganizowano spotkanie konsultacyjne, które miało na celu przedstawienie etapowości pracy na Strategią, głównie założenia dokumentu oraz zasadności jego opracowania. Poddano dyskusji koncepcję wizji i misji oraz proponowane cele strategiczne i kierunki działań służące dalszemu rozwojowi gminy Jasieniec. Na wykresach 8 – 10 przedstawiono zebrane opinie dotyczące poszczególnych sektorów.

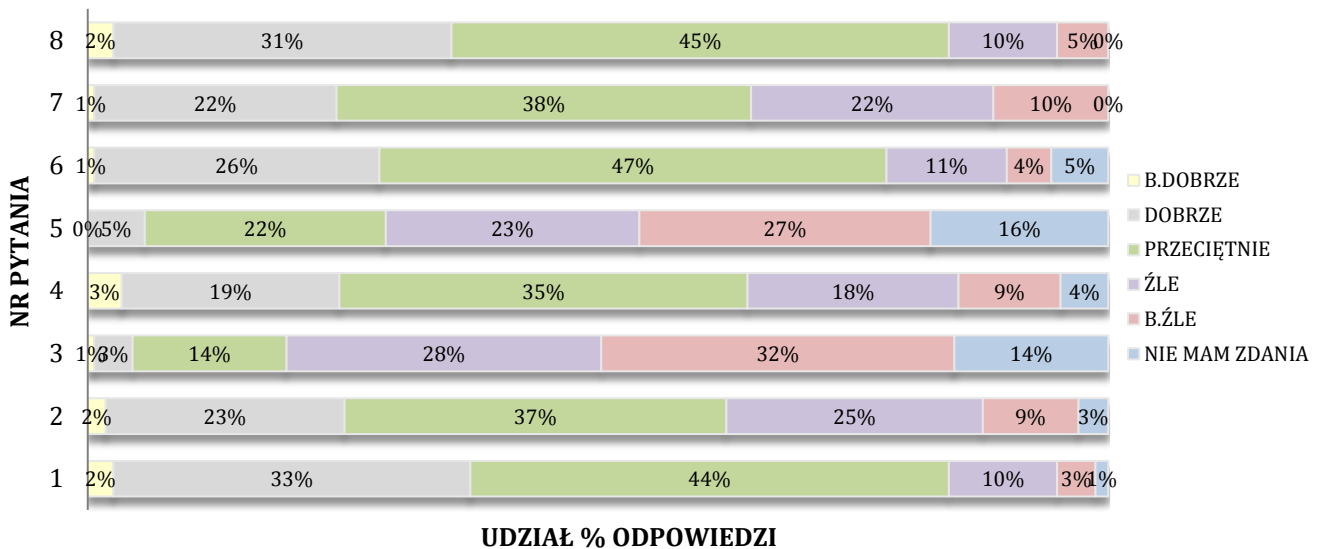
Wykres 8 Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze gospodarki i infrastruktury

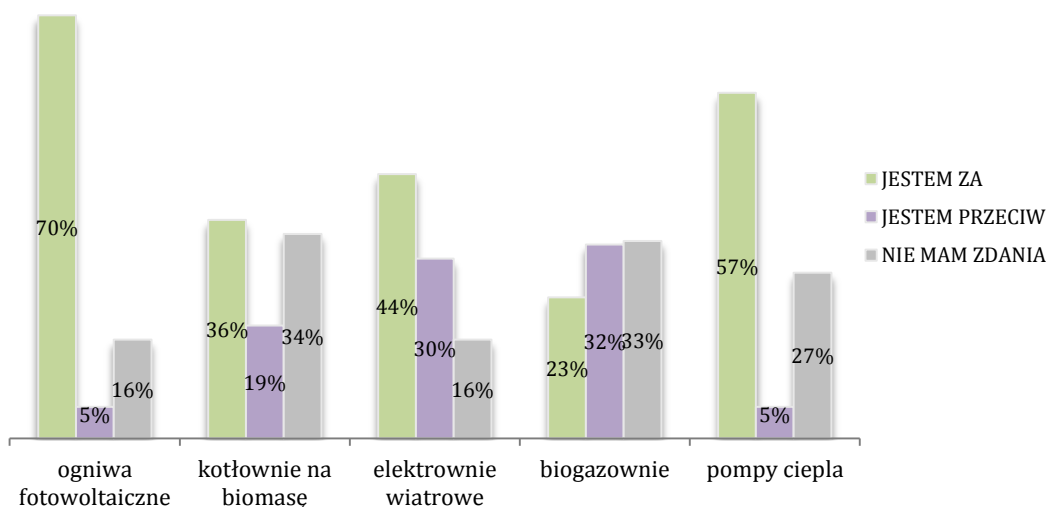
Nr	Pytanie
1.	Jak ocenia Pan/ Pani dostęp i stan podstawowych mediów tj. wodociągi i kanalizacja itp.?
2.	Jak ocenia Pan/ Pani stan dróg w gminie?
3.	Jak ocenia Pan/ Pani warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej (ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności itp.) ?
4.	Jak ocenia Pan/ Pani warunki do prowadzenia działalności rolniczej (czy są organizowane szkolenia, czy rolnicy mają wsparcie ze strony samorządu, czy otrzymują dodatki) ?
5.	Jak ocenia Pan/ Pani możliwość uzyskania zatrudnienia w gminie?
6.	Jak ocenia Pan/ Pani atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów?
7.	Jak ocenia Pan/ Pani poziom usług i handlu w gminie (dostępność punktów usługowych i handlowych)?
8.	Jak ocenia Pan/ Pani rozwój turystyki w gminie?

Wykres 9 Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze społeczeństwa

Nr	Pytanie
1.	Jak ocenia Pan/ Pani sytuację materialną mieszkańców gminy?
2.	Jak ocenia Pan/ Pani wsparcie osób bezrobotnych w gminie (kursy, zajęcia, spotkania z doradcami)?
3.	Jak ocenia Pan/ Pani stopień integracji społeczności lokalnej?
4.	Jak ocenia Pan/ Pani rozwiązywanie problemów społecznych w gminie (alkoholizm, narkomania)?
5.	Jak ocenia Pan/ Pani poziom bezpieczeństwa w gminie (występowanie przestępczości, aktów wandalizmu)?
6.	Jak ocenia Pan/ Pani stan obiektów użyteczności publicznej (miejsca publicznie dostępne dla mieszkańców)?
7.	Jak ocenia Pan/ Pani ofertę dla dzieci/młodzieży/dorosłych/seniorów w aspekcie spędzania wolnego czasu?
8.	Jak ocenia Pan/ Pani stan infrastruktury rekreacyjno- sportowej na terenie gminy (boiska, place zabaw)?
9.	Jak ocenia Pan/ Pani dostępność do usług ochrony zdrowia (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?
10.	Jak ocenia Pan/ Pani stan i liczbę obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły) ?
11.	Jak ocenia Pan/ Pani poziom edukacji w gminie (jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze)?

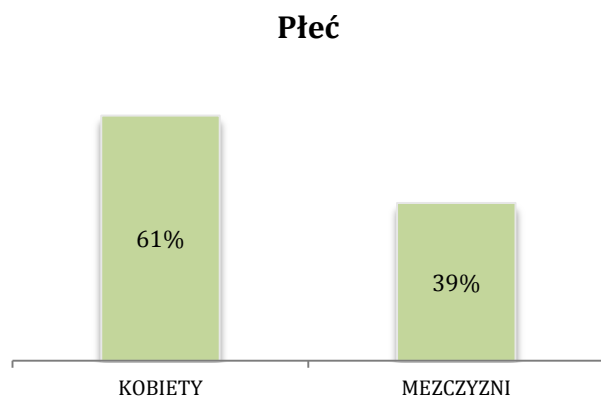
Wykres 10 *Opinia mieszkańców gminy Jasieniec w sektorze środowisko*

Nr	Pytanie
1.	Jak ocenia Pan/ Pani stan środowiska na terenie gminy?
2.	Jak ocenia Pan/ Pani atrakcyjność turystyczną gminy (zabytki, obszary przyrodniczo cenne, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, zbiorniki wodne)?
3.	Jak ocenia Pan/ Pani poziom bazy turystyczno- wypoczynkowej w gminie (baza noclegowa i gastronomiczna)?
4.	Jak ocenia Pan/ Pani stan i jakość terenów rekreacyjnych (parki, skwery, miejsca spacerowe itp.)?
5.	Jak ocenia Pan/ Pani promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?
6.	Jak ocenia Pan/ Pani sposób zagospodarowania przestrzeni w gminie (w aspekcie porządku/ładu przestrzennego)?
7.	Jak ocenia Pan/ Pani stan przestrzeni publicznych w gminie (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci)?
8.	Jak ocenia Pan/ Pani estetykę swojej miejscowości?

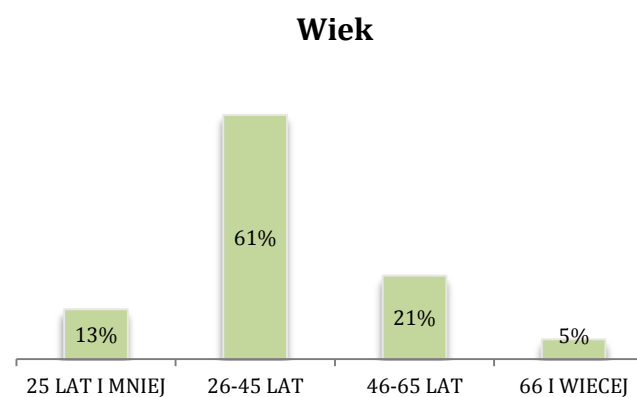
Wykres 11 *Opinia mieszkańców gminy Jasieniec o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii*

W badaniu ankietowym uczestniczyło więcej kobiet niż mężczyzn. Respondentami były osoby w wieku produkcyjnym, najczęściej w przedziale wieku 26 – 45 lat, osoby zatrudnione. Największa grupa respondentów pochodziła z miejscowości Jasieniec. Podział respondentów przedstawiają wykresy 12 – 15.

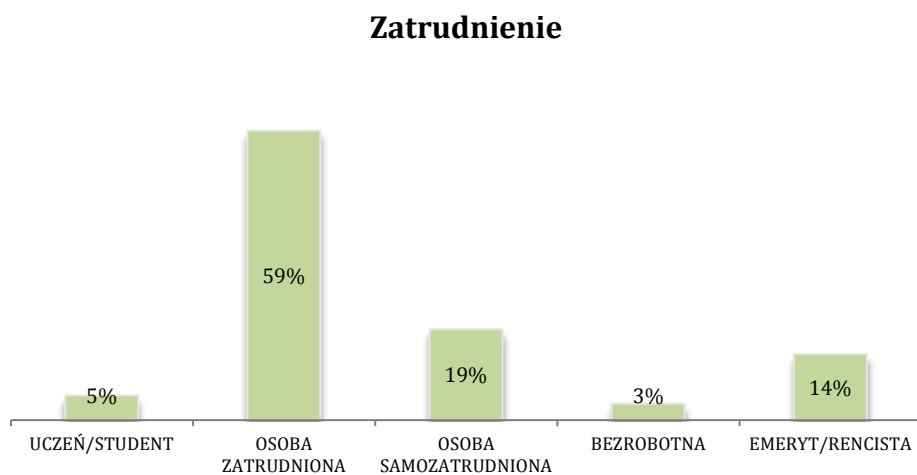
Wykres 12 Podział respondentów ze względu na płeć

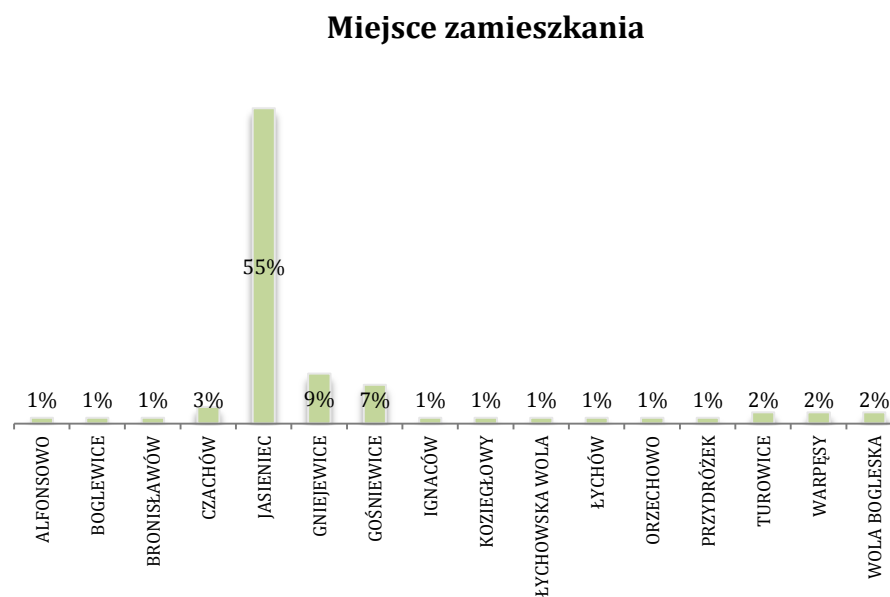
Wykres 13 Podział respondentów ze względu na wiek

Wykres 14 Podział respondentów ze względu na zatrudnienie

Wykres 15 Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania

4 Identyfikacja głównych problemów gminy Jasieniec

Analiza problemów to drugi, po analizie stanu istniejącego etap budowania strategii rozwoju Gminy Jasieniec. Etap ten ma na celu identyfikację problemów w sferze gospodarczej, społecznej oraz infrastruktury i środowiska na podstawie analizy stanu istniejącego oraz opinii mieszkańców pozyskanych w ramach konsultacji społecznych.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARKI:

- słaba promocja podmiotów gospodarczych gminy
- niska dostępność komunikacyjna
- niewystarczające środki własne na inwestycje infrastrukturalne i odnawialne źródła energii
- brak dużych podmiotów gospodarczych generujących znaczne wpływy do budżetu gminy
- słabo rozwinięty przemysł przetwórczy
- słabo rozwinięta sieć placówek usługowo-handlowych
- brak terenów inwestycyjnych oraz słabe zainteresowanie terenami ze strony inwestorów zewnętrznych
- niezadawalający poziom uzbrojenia działek pod zabudowę inwestorską

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SYTUACJI SPOŁECZNEJ

- niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych
- rozpad więzi społecznych, brak integracji społecznej i lokalnego ducha obywatelskiego
- brak miejsc pracy dla osób wykształconych
- brak specjalistycznej kadry medycznej i lekarskiej
- brak miejscowej instytucji przygotowującej mieszkańców, potencjalnych inwestorów do pozyskiwania funduszy UE
- brak informacji turystycznej oraz promocji i reklamy regionu
- niedostateczne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych
- niedostateczna liczba miejsc zabaw dla dzieci i młodzieży
- słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna
- zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem osób w wieku produkcyjnym
- niski poziom wykształcenia mieszkańców

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- niezadawalający stan infrastruktury drogowej
- brak bezpośredniego dostępu do transportu kolejowego
- ograniczone środki w budżecie gminy na realizację zadań z zakresu rozbudowy infrastruktury technicznej i drogowej
- niedostateczna długość oraz ilość przyłączy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej i rozproszona zabudowa
- przestarzała konstrukcja urządzeń grzewczych w zabudowie jednorodzinnej
- brak przygotowanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych na obszarze jednostki wpływający na rezygnację inwestorów z wyboru gminy
- niedostateczny, nieodpowiadający potrzebom rozwój transportu publicznego (zbiorowego) w zakresie komunikacji między sąsiednimi gminami i powiatami
- słaby stan techniczny infrastruktury mieszkaniowej, niewystarczająca ilość mieszkań komunalnych i socjalnych
- niski stopień inwestycji w odnawialne źródła energii

5 Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki. Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Mocne strony czyli atuty (czynniki wewnętrzne pozytywne) Gminy należy rozumieć jako jego walory, które w sposób pozytywny wyróżniają go w otoczeniu i w konfrontacji z konkurencją. Słabe strony (czynniki wewnętrzne negatywne) to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Szansy (czynniki zewnętrzne pozytywne) to zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju oraz osłabiają zagrożenia. Zagrożenia (czynniki zewnętrzne negatywne) – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery rozwoju jednostki, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. O ile możliwość kreowania mocnych stron i niwelowania jest w zasięgu naszych możliwości – możemy podejmować określone decyzje, o tyle zarówno na szanse jak i zagrożenia nie mamy wpływu występują one w otoczeniu i na ich występowanie mają wpływ inne podmioty. Możemy je jednak wykorzystywać i dostosowywać się.

Analizę SWOT dla Gminy Jasieniec przeprowadzono w układzie 3 obszarów tematycznych mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy:

- ✓ *obszar gospodarczy*
- ✓ *obszar społeczny*
- ✓ *obszar infrastruktury i środowiska*

Tabela 21. Analiza SWOT gminy Jasieniec – atuty i słabe strony

ATUTY	SŁABE STRONY
<i>Obszar gospodarczy</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Niewielka odległość od Warszawy, bliskie sąsiedztwo miasta powiatowego – Grójca oraz innych większych miast: Warka, Radom, Białobrzegi • Przewaga terenów o korzystnych warunkach glebowych i klimatycznych do rozwijania produkcji rolnej – długi okres wegetacyjny • Warunki dla produkcji zdrowej i ekologicznej żywności • Duży udział wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych (sadownictwo), ukierunkowanie na produkty lokalne i tradycyjne: wiśnie, jabłka, truskawki • Przeważająca ilość gospodarstw powyżej 1 ha (20%), a wśród nich najczęściej spotykanymi są te o areale od 1-15 ha (18%) • Znaczny udział sadów i gruntów ornych w strukturze użytkowania gruntów • Przeważający udział mikro- i małych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki finansowe (własne) na inwestycje w Odnawialne Źródła Energi (OZE) • Brak miejscowej instytucji przygotowującej mieszkańców – potencjalnych inwestorów do pozyskiwania funduszy UE • Brak dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy) • Słabo rozwinięta sieć placówek usługowo-handlowych • słaby rozwój przemysłu przetwórczego oraz brak rynku zbytu dla płodów rolnych • Słabe zainteresowanie terenami ze strony inwestorów zewnętrznych oraz słaba promocja gospodarcza gminy • Brak wydzielonych terenów inwestycyjnych, specjalnych stref ekonomicznych oraz stref rozwoju gospodarczego gminy

przedsiębiorstw, większa konkurencyjność, szybkość reagowania na potrzeby rynku	
ATUTY	SŁABE STRONY
Obszar społeczny	
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja cyklicznych imprez kulturowo-rozrywkowych • Dobrze rozwinięta baza szkolna i przedszkolna (ilość pałaców, kadra nauczycielska) • Bogata oferta edukacyjna oraz organizacja licznych projektów, konkursów i akcji tematycznych przez jednostki oświatowe • Obecność obiektów sportowo-rekreacyjnych przy placówkach oświatowych • Korzystna struktura ludności wg grup wieku – duży odsetek ludzi młodych • Pracownicy, przyjaźni i kreatywni mieszkańcy • Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieńcu • Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Łychowskiej Woli • Dostępność do edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym • Dobrze rozwinięty system ochrony przeciwpożarowej (Ochotnicze Straże Pożarne, przynależność do OSP w Jasieńcu do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak inwestorów tworzących nowe miejsca pracy • Niskie dochody mieszkańców a co za tym idzie niski standard życia • Niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych • Brak integracji społecznej i chęci współdziałania dla rozwoju gminy oraz brak integracji władzy samorządowej ze społeczeństwem, • Brak specjalistycznej kadry medycznej i lekarskiej • Słaby rozwój miejsc służących do sportu i rekreacji • Brak ogólnodostępnych placów zabaw dla dzieci • niedostateczna ilość lub brak obiektów kulturowych (domu kultury, bibliotek, świetlic, kina) • Słabo rozwinięta oferta turystyczna gminy: <ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta baza noclegowa - słabo rozwinięta baza gastronomiczna - słabo rozwinięta infrastruktura piesza, rowerowa (szlaki, ścieżki edukacyjne) • Brak informacji turystycznej oraz promocji i reklamy regionu
Obszar infrastruktury i środowiska	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre połączenie komunikacyjne – lokalizacja na trasie DW 730 Grójec-Warka i bliskość trasy S7 • Centralizacja systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków przez główną oczyszczalnię w Jasieńcu • Stały wzrost wskaźnika zwodociągowania i skanalizowania gminy • Dobrze rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, gazowa i energetyczna • Przynależność do Międzygminnego Związku NATURA i uporządkowany system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów • atrakcyjne tereny sprzyjające turystyce i rekreacji (m.in. kompleksy leśne, stawy Jasienieckie) oraz dobry stan środowiska przyrodniczego • Występowanie licznych obiektów zabytkowych (m.in. pałace, parki przypałacowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowalający stan infrastruktury drogowej (szczególnie dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej) • Ograniczone środki w budżecie gminy na realizację zadań z zakresu rozbudowy infrastruktury technicznej i drogowej • Brak bezpośredniego dostępu do transportu kolejowego • Niedostateczny, nieodpowiadający potrzebom rozwój transportu publicznego (zbiorowego) w zakresie komunikacji między sąsiednimi gminami i powiatami • Niedostateczna długość oraz ilość przyłączy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz rozproszona zabudowa utrudniająca sanitację wsi • Przestarzała konstrukcja urządzeń grzewczych w zabudowie jednorodzinnej • Brak przygotowanych i uzbrojonych terenów

	inwestycyjnych na obszarze jednostki wpływający na rezygnacje inwestorów z wyboru gminy
--	---

Tabela 22. Analiza SWOT gminy Jasieniec – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
Obszar gospodarczy	
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału wynikającego z lokalizacji względem ważnych szlaków komunikacyjnych i dużych miast • Rozwój rolnictwa ekologicznego – zapotrzebowanie na zdrową żywność • Rozwój spółek handlowych w sferze sprzedaży i dystrybucji owoców • Rozwój organizacji zrzeszających rolników oraz zakładanie lokalnych grup producenckich • Powstanie ośrodka upraw i sadownictwa • Modernizacja produkcji rolnej i przetwórstwa • Odpowiednia organizacja przestrzeni inwestycyjnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie ulg podatkowych - powołanie punktu konsultacyjnego dla inwestorów - stworzenie oferty inwestycyjna ukierunkowanej na skup i przetwórstwo owoców i warzyw - stworzenie oferty lokalnego rynku pracy - kampanię reklamową w oparciu o wyznaczoną w strategii WIZJĘ i MISJĘ gminy Jasieniec • Rozwój odnawialnych źródeł energii (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe) • Rozwój współpracy sektorowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej oraz pozyskanie inwestora strategicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak realizacji założonych celów strategicznych których założeniem jest ustalenie kierunku rozwoju dla gminy • Konkurencja dla lokalnych rolników i sadowników ze strony regionalnych i zagranicznych producentów żywności o tym samym profilu produkcji rolno-sadowniczej • Niska opłacalność produkcji rolnej, pogarszająca się sytuacja ekonomiczna małych gospodarstw rolnych oraz brak stabilnego rynku zbytu • Niestabilna sytuacja w zakresie eksportu polskich owoców za granicę (embargo) • Brak znaczących inwestycji w sektorze rolno-spożywczym i sadownictwie prowadzących do zwiększenia konkurencyjności i produkcji • Słaby rozwój gospodarczy będący wynikiem braku inwestycji w promocję regionu
Obszar społeczny	
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymująca się od 2012r. tendencja spadkowa ilości osób bezrobotnych • Pozyskiwanie środków finansowych na rozwój aktywności kulturalnej mieszkańców (programy rządowe i unijne) • Rozwój szkolnictwa zawodowego i specjalistycznego w sferze uprawy owoców • Przynależność do województwa mazowieckiego, dla którego prognozy demograficzne przewidują sukcesywny wzrost liczby ludności do roku 2050 – „województwo napływowe” • Utrzymująca się względnie na tym samym poziomie liczba ludności, bliski zeru przyrost 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnych i wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym – starzejące się społeczeństwo • Spadek możliwości pozyskiwania finansowych środków zewnętrznych, spowodowany zmianami prawnymi, przekładającymi się na większe niż dotychczas zaangażowanie finansowe JST • Emigracja ludzi jako skutek poszukiwania pracy oraz ogólnej poprawy standardu życia • Demoralizacja społeczeństwa wynikająca z braku pracy i perspektyw życia • Niewystarczająca ilość mieszkań komunalnych • Brak zaangażowania różnych grup społecznych w

<p>naturalny oraz niski współczynnik migracji wewnętrznych i zewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potencjał do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, weekendowej z uwagi na: <ul style="list-style-type: none"> - bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz dobry stan środowiska przyrodniczego - bogactwo dziedzictwa kulturowego (liczne stanowiska archeologiczne, miejsca kultu religijnego, pałace i parki podworskie) • Promowanie postaw ekologicznych i organizacja kampanii edukacyjnych • Społeczeństwo świadome i otwarte na technologie służące pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych 	<p>życie gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak tradycji korzystania z istniejących walorów gminy oraz dbania o jej estetykę • Niski poziom świadomości ekologicznej i potrzeb dbania o środowisko przyrodnicze i tereny służące rekreacji i wypoczynkowi
SZANSE	ZAGROŻENIA
<i>Obszar infrastruktury i środowiska</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu i dostępności komunikacyjnej poprzez system wsparcia nowego okresu programowania na lata 2014-2020 • Współpraca z samorządami Powiatu i Województwa w zakresie poprawy stanu technicznego dróg i chodników • Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020, na realizację zadań infrastruktury technicznej • Skanalizowanie i zwodociągowanie gminy do końca 2020r., tam gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w sytuacji braku możliwości technicznych lub ekonomicznych przyłączenia do sieci • Atrakcyjne tereny turystyczno – rekreacyjne służące rozwojowi agroturystyki np. weekendowej • Rozwój infrastruktury turystycznej poprzez budowę ścieżek rowerowych, edukacyjnych i spacerowych oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i ich promocja • Dalsza rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Jasieniec • Wprowadzenie lokalnych przepisów w zakresie rozwoju energetyki odnawialnej, uwzględnianie w dokumentach planistycznych terenów pod OZE • Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych • Zalesienie gruntów nieprzydatnych rolniczo 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obszarowych form ochrony przyrody zagrożeniem dla terenów przyrodniczo-cennych (kompleks stawów, kompleksy leśne) • Niewystracająca ilość środków budżetu gminy na zadania infrastrukturalne (sieci wodociągowo-kanalizacyjne, drogowe) służące ochronie środowiska • Brak możliwości rozwoju infrastruktury kolejowej • Brak gminnych terenów pod inwestycje, uzbrojonych, „czekających” na potencjalnych inwestorów • niewykorzystanie zasobów środowiska w zakresie pozyskania energii odnawialnej

<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o środowisko przyrodnicze (edukacja ekologiczna) oraz promocja jego walorów	
--	--

6 Wizja i misja gminy Jasieniec

Wizja rozwoju gminy to pożądaný obraz przyszłości jednostki, jej sytuacji gospodarczej i społecznej. Wizja to stan docelowy, do którego przez najbliższe lata będzie dążyć cała wspólnota samorządowa tj. władze lokalne oraz ich partnerzy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych przewag i szans, pojawiających się w otoczeniu. Stan docelowy określony zapisami wizji przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, przejawiającego się funkcjonowaniem Gminy Jasieniec w charakterze wyróżniającej się jednostki południowej części Mazowsza.

Zrealizowanie założeń wizji rozwoju przełoży się na wzrost poziomu atrakcyjności gminy pod względem jakości życia, osiedlania się nowych mieszkańców, oraz lokowania działalności gospodarczych. Sytuacja taka bezpośrednio wpłynie na poprawę wskaźników demograficznych, które stanowią podstawową determinantę długookresowej polityki społecznej jednostki.

WIZJA GMINY JASIEC

Gmina Jasieniec w 2020r. gminą przyjazną dla inwestora, bezpieczną dla mieszkańców i atrakcyjną turystycznie z bogatą ofertą kulturalną i sportowo-rekreacyjną. Mieszkańcy gminy Jasieniec korzystają z dobrej jakości usług edukacyjnych, kulturalnych, zdrowotnych, które stanowią zachętę do rozwoju nowego osadnictwa. Gmina stopniowo buduje ofertę turystyczno-rekreacyjną, wykorzystując walory przyrodnicze i kulturowe. Gmina Jasieniec jest gminą o wysoko wyspecjalizowanym sadownictwie, rozpoznawalną w regionie i kraju, w której uprawia się owoce najwyższej jakości. Gmina Jasieniec zaznacza się jako gmina otwarta dla inwestora, w której panują dogodne warunki do zakładania działalności zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Gmina Jasieniec powinna być miejscem, które każdy mieszkaniec mógłby z dumą nazwać swą małą ojczyzną. Miejscem, w którym panuje ład i porządek, bezpieczeństwo, tolerancja i wzajemne zrozumienie odmiennych przekonań, poglądów, norm i systemów wartości innych ludzi. Miejscem, w którym mieszkańcy otaczają troską ludzi będących w potrzebie i są otwarci na współpracę z innymi społecznościami krajowymi i zagranicznymi. Gminą, w której każde działanie będzie działaniem partnerskim, gdyż tylko w ten sposób możemy osiągnąć założone wspólne cele.

MISJA GMINY JASIEC

Misją gminy Jasieniec jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców oraz zapewnienie dogodnych warunków do rozwoju wyspecjalizowanego sadownictwa, rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki. Gmina dąży do dalszego rozwoju przemysłu przetwórczego i sieci handlowo-usługowej, jako rynku zbytu dla produktów rolnych. Misją gminy jest stworzenie dogodnych warunków infrastrukturalnych i ekonomicznych dla inwestorów. Gmina nadal będzie dążyć do poprawy stanu infrastruktury technicznej oraz zwiększenia atrakcyjności jako miejsca pracy, nauki i wypoczynku.

7 Obszary i cele strategiczne

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Jasieniec, wyniki przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców gminy oraz przeprowadzona analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie trzech obszarów strategicznych, które w znaczący sposób wpływają na jej przyszły rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny.

Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowany został cel strategiczny, który uszczegółowiony jest dostosowanymi do zagadnienia celami operacyjnymi. W ramach celów operacyjnych wyznaczono kierunki działań mające wpływ na prawidłowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy Jasieniec. Należy je jednak odbierać jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, opisującą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej całej wspólnoty gminy Jasieniec w perspektywie długofalowej.

Tabela 23. *Obszary strategiczne rozwoju gminy Jasieniec*

Tabela 24. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań rozwoju gminy Jasieniec w latach 2014-2020

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
1. OBSZAR GOSPODARCZY		
1.1 Wzrost konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy	1.1.1 Wspieranie powstawania nowych oraz kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych w oparciu o lokalne zasoby	<ul style="list-style-type: none"> ✓ bezpłatne doradztwo z zakresu zakładania własnej działalności oraz w zakresie możliwości uzyskania dotacji na otwarcie i rozwój działalności gospodarczej ✓ poszukiwanie i pozyskiwanie funduszy na rozwój mikro i makro przedsiębiorstw (Wojewódzki Urząd Pracy, Powiatowy Urząd Pracy, Programy Operacyjne Urzędu Marszałkowskiego – m.in. RPO). ✓ powstanie punktu doradztwa gospodarczego ✓ ułatwienia administracyjno-organizacyjne dla przedsiębiorców ✓ stworzenie bazy informacji o przedsiębiorcach ✓ organizacja miejsc sprzedaży produktów lokalnych ✓ wspieranie współpracy międzygminnej, międzyregionalnej, międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów z najbliższymi sąsiadami ✓ promocja lokalnych przedsiębiorców na imprezach kulturalnych organizowanych przez jednostki organizacyjne gminy ✓ zwiększenie dostępności komunikacyjnej do obszarów predysponowanych pod zabudowę inwestycyjną ✓ podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób w wieku produkcyjnych poprzez system specjalistycznych szkoleń, staży i praktyk ✓ preferencje dla małych i średnich przedsiębiorstw
	1.1.2 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ promocja i reklama oferty inwestycyjnej gminy ✓ przygotowanie terenów pod inwestycje – scalanie, podziały, uzbrojenie ✓ promowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi ✓ utworzenie punktu informacyjnego dla inwestorów ✓ rozwój placówek handlowo-usługowych ✓ zagospodarowanie wyrobisk oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych ✓ opracowanie programu promocji gminy (foldery z terenami inwestycyjnymi, charakterystyka uzbrojenia terenu, charakterystyka preferencji itp.)

1.2 Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz dochodów rolników w gminie	1.2.1 Wspieranie działań prowadzących do poprawy i wydajności produkcji rolnej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ upowszechnianie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych ✓ promowanie nowych technik w produkcji rolniczej i upraw ekologicznych ✓ edukacja ekologiczna w zakresie stosowania pestycydów i herbicydów ✓ sukcesywne zalesianie gruntów o niskiej wartości bonitacyjnej ✓ organizowanie spotkań i specjalistycznych szkoleń dla rolników ✓ organizacja cyklicznych spotkań i targów o tematyce rolniczej ✓ rozwój przechowalnictwa, skupu i przetwórstwa owoców ✓ znalezienie nowych rynków zbytu na produkty rolne ✓ intensyfikacja nowych kierunków upraw (owoce, zioła, warzywa) ✓ doskonalenie technik upraw sadowniczych ✓ aktywna promocja grup producenckich wśród mieszkańców ✓ pomoc w tworzeniu rolniczych zrzeszeń gospodarczych, np. grup producenckich ✓ informowanie mieszkańców gminy o możliwościach założenia grup producenckich oraz uzyskania dofinansowania na ten cel ✓ wspieranie grup producenckich ✓ wsparcie dla modernizacji produkcji rolnej
	1.2.2 Rozwój gospodarstw ekologicznych oraz pozarolniczych form działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ kampania informacyjna wśród rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz na różnicowanie działalności rolniczej ✓ szkolenia dla rolników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa ✓ szkolenia pozwalające na zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu zasad prowadzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji żywności ekologicznej ✓ promowanie stosowania ekologicznych technik w produkcji rolnej ✓ rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywnościowych ✓ wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz produkujących zdrową żywność

2. OBSZAR SPOŁECZNY		
2.1 Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	2.1.1 Wzbogacenie i zróżnicowanie oferty działań kulturalno-sportowo - rozrywkowych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu ✓ modernizacja i doposażenia istniejących obiektów sportowych – rekreacyjnych ✓ wsparcie, w tym finansowe stowarzyszeń kultury fizycznej ✓ organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych dla mieszkańców tj. festynów, pikników rodzinnych, dożynek gminnych, kina plenerowego itp. ✓ rozwój oferty kulturowej poprzez budowę świetlic dla dzieci i młodzieży, Domu Kultury, bibliotek itp. ✓ aktywizacja młodzieży poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania ✓ wspieranie i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego ✓ rewitalizacja obiektów gminnych celem stworzenia przestrzeni publicznych służących mieszkańcom ✓ udostępnianie niezagospodarowanych obiektów społeczności lokalnej na organizacje spotkań, zabaw ✓ wspieranie turystyki rowerowej poprzez budowę sieci ścieżek rowerowych, wyznaczanie i oznakowanie szlaków pieszych i rowerowych i edukacyjnych na terenach atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo ✓ promocja ścieżek/ szlaków rowerowych, ścieżek edukacyjnych poprzez wydanie folderów, broszur informacyjnych z zaznaczonymi trasami i atrakcjami ✓ wspieranie rozwoju turystyki wędkarskiej
	2.1.2 Budowanie lokalnej więzi społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ organizacja Jasienieckiego Targu lokalnych wyrobów rolno-spożywczych ✓ organizacja imprez sprzyjających integracji osób z różnych grup wiekowych, ✓ zaangażowanie lokalnej społeczności do działań mających wspólny cel jakim jest dbanie o wizerunek gminy ✓ wspieranie działalności organizacji społecznych, ✓ wspieranie działalności liderów lokalnych oraz grup aktywności społecznej, ✓ wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej oraz organizacji społecznych, ✓ wsparcie działalności organizacji pozarządowych (np. przez udostępnienie własnych zasobów lokalowych), ✓ tworzenie miejsc integracji i spotkań lokalnej społeczności
	2.1.3 Podwyższanie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ organizacja konkursów w jednostkach oświatowych ✓ organizacja warsztatów, kursów i cykli szkoleń z dostosowaniem programów do oczekiwań rynku ✓ dostosowanie profilu kształcenia do zmian społeczno-gospodarczych kraju ✓ organizacja wymian krajowych i międzynarodowych w szkołach w ramach różnorodnych programów

2.1 Wsparcie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	2.1.3 Podwyższenie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ organizacja spotkań i konferencji w zakresie wysoko wyspecjalizowanego sadownictwa ✓ rozwój i wyposażenie jednostek oświatowych, w tym budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Zbroszy Dużej ✓ systematyczna modernizacja budynków dydaktycznych ✓ ciągle i systematyczne doskonalenie kadry oświatowej ✓ organizacja pomocy stypendialnej dla najzdolniejszych uczniów, w tym m.in. nagrody Wójta ✓ wspieranie tworzenia programu zajęć pozalekcyjnych ✓ wspieranie praktyk i stażów wśród uczniów z wykształceniem technicznym i zawodowym ✓ wspieranie procesu edukacji przedszkolnej ✓ rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego ✓ stworzenie dostępu do szerokopasmowego internetu we wszystkich miejscowościach gminy ✓ zorganizowanie współpracy między jednostkami oświaty a placówkami specjalistycznymi wyższego szczebla ✓ utworzenie gminnego programu edukacji pozaszkolnej
	2.1.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym	<ul style="list-style-type: none"> ✓ inicjowanie i wspieranie wdrażania nowoczesnych rozwiązań w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności na drogach szybkiego ruchu (DW 730) ✓ działania informacyjno-edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa publicznego (ostrzeżenia przed włamywaczami, kieszonkowcami itp.). ✓ udzielanie wsparcia dla OSP i ich promocja w ramach imprez kulturalnych ✓ wyposażanie jednostek OSP działających na terenie gminy ✓ wsparcie dla rozszerzenia działań prewencyjnych jednostek bezpieczeństwa ✓ realizacja programów w zakresie bezpieczeństwa dzieci na drogach i w szkołach ✓ monitoring miejsc publicznych służący bezpieczeństwu oraz zmniejszenia ilości aktów wandalizmu ✓ budowa i modernizacja ośrodków zdrowia (rozbudowa obiektów, rozwój specjalistycznych usług medycznych oraz zwiększenie dostępu do specjalistycznej kadry lekarskiej i medycznej) ✓ budowa nowego ośrodka zdrowia z dostępem do specjalistycznej kadry lekarskiej i medycznej
	2.1.5 Zwiększenie tożsamości i świadomości lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rewitalizacja przestrzeni publicznej z udziałem lokalnej społeczności ✓ stworzenie warunków do rozwoju kultury weekendowej i jej popularyzacja ✓ zawiązywanie partnerstw oraz lokalnych grup społecznych ✓ wspieranie działalności organizacji społecznych ✓ wspieranie działalności liderów lokalnych ✓ promowanie wolontariatu i aktywności społecznej

2.1 Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	2.1.6 Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ promowanie alternatywnych źródeł energii ✓ organizacja systemów wsparcia merytorycznego i finansowego dla rozwoju odnawialnych źródeł energii np. pożyczki, dotacje itp. ✓ angażowanie mieszkańców gminy w procedurze ocen oddziaływania na środowisko ✓ zachęcanie mieszkańców do wyrażania opinii podczas konsultacji społecznych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ✓ upowszechnianie Raportów z realizacji Programów Ochrony Środowiska oraz innych Polityk, w których zapisane są cele mające wpływać pozytywnie na środowisko gminy Jasieniec ✓ współpraca z Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w Radomiu oraz Związkiem Międzygminnym NATURA w Grójcu (szkolenia, udział w programach środowiskowych, akcje informacyjne)
	2.1.7 Rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wsparcie i aktywizacja dla osób starszych i niezaradnych życiowo, ✓ pomoc osobom niepełnosprawnym, ✓ kreowanie właściwych postaw wobec osób starszych i niepełnosprawnych, ✓ stworzenie warunków do rozwoju kształcenia ustawicznego mieszkańców, ✓ kreowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom w różnym wieku, ✓ organizowanie wsparcia na rzecz osób z problemami uzależnień, ✓ kontynuacja programów wspierających rodziny wielodzietne, ✓ wspieranie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem, ✓ doskonalenie systemu pomocy społecznej (GOPS w Jasieńcu)
	2.1.8 Przeciwdziałanie bezrobociu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ monitorowanie zapotrzebowania lokalnego rynku pracy i preferowanych kierunków kształcenia zawodowego, ✓ wspieranie organizacji kursów zawodowych oraz innych form kształcenia ustawicznego, ✓ wsparcie dla organizacji kursów językowych, ✓ współpraca z PUP w zakresie organizacji staży, prac użytecznych społecznie, prac interwencyjnych, ✓ system zachęt i ulg dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy ✓ wspieranie przedsiębiorców i osób rozpoczynających działalność gospodarczą ✓ wspieranie działań z zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, ✓ promowanie samozatrudnienia oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w nowym okresie finansowania na lata 2014-2020

3. OBSZAR INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA		
3.1 Zachowanie i promocja środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego	3.1.1 Zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wsparcie dla budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach z rozproszoną zabudową ✓ kontrola w zakresie opróżniania bezodpływowych zbiorników gromadzących ścieki bytowe, przemysłowe i komunalne ✓ wsparcie dla budowy alternatywnych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych oraz w jednostkach publicznych ✓ ograniczenie niskiej emisji do atmosfery poprzez likwidację kotłów opalanych paliwem stałym ✓ ochrona przed inwestycjami mogącymi powodować znaczące oddziaływanie na środowisko oraz jego komponenty w tym ludzi ✓ zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej ✓ wdrażanie celów i zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska i jego aktualizacjach
	3.1.2 Ochrona walorów środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ utworzenie form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo ✓ wsparcie dla utrzymania i rozwoju atrakcyjności terenu wokół stawów Jasienieckich ✓ oznakowanie cennych przyrodniczo i kulturowo obiektów (tablice informacyjne z krótką charakterystyką) ✓ ochrona gatunków chronionych (roślin i zwierząt) poprzez odpowiednie zabezpieczenie terenu i jego oznakowanie wykonywanie cięć i zabiegów pielęgnacyjnych w parkach ✓ zapobieganie dewastacji obiektów zabytkowych ✓ dbałość o układy ruralistyczne wsi oraz zabytkową architekturę obiektów ✓ utrzymywanie niezaburzonych osi widokowych na kompleksy leśne, parki oraz obiekty zabytkowe (unikanie dominant krajobrazowych oraz elementów psujących walory widokowo-krajobrazowe) ✓ montaż energooszczędnego oświetlenia ✓ promocja dystrybucji odnawialnych źródeł energii ✓ wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów wzdłuż głównych dróg ✓ wdrażanie postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz celów zawartych w Planie Gospodarowania Wodami dorzecza Wisły ✓ wdrażanie „Warunków korzystania z wód” opracowanych przez RZGW dla regionu wodnego i zlewni
	3.1.3 Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none"> ✓ współpraca z sąsiednimi gminami w ramach Związku Międzygminnego NATURA i udoskonalanie systemu odbioru odpadów ✓ edukacja mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów ✓ kontrola przedsiębiorstw w zakresie prowadzonej gospodarki odpadami ✓ zapobieganie oraz likwidacja nielegalnych „wysypisk śmieci” ✓ likwidacja odpadów niebezpiecznych, w szczególności azbestu do roku 2032

3.2 Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy	3.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa i rozbudowa szlaków rowerowych i pieszych wraz z ich oznakowaniem ✓ rozwój bazy gastronomicznej i agroturystycznej na terenie gminy ✓ rozwój usług okołoturystycznych (np. kręgielnia, kino, kino plenerowe) ✓ poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów służących aktywności turystycznej (organizacja parkingów, organizacja miejsc wypoczynku – ławki, altany, miejsce do grillowania itp.) ✓ budowa systemu informacji turystycznej, ✓ oznakowanie szlaków turystycznych, tworzenie ścieżek edukacyjnych ✓ zagospodarowanie i utrzymanie terenów rekreacyjnych
	3.2.2 Stworzenie systemu promocji turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ utworzenie i promocja produktów turystycznych (wykorzystanie lokalnego rynku przetwórstwa owoców) ✓ opracowanie pakietu materiałów promocyjnych i reklamowych o gminie w formie map turystycznych, folderów, broszur promocyjnych, gadżetów itp. ✓ wydawnictwa promocyjne podmiotów branży turystycznej ✓ organizowanie stałych kampanii promocyjnych z wykorzystaniem lokalnych mediów ✓ aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe wspomagające rozwój turystyki
3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja zintegrowanej infrastruktury technicznej	3.3.1 Modernizacja infrastruktury technicznej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ modernizacja, remont oraz poprawa stanu dróg gminnych ✓ współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w celu poprawy stanu technicznego dróg na terenie gminy ✓ poprawa stanu infrastruktury okołodrogowej (m.in. chodników, parkingów wiejskich i leśnych, znaków drogowych, sygnalizacji świetlnej, przystanków autobusowych) ✓ aplikowanie o dostępne dla jednostek samorządowych środki finansowe wspomagające rozwój infrastruktury technicznej w nowym okresie programowania na lata 2014-2020 ✓ rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków ✓ systematyczna rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej (w tym likwidacja sieci azbestowo-cementowych) oraz stacji uzdatnia wody ✓ modernizacja oraz sukcesywna wymiana przestarzałych urządzeń grzewczych, dalszy rozwój systemu dystrybucji gazu ✓ rozwój transportu zbiorowego i uruchomienie dodatkowych połączeń międzygminnych, powiatowych i wojewódzkich ✓ modernizacja oświetlenia ulicznego ✓ modernizacja infrastruktury telekomunikacyjnej oraz wzmocnienie sygnału radio-telewizyjnego i internetowego
	3.3.2 Wspieranie działań	<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktualizacja i realizacja programu opieki nad zabytkami gminnymi, w tym Gminnej Ewidencji Zabytków

<i>i modernizacja zintegrowanej infrastruktury technicznej</i>	w zakresie renowacji i ochrony obiektów zabytkowych	(GEZ) <ul style="list-style-type: none"> ✓ pozyskiwanie środków finansowych na renowację zabytkowych obiektów, ✓ współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony obiektów zabytkowych, ✓ poprawa stanu zabytków znajdujących się na terenie gminy, ✓ podejmowanie działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności zabytków oraz ich promocja ✓ podejmowanie wspólnych działań z właścicielami zabytków w celu zwiększenia ochrony
	3.3.3 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa ogólnodostępnych placów zabaw w każdym sołectwie ✓ budowa wielofunkcyjnych obiektów sportowo – rekreacyjnych (np. lodowisko, kręgielnie, korty tenisowe, siłownie na powietrzu, tory dla rolkowiczów) ✓ systematyczna modernizacja oraz doposażenie istniejących boisk sportowych i sal gimnastycznych, ✓ budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Zbroszy Dużej ✓ ustalenie spójnej polityki oznaczenia szlaków i atrakcji turystyczno – rekreacyjnych ✓ budowa zorganizowanych miejsc wypoczynku (np. kąpieliska), ✓ wsparcie dla rozwoju terenów zielonych (ściśła współpraca z zarządami tych terenów, m.in. Lasy Państwowe).
	3.3.4 Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dbałość o centrum miejscowości Jasieniec, zwiększanie jego estetyki, ✓ rewitalizacja obiektów i obszarów publicznych, ✓ porządkowanie przestrzeni wiejskiej i zabudowy, ✓ zachęcanie mieszkańców do dbałości o estetykę własnych posesji (m.in. nagrody za najpiękniejszy ogród) ✓ wspomaganie urządzania i utrzymywania terenów zieleni, ✓ przestrzeganie regulaminu utrzymania porządku i czystości w gminie, ✓ wprowadzanie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego chroniących układy historyczne, kulturowe i zabytkowe

8 Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Strategia rozwoju gminy Jasieniec na lata 2014-2020 wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Strategii z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w strategii działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednorodnej polityki strategicznej. Cele i działania zaproponowane w Strategii wynikają z następujących dokumentów strategicznych:

✓ ***Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) – „Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”***

Głównym celem SRK 2020 jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawa jakości życia ludności. Strategia zakłada trzy priorytety: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna. To właśnie w ramach tych dziedzin prowadzone będą główne działania mające na celu wdrożenie w życie założeń zawartych całym dokumencie.

✓ ***„Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 (DSRK) – trzecia fala nowoczesności”***

Głównym celem dokumentu Polska 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Strategia kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Osiągnięcie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych:

- 1) konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), nastawionych na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski, opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność;
- 2) równoważeniu potencjału rozwojowego regionów Polski zgodnie z zasadami rozbudzania potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski;
- 3) (dyfuzji), efektywności i sprawności państwa usprawniającej funkcje przyjaznego i pomocnego państwa (nie nadodpowiedzialnego) działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.

Założenia Strategii rozwoju gminy Jasieniec są spójne z obszarem działań zadaniowych DSRK w obrębie:

- wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez wszystkie dostępne kanały (inwestycja w edukację, promocja przedsiębiorczości, racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego - zrównoważony rozwój)
- wsparcia adekwatnego do potrzeb każdego subregionu (traktowanie obszaru indywidualnie) w celu zwiększenia jego konkurencyjności;
- opieranie swoich działań na wcześniej dokonanych diagnozach, konsultowanych społecznie - działanie zgodnie ze społecznie ustalonymi kierunkami wsparcia.

✓ ***Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie 2010-2020 (KSRR)***

Wprowadza ona nową kategorię obszarów, do których adresowana jest polityka regionalna, tzw. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Należy je rozumieć jako obszary koncentracji procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. główne ośrodki miejskie z ich zapleczem funkcjonalnym oraz obszary poza zasięgiem ich oddziaływania, które wymagają wzmocnienia potencjałów rozwojowych i stworzenia lub poprawy warunków sprzyjających absorpcji impulsów rozwojowych, pochodzących z dużych miast.

KSRR zakłada realizację następujących celów:

- 1) wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów "konkurencyjność"
  - jak najlepsze wykorzystanie potencjału terytoriów, cechujących się największą zdolnością do kreowania wzrostu gospodarczego (Warszawa i pozostałe ośrodki wojewódzkie wraz z ich obszarami funkcjonalnymi)
  - budowanie mechanizmów, służących rozprzestrzenianiu procesów rozwojowych z biegunów wzrostu przy jednoczesnej budowie potencjału absorpcyjnego i wykorzystanie potencjału endogenicznego innych obszarów, takich jak ośrodki subregionalne, obszary wiejskie i inne obszary funkcjonalne o wyraźnej specjalizacji przestrzennej.
- 2) Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych "spójność"

W ramach drugiego celu, który ukierunkowany został na spójność przestrzenną, zaplanowano silną politykę wobec regionów, posiadających trudności rozwojowe. Obszary te zagrożone są marginalizacją. Kierunki działań w ramach celu drugiego obejmują przede wszystkim wsparcie dla przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych i poprawę sytuacji mieszkańców tych obszarów w zakresie dostępu do podstawowych dóbr i usług publicznych, mających pierwszorzędne znaczenie rozwojowe w obecnych warunkach społeczno-gospodarczych.
- 3) Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych, ukierunkowanych terytorialnie "sprawność"

Cel trzeci nakierowany jest na kreowanie warunków instytucjonalno - prawnych dla realizacji działań prorozwojowych, poprzez wzmocnianie wymiaru strategicznego polityki regionalnej, budowanie sieci współpracy między różnymi podmiotami, poprawę zarządzania.

✓ ***Polityka Ekologiczna Państwa***

Nadrzędnym, strategicznym celem Polityki Ekologicznej Państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Głównymi kierunkami działań systemowych Polityki Ekologicznej Państwa są:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska
- zarządzanie środowiskowe
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska
- rozwój badań i postęp techniczny
- odpowiedzialność za szkody w środowisku
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Strategia rozwoju gminy Jasieniec uwzględnia zasady ochrony środowiska, które zapewniają zrównoważony rozwój z zachowaniem i poszanowaniem środowiska dla przyszłych pokoleń. Wszelkie strategie, programy i polityki lokalne powinny być poddawane za każdym razem procedurze oceny oddziaływania na środowisko, w celu ustalenia ich wpływu na środowisko przyrodnicze gminy. Ponadto udział społeczności lokalnej w działaniach na rzecz ochrony środowiska jest istotnym elementem kształtowania myślenia ekologicznego. Podnoszenie świadomości ekologicznej prowadzi do proekologicznych zachowań konsumenckich, prośrodowiskowych nawyków i pobudzania

odpowiedzialności za stan środowiska oraz uczestnictwa w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska. Strategia rozwoju gminy Jasieniec precyzuje działania zmierzające do poprawy środowiska naturalnego oraz jego zrównoważonego kształtowania.

✓ ***Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)***

Jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym, dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Proponowane w KPZK 2030 nowe ujęcie problematyki zagospodarowania przestrzennego kraju polega na zmianie podejścia do roli polityki przestrzennej państwa w osiąganiu nakreślonych wizji rozwojowych. KPZK 2030 proponuje zerwanie z dotychczasową dychotomią planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym oraz w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych, wprowadza współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, wiąże planowanie strategiczne z programowaniem działań w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE, określa działania państwa w sferze legislacyjnej i instytucjonalnej dla wzmocnienia efektywności systemu planowania przestrzennego i działań rozwojowych (w tym inwestycyjnych) ukierunkowanych terytorialnie.

Sześć celów KPZK 2030 odpowiada najważniejszym wyzwaniom rozwojowym polskiej przestrzeni: niskiej konkurencyjności głównych ośrodków miejskich i regionów Polski na tle europejskim, słabej spójności terytorialnej kraju i niskiemu poziomowi rozwoju infrastruktury (zwłaszcza transportowej i społecznej) obszarów wiejskich, brakowi spójnego systemu ochrony środowiska przyrodniczego, niewystarczającej odporności struktury przestrzennej na wewnętrzne i zewnętrzne zagrożenia oraz bezładowi przestrzennemu.

Strategia rozwoju poprzez ujęte w niej działania wpłynie na poprawę zagospodarowania przestrzennego i planowania przestrzennego w skali lokalnej i regionalnej. Efektywne wykorzystanie przestrzeni gminy, jej walorów środowiskowych i gospodarczych (uprawa owoców) może doprowadzić do zwiększenia konkurencyjności gminy, zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz wypracowania spójności w wymiarze społecznym i gospodarczym. Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych gminy wpłynie na zrównoważone kształtowanie struktur przestrzennych gminy Jasieniec. Wyznaczone w Strategii gminy Jasieniec cele oraz działania nawiązują do celów KPZK 2030, z uwagi iż tworzą one warunki do wielofunkcyjnego rozwoju gminy oraz wykorzystania jej wszystkich potencjałów wewnętrznych – zarówno terytorialnych, geograficznych, społecznych, środowiskowych jak i gospodarczych.

Ponadto cele i działania zaproponowane w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Jasieniec wpisują się w zapisy najważniejszych dokumentów strategicznych poziomu regionalnego, którymi są:

✓ ***Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego***

Plan wskazuje szczegółowe zasady organizacji przestrzennej województwa, formułuje kierunki polityki przestrzennej, przenosząc zapisy „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego” na układ przestrzenny – w formie polityk przestrzennych.

Główne założenia dokumentu:

- rozmieszczenie w przestrzeni inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w oparciu o cele i zasady zagospodarowania przestrzennego województwa,
- ukierunkowanie działań dotyczących rozwoju gospodarczego, kultury i ochrony środowiska, poprzez uwzględnianie uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni województwa,
- oddziaływanie na zachowania przestrzenne podmiotów gospodarujących w przestrzeni, by były one zgodne z ogólnymi celami rozwoju województwa.

Strategia rozwoju Gminy Jasieniec zakłada działania na rzecz poprawy lokalnego zagospodarowania i poprawy planowania przestrzennego. Ważnym elementem rozwoju gospodarczego gminy jest uporządkowana sfera przestrzenna oraz wyznaczenie obszarów predysponowanych do rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki.

✓ **Strategia Rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku**

Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest zatem spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średniozaawansowanych i zaawansowanych technologii. Założenia przyjęte w niniejszym dokumencie wpisują się w następujące cele rozwojowe województwa mazowieckiego:

- **OBSZAR GOSPODARKA:** wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii
- **OBSZAR PRZESTRZEŃ I TRANSPORT:** poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego
- **OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO:** poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki
- **OBSZAR ŚRODOWISKO I ENERGETYKA:** zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska
- **OBSZAR KULTURA I DZIEDZICTWO:** Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia

✓ **Strategia rozwoju lokalnego powiatu grójeckiego na lata 2004 – 2020**

Atutami rozwojowymi powiatu grójeckiego jest m.in.: stabilna, niska w stosunku do kraju stopa bezrobocia, dobre warunki do rozwoju turystyki, wykorzystywanie zasobów naturalnych – wciąż powiększające się tereny upraw sadowniczych (największe w Europie zagłębie produkcji jabłek), dostosowanie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku, istnienie potężnych przedsiębiorstw branżowych (przetwórstwo). Wskazanie atutów oraz barier rozwoju powiatu grójeckiego pozwoliło na wypracowanie misji która brzmi:

„Powiat grójecki - miejsce, w którym chce się pozostać”

Misją wewnętrzną powiatu grójeckiego jest tworzenie nowych szans wszechstronnego indywidualnego rozwoju dla poszczególnych mieszkańców, a w szczególności - dla młodzieży. Będzie to realizowane przede wszystkim poprzez:

- ***wspieranie powstawania miejsc pracy wysokiej jakości,***
- ***pobudzanie aktywności i postawy przedsiębiorczej,***
- ***lepszą ofertę usług społecznych w powiecie, adresowanych szczególnie do młodzieży***

Strategia rozwoju gminy Jasieniec wpisuje się swoimi ustaleniami w dwa główne priorytety strategiczne powiatu grójeckiego jakimi są:

- 1) Priorytet 1 - wspieranie powstawania na terenie powiatu grójeckiego miejsc pracy wysokiej jakości
- 2) Priorytet 2 - pobudzanie wśród mieszkańców aktywności i postawy przedsiębiorczej
- 3) Priorytet 3 - Lepsza oferta usług społecznych w powiecie, adresowanych szczególnie do młodzieży

Tabela 25. Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec z wybranymi dokumentami wyższego szczebla

<i>Strategia Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2012 (Nazwa obszaru strategicznego/celu strategicznego/zadania strategicznego)</i>	<i>Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Grójeckiego na lata 2004-2020 (cel operacyjny)</i>	<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030r. (kierunki działań)</i>	<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020 (cel strategiczny)</i>	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (osie priorytetowe)</i>
1. OBSZAR GOSPODARCZY				
1.1 Wzrost konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy				
1.1.1 Wspieranie powstawania nowych oraz kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych w oparciu o lokalne zasoby	Cel 1.1: Powołanie systemu instytucjonalnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności — rozpoczynających działalność	3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych 6. Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych 21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Oś Priorytetowa III – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości
1.1.2 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Cel 1.1: Powołanie systemu instytucjonalnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności — rozpoczynających działalność	2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców 9. Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych	Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Oś Priorytetowa III – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości

1.2 Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz dochodów rolników w gminie				
1.2.1 Wsparcie działań prowadzących do poprawy i wydajności produkcji rolnej	Cel 1.1: Powołanie systemu instytucjonalnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności — rozpoczynających działalność	11. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Oś Priorytetowa III – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości
1.2.2 Rozwój gospodarstw ekologicznych oraz pozarolniczych form działalności gospodarczej	Cel 1.1: Powołanie systemu instytucjonalnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności — rozpoczynających działalność	11. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich 21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Oś Priorytetowa III – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości
2. OBSZAR SPOŁECZNY				
1.1 Wzrost konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy				
2.1.1 Wzbogacenie i zróżnicowanie oferty działań kulturalno-rozrywkowych	Cel 3.1: Nowe podejście do oferty kulturalnej Cel 3.2: Nowa oferta sportowa i rekreacyjna	33. Upowszechnianie kultury i twórczości	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia
2.1.2 Budowanie lokalnej więzi społecznej	Cel 3.1: Nowe podejście do oferty kulturalnej Cel 3.2:	24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia

	Nowa oferta sportowa i rekreacyjna	ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego		
2.1.3 Podwyższanie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	Cel 2.2: Kształtowanie postaw przedsiębiorczych młodzieży Cel 2.3: Kształcenie ustawiczne dorosłych mieszkańców powiatu	18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 23. Wyrównanie szans edukacyjnych	Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu
2.1.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym	Cel 3.3: Nowe podejście do bezpieczeństwa publicznego	24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego	Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
2.1.5 Zwiększenie tożsamości i świadomości lokalnej	-	18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia
2.1.6 Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	-	18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu
2.1.7 Rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Cel 3.3: Nowe podejście do bezpieczeństwa publicznego	22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna	Cel III.1. Integracja społeczna	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

2.1.9 Przeciwdziałanie bezrobociu	Cel 1.1: Powołanie systemu instytucjonalnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności — rozpoczynających działalność Cel 2.2: Kształtowanie postaw przedsiębiorczych młodzieży	19. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej 22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna	Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Oś Priorytetowa VI – Jakość życia Oś Priorytetowa VIII – Rozwój rynku pracy
3. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO				
3.1 Zachowanie i promocja środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego				
3.1.1 Zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska	-	27. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 25. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Oś priorytetowa IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
3.1.2 Ochrona walorów środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego	-	27. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku
3.1.3 Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	-	30. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku
3.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej	Cel 1.2: System promocji i informacji	32. Wykorzystanie walorów środowiska	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna

	turystycznej powiatu grójeckiego	przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu	regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich	środowisku
3.2.2 Stworzenie systemu promocji turystycznej	Cel 1.2: System promocji i informacji turystycznej powiatu grójeckiego	32. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku
3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja zintegrowanej infrastruktury technicznej				
3.3.1 Modernizacja infrastruktury technicznej gminy	-	13. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu 14. Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach	Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Oś Priorytetowa VII – Rozwój regionalnego systemu transportowego
3.3.2 Wspieranie działań w zakresie renowacji i ochrony obiektów zabytkowych	-	36. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej	-	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku
3.3.3 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	-	33. Upowszechnianie kultury i twórczości	-	Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu
3.3.4 Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy	-	13. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu	Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem	Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku

		16. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego		
--	--	--	--	--

9 Finansowanie działań strategicznych

Perspektywa finansowa 2014 - 2020 to nowy okres programowania Unii Europejskiej, a jednocześnie czas nowych wyzwań dla jednostek samorządu terytorialnego. Posiadanie nakładów finansowych to jeden z warunków realizacji założonych celów Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014-2020.

Finansowanie zadań zawartych w ww. dokumencie będzie odbywać się z różnych źródeł. Podstawowe źródła, z których może korzystać samorząd lokalny to:

- ✓ budżet jednostki samorządu terytorialnego (środki własne),
- ✓ budżet powiatu i województwa,
- ✓ budżet państwa (dotyczy realizacji zadań nałożonych na gminy ustawowo),
- ✓ środki zewnętrzne (środki Unii Europejskiej np. pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego oraz wielu innych Programów, które będą odpowiadać konkretnym działaniom),
- ✓ środki stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych,
- ✓ inne źródła.

10 System wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii

Przyjęty system wdrażania strategii bazuje przede wszystkim na zrealizowaniu szeregu działań i projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Część projektów została zidentyfikowana i ujęta w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2015- 2023. Są to najważniejsze projekty inwestycyjne gminy, dla których zaplanowano finansowanie z budżetu gminy. Za wdrożenie tych projektów będzie odpowiadał głównie samorząd gminy, bądź jednostki mu podległe (np. placówki edukacyjne). Proces przygotowania i realizacji tych projektów będzie na bieżąco monitorowany przez Urząd Gminy, zarówno od strony finansowej, jak i technicznej.

Zakłada się, że zdecydowana większość projektów pozostanie poza ramami Wieloletniej Prognozy Finansowej i będzie wdrażana przez uprawnione do tego instytucje i podmioty. Głównym zadaniem władz gminnych w tym zakresie będzie zidentyfikowanie i zmobilizowanie wszystkich potencjalnych projektodawców i wsparcie ich od strony szkoleniowo-informacyjnej w realizacji określonych typów projektów.

Poniżej zidentyfikowano najważniejsze instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Wójt wraz z podległym mu Urzędem Gminy. Wójt odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z Wieloletniej Prognozy Finansowej.

Instytucjami wspomagającymi Urząd Gminy w procesie wdrażania strategii są:

- ✓ Rada Gminy, która razem z radami sołectkimi powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej,
- ✓ placówki szkolno-wychowawcze (szczególna ważna rola nauczycieli jako liderów lokalnych),
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ✓ jednostki OSP,
- ✓ parafie
- ✓ Lokalne Grupy Działania organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
- ✓ inne.

Instytucje partnerskie, zarządzające określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, w tym:

- ✓ Urząd Marszałkowski (jako instytucja zarządzająca RPO WM oraz częścią działań w ramach PROW),

- ✓ Starostwo Powiatowe w Grójcu
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu
- ✓ Powiatowy Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- ✓ Agencja Rynku Rolnego
- ✓ Agencja Rozwoju Regionalnego,
- ✓ inne.

Do ważnych pomiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć **docelowe grupy beneficjentów pomocy**, w tym przede wszystkim:

- ✓ przedsiębiorcy i ich związki,
- ✓ rolnicy i ich związki,
- ✓ stowarzyszenia, towarzystwa, związki,
- ✓ związki wyznaniowe,
- ✓ bezrobotni,
- ✓ młodzież i dorośli wchodzący na rynek pracy
- ✓ osoby podnoszące swoje kwalifikacje.

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec na lata 2014–2020 jest wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny tej Strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przelożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Opracowanie systemu monitorowania i ewaluacji umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele szczegółowe, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów i inwestycji w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- 1) Skuteczność – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
- 2) Efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii.
- 3) Użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
- 4) Trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru.
- 5) Trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie

uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Za wdrożenie Strategii odpowiedzialny jest Wójt gminy Jasieniec, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji odpowiedzialny będzie Zespół ds. Ewaluacji, powołany na etapie wdrażania Strategii. Zespół ds. Ewaluacji będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należy będzie m.in.:

- ✓ przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych;
- ✓ monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań;
- ✓ sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania Strategii;
- ✓ opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu ds. Ewaluacji zobowiązany będzie przedstawić Radzie Gminy sprawozdanie sporządzone przez Zespół ds. Ewaluacji. Rada Gminy analizować będzie postępy w realizacji Strategii w zakresie:

- ✓ akceptacji sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności osiągnięcia celów i rezultatów;
- ✓ analizowania i zatwierdzania wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;
- ✓ aktualizacji Strategii Rozwoju;
- ✓ uwzględnienia zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Jasieniec, a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami itp. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinno być procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów.

Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu dwuletnim i będzie oparta o zestaw bazowych wskaźników. Poniżej zaprezentowano wybrane rodzaje wskaźników, dostosowując ich charakter do rodzaju monitorowanego celu operacyjnego.

Tabela 26. Zestawienie wskaźników monitoringu realizacji Strategii rozwoju gminy Jasieniec na lata 2014-2020

1. OBSZAR GOSPODARCZY	
1.1 WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I INWESTYCYJNEJ GMINY	
1.1.1	Wspieranie i powstawanie nowych oraz kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych w oparciu o lokalne zasoby
Wskaźniki rezultatu	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy
	Liczba zrealizowanych specjalistycznych szkoleń, staży i praktyk
	Liczba bezpłatnych spotkań w zakresie doradztwa zawodowego i zakładania własnej działalności
1.1.2	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
	Liczba nowo powstałych placówek handlowo-usługowych
	Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych i informacyjnych o potencjale inwestycyjnym gminy Jasieniec
	Ilość stworzonych materiałów promujących inwestowanie w Gminie
	Ilość spotkań z przedsiębiorcami w ramach panelu wymiany doświadczeń
1.2 WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH ORAZ	

DOCHODÓW ROLNIKÓW W GMINIE		
1.2.1	Wspieranie działań prowadzących do poprawy i wydajności produkcji rolnej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba nowo założonych grup producenckich
		Liczba zorganizowanych specjalistycznych szkoleń i kursów dla rolników
		Liczba zalesionych gruntów ornych o niskiej wartości bonitacyjnej
		Liczba nowych rynków zbytu na produkty rolne
		Liczba przeprowadzonych spotkań, konferencji z zakresu doskonalenia technik uprawy
1.2.2	Rozwój gospodarstw ekologicznych oraz pozarolniczych form działalności gospodarczej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba gospodarstw agroturystycznych
		Ilość spotkań oraz warsztatów w zakresie doradztwa zawodowego
2. OBSZAR SPOŁECZNY		
2.1 WSPIERANIE ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO		
2.1.1	Wzbogacenie i zróżnicowanie oferty działań kulturalno-rozrywkowych	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych
		Liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów sportowych
		Liczba festynów i imprez sportowych
		Liczba zawodów wędkarskich
2.1.2	Budowanie lokalnej więzi społecznej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba działających organizacji społecznych
		Liczba organizacji zrzeszających ludzi starszych
		Liczba organizacji zrzeszających osoby niepełnosprawne
		Liczba inicjatyw/imprez promujących zdrowy styl życia
		Liczba ścieżek dydaktycznych na terenie Gminy
2.1.3	Podwyższanie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba wymian krajowych i międzynarodowych w szkołach
		Liczba spotkań i konferencji w zakresie wysoko wyspecjalizowanego sadownictwa
		Liczba zmodernizowanych obiektów dydaktycznych
		Liczba szkoleń dla kadry oświatowej podnoszących kwalifikacje
		Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z zajęć pozalekcyjnych
		Wyniki egzaminu szóstoklasisty, gimnazjalnego i matury w porównaniu ze średnią w powiecie i województwie
		Liczba osób kontynuująca naukę na poziomie ponadgimnazjalnym
		Liczba laureatów konkursów przedmiotowych
		Liczba praktyk i staży dla uczniów z wykształceniem technicznym i zawodowym
		Liczba osób mogących korzystać z szerokopasmowego dostępu do internetu
2.1.4	Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba przeprowadzonych akcji i kampanii w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego
		Ilość udzielonego wsparcia dla OSP
		Liczba specjalistycznych usług medycznych oferowanych w ramach Zakładu Opieki Zdrowotnej na terenie gminy Jasieniec
2.1.5	Zwiększenie tożsamości i świadomości lokalnej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych na terenie gminy
		Ilość udzielonego wsparcia dla organizacji społecznych
		Liczba przeprowadzonych akcji wolontariatu
2.1.6	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba kampanii promujących odnawialne źródła energii
		Ilość udzielonego wsparcia dla rozwoju OZE

		Ilość spotkań z organizacjami i stowarzyszeniami ekologicznymi
2.1.7	Rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
	Wskaźniki rezultatu	Ilość udzielonego wsparcia dla osób starszych i niezaradnych życiowo
		Ilość udzielonego wsparcia dla osób z problemami uzależnień
		Ilość udzielonego wsparcia dla osób wykluczonych społecznie w tym o złej sytuacji finansowej
		Ilość programów wdrażanych w ramach rozwiązywania problemów społecznych
2.1.9	Przeciwdziałanie bezrobociu	
	Wskaźniki rezultatu	Ilość zorganizowanych kursów, warsztatów i staży we współpracy z PUP w Grójcu
		Ilość udzielonego wsparcia dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy
		Stopa bezrobocia
		Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Grójcu
		Liczba nowo powstałych miejsc pracy
3. OBSZAR INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO		
3.1 ZACHOWANIE I PROMOCJA ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO		
3.1.1	Zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
		Liczba gospodarstw wykorzystujących odnawialnego źródła energii
		Liczba obiektów użyteczności publicznej poddana termomodernizacji
3.1.2	Ochrona walorów środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba form ochrony przyrody na terenie gminy
		Powierzchnia terenów rekreacyjnych i sportowych
		Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych
		Ilość zlikwidowanych odpadów niebezpiecznych w tym pokryć azbestowych
3.1.3	Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba osób segregujących odpady
		Liczba zorganizowanych zbiórek odpadów niebezpiecznych
		Liczba koszy na odpady (ogólnodostępnych)
		Liczba zlikwidowanych nielegalnych „wysypisk śmieci”
		Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni gminy
3.2 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO GMINY		
3.2.1	Rozwój infrastruktury turystycznej	
	Wskaźniki rezultatu	Długość ścieżek rowerowych i pieszych
		Liczba nowo powstałych punktów gastronomicznych i agroturystycznych
		Liczba nowo powstałych usług okołoturystycznych (kino, kręgielnia, bilard itp.)
		Liczba nowo powstałych miejsc parkingowych oraz punktów wypoczynku
		Długość oznakowanych szlaków turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych
3.2.2	Stworzenie systemu promocji turystycznej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba zorganizowanych promocji/reklam produktów turystycznych gminy Jasieniec
		Liczba zrealizowanych i wydanych materiałów turystycznych (broszury, mapy itp.)
		Ilość pozyskanych środków zewnętrznych na rozwój lokalnej turystyki
3.3 BUDOWA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA ZINTEGROWANEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		
3.3.1	Modernizacja infrastruktury technicznej gminy	

	Wskaźniki rezultatu	Długość dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich
		Długość zmodernizowanych dróg gminnych
		Długość kanalizacji deszczowej
		Długość kanalizacji sanitarnej
		Długość sieci wodociągowej
		Długość sieci gazowej
		Liczba ujęć wody
		Liczba nowych przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych
		Liczba nowych punktów świetlnych
		Liczba zlikwidowanych lub zmodernizowanych starych urządzeń grzewczych na paliwa stałe (węgiel kamienny, koks)
3.3.2	Wspieranie działań w zakresie renowacji i ochrony obiektów zabytkowych	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba obiektów zrewitalizowanych
		Liczba obiektów zabytkowych
3.3.3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	
	Wskaźniki rezultatu	Liczba zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych
		Liczba nowo powstałych obiektów i miejsc do spędzania wolnego czasu
3.3.4	Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy	
		Powierzchnia terenów rekreacyjnych i sportowych
		Liczba nowo powstałych placów zabaw dla dzieci
		Liczba wykonanych zadań z zakresu porządkowania przestrzeni publicznej